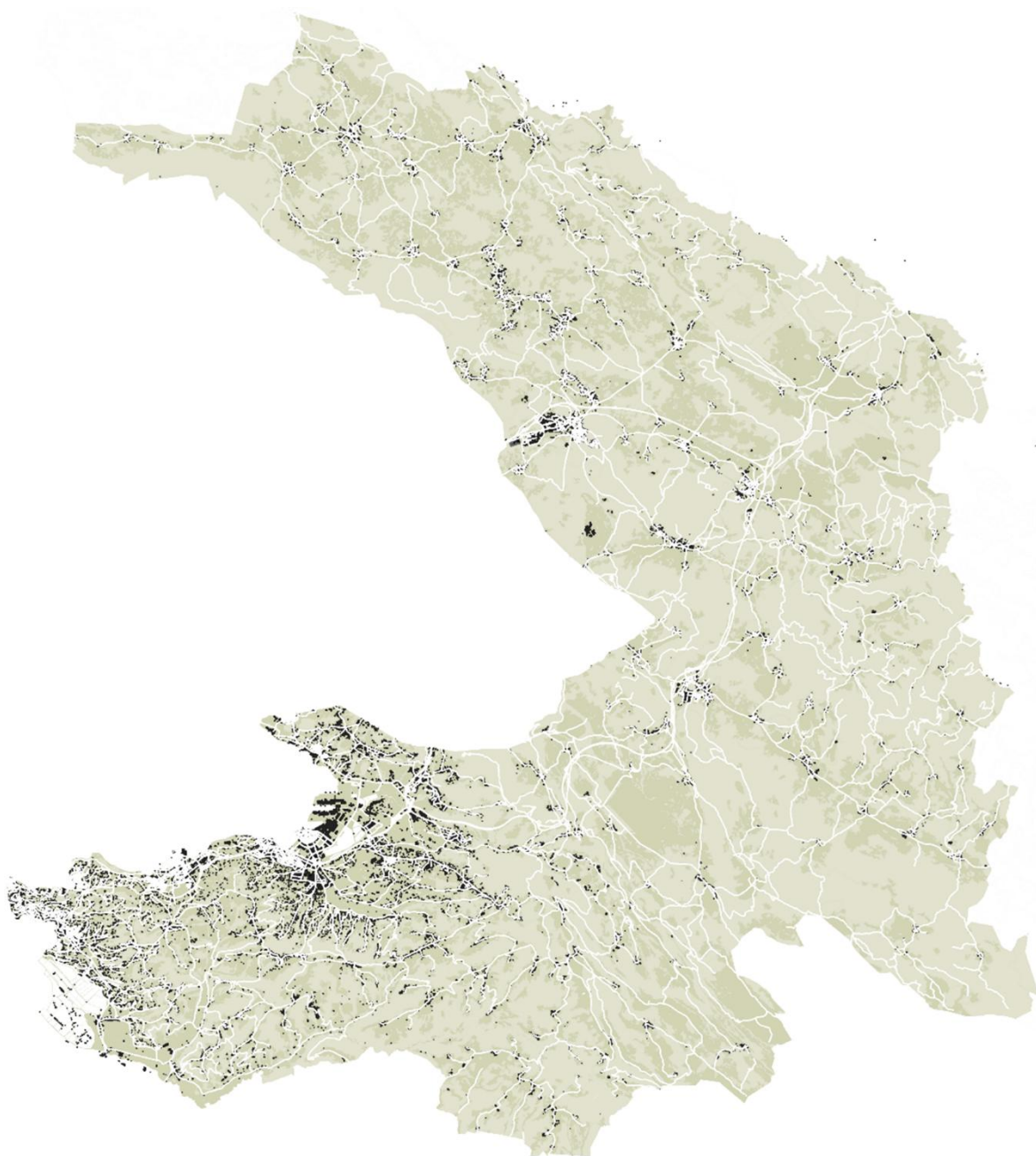

REGIONALNI PROSTORSKI PLAN OBALNO-KRAŠKE RAZVOJNE REGIJE

(osnutek)

Koper, maj 2026

(prazna stran)

REGIONALNI RAZVOJNI CENTER KOPER
CENTRO REGIONALE DI SVILUPPO CAPODISTRIA
RRA Istra-Brkini-Kras

Pripravljalavec:

REGIONALNI RAZVOJNI CENTER KOPER

Ulica 15. maja 19, 6000 Koper

Izdelovalec:

ZUM urbanizem, planiranje, projektiranje d.o.o.

Grajska ulica 7, 2000 Maribor

Odgovorni vodja
izdelave RPP:

dr. Andrej Žižek, univ. dipl. inž. arh., ZAPS 1051 PA PPN

Interdisciplinarna
skupina:

Matej Škafar, univ. dipl. geogr.
Aleš Koprivšek, univ. dipl. inž. kraj. arh.
mag. Mateja Kukovec, univ. dipl. inž. grad.
Žan Plevnik, mag. inž. arh. urb.
Gašper Žemva, mag. inž. arh.
Anže Veber, mag. inž. arh. urb.
Nina Jurešič, univ. dipl. inž. geol.
Matjaž Mori, univ. dipl. arheol.
Ema Ogrinc, dipl. inž. kraj. arh.
Rok Pliberšek, univ. dipl. geogr.

Številka naloge:

25019

Datum izdelave:

maj 2026

Predst. izdelovalca:

Marko Podjavoršek, univ. dipl. ekon.

Kazalo vsebine

Kazalo vsebine	4
1. Uvod.....	7
1.1 Vsebina regionalnega prostorskega plana.....	7
1.2 Območje obravnave	9
2. Cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja regije.....	13
2.1 Vizija in cilji prostorskega razvoja regije.....	13
2.2 Prednostne naloge prostorskega razvoja regije.....	14
3. Usmeritve za prostorski razvoj regije.....	17
3.1 Usmeritve za razvoj poselitve.....	17
3.2 Usmeritve za razvoj gospodarske javne infrastrukture	18
3.3 Usmeritve za razvoj gospodarstva	19
3.4 Usmeritve za urejanje krajine.....	20
3.5 Posebna območja in področja.....	21
3.5.1 Odmaknjena, hribovita in obmejna problemska območja.....	21
3.5.2 Trajnostna raba morja in obale.....	22
3.6 Druga območja funkcionalnega povezovanja	24
4. Zasnova prostorskega razvoja regije.....	25
4.1 Zasnova razvoja poselitve	25
4.1.1 Mesta, druga urbana naselja in druga naselja pomembna za razvoj regije.....	25
4.1.2 Okvirna območja za dolgoročni razvoj naselij – ODRN	29
4.1.3 Območja funkcionalnega povezovanja.....	31
4.1.4 Podeželje	32
4.2 Razvoj dejavnosti	34
4.2.1 Stanovanjska oskrba.....	34
4.2.2 Omrežje pomembnejše družbene infrastrukture.....	35

4.2.3	Prednostna območja za gospodarski razvoj.....	38
4.2.4	Večja nakupovalna središča.....	40
4.2.5	Prednostna območja za razvoj turizma.....	41
4.2.6	Prednostna območja za razvoj kmetijstva.....	44
4.2.7	Prednostna območja za razvoj gozdarstva.....	47
4.2.8	Usmeritve za trajnostno rabo in varstvo voda.....	48
4.2.9	Prednostna območja za pridobivanje mineralnih surovin.....	49
4.3	Zasnova omrežja gospodarske javne infrastrukture	51
4.3.1	Prometna infrastruktura.....	51
4.3.1.1	Cestno omrežje.....	52
4.3.1.2	Železniško omrežje.....	54
4.3.1.3	Vozlišča, prometni terminali za tovorni promet in transportna logistika.....	55
4.3.1.4	Zračni promet.....	56
4.3.1.5	Vodni promet.....	57
4.3.2	Sistem trajnostne mobilnosti.....	61
4.3.2.1	Javni potniški promet.....	61
4.3.2.2	Kolesarsko omrežje.....	62
4.3.2.3	Omrežje pešpoti	64
4.3.3	Energetska infrastruktura	64
4.3.3.1	Elektroenergetski sistem	64
4.3.3.2	Hidroenergetika	65
4.3.3.3	Oskrba s toplotno energijo	66
4.3.3.4	Vetrna energija	66
4.3.3.5	Energija sonca.....	66
4.3.3.6	Plinovodno omrežje.....	67
4.3.3.7	Geotermalna energija in toplota okolja.....	68

4.3.4	Lokalne gospodarske javne službe s področja varstva okolja	68
4.3.4.1	Oskrba z vodo.....	68
4.3.4.2	Odvajanje in čiščenje odpadnih voda.....	69
4.3.4.3	Ravnanje z odpadki	70
4.4	Zasnova razvoja v krajini	71
4.4.1	Zasnova zelenega sistema regije.....	71
4.4.2	Zasnova razvoja in varstva v krajini	74
4.4.3	Območja kulturne dediščine	78
4.5	Obramba, zaščita in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	80
4.5.1	Obramba	80
4.5.2	Zaščita in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.....	81
4.5.3	Prilagajanje na podnebne spremembe	83
5.	Izvajanje RPP	85
6.	Spremljanje izvajanja RPP	96

KAZALO TABEL

Tabela 1: Ravni posameznih središč v policentričnem urbanem sistemu Obalno-Kraške razvojne regije.....	28
Tabela 2: Pregledna tabela nahajališč mineralnih surovin v Obalno-Kraški razvojni regiji.....	51
Tabela 3: Ukrepi za izvedbo regionalnega prostorskega plana.....	85
Tabela 3: Kazalniki za spremljanje uspešnosti izvajanja RPP Obalno-Kraške razvojne regije.....	96

KAZALO SLIK

Slika 1: Kartografski prikaz Obalno-Kraške razvojne regije.	10
Slika 2: Prikaz ocene gostote prebivalcev v regiji. Rdeča območja predstavljajo večjo poselitveno koncentracijo. (ZUM, 2025)	11

1. Uvod

Obalno-Kraška razvojna regija je edina slovenska obmorska regija. Sestavljena je iz dveh funkcijsko zaokroženih enot: slovenske Istre ter Krasa z Brkini. Urbano središče razvojne regije je mesto Koper, ki je hkrati središče širšega mestnega območja Obalno-Kraške razvojne regije, katere del so mesta Izola z Jagodjem, mesto Piran s Portorožem in Lucijo ter regijsko pomembna naselja Ankaran, Sežana, Divača in Hrpelje-Kozina. Regija meji na dve sosednji razvojni regiji: Goriško ter Primorsko-Notranjsko regijo. Je izrazito obmejna regija, saj na jugu meji na Hrvaško, na severu pa na Italijo. Preko morja se regija povezuje z mednarodnimi vodami. Zato je čezmejno povezovanje ključnega pomena. Pomemben element v regiji je tudi vloga italijanske narodnosti.

Urejanje prostora na regionalni ravni je ključnega pomena za skladen regionalni in uravnotežen prostorski razvoj države. V skladu s predpisi s področja urejanja prostora je regionalni prostorski plan (v nadaljevanju RPP) prostorski strateški akt, s katerim so se država in občine na podlagi Resolucije o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljevanju ReSPR50), njenega akcijskega programa, drugih razvojnih aktov države in razvojnih ciljev EU dogovorile in uskladile o prostorskem razvoju posamezne razvojne regije in določile bistvene razvojne priložnosti in usmeritve za občinske prostorske akte. RPP sledi evropskim politikam in ciljem, zlasti energetske, okoljske in podnebne cilje EU do leta 2030 ter Teritorialni agendi 2030, ki poudarja pravično in zeleno Evropo ter dolgoročni cilj do leta 2050. Na regionalni ravni so pomembni Regionalni razvojni program Obalno-Kraške regije in druge regionalne strategije, kot so strategije za razvoj turizma, prehod v biokrožno gospodarstvo, trajnostni razvoj, razvoj logističnih kapacitet, strategije privabljanja investicij in druge.

Namen in vsebina regionalnega prostorskega plana določa 75. člen ZUreP-3 (199/21, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE, 95/23 – ZIUOPZP, 23/24, 109/24, 25/25 – odl. US in 75/25):

V regionalnem prostorskem planu so usklajeni in določeni:

- cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja,
- mesta, druga urbana naselja in morebitna druga naselja, ki so pomembna za razvoj regije,
- ter se jim določijo njihova vloga in okvirna območja za njihov dolgoročni razvoj,
- širša mestna območja,
- zasnova omrežij družbene infrastrukture,
- zasnova omrežij gospodarske javne infrastrukture,
- zasnova stanovanjskih območij,
- prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, pomembnih za regijo,
- zasnova zelenega sistema regije,
- povezave s sosednjimi območji.

1.1 Vsebina regionalnega prostorskega plana

V regionalnem prostorskem planu so usklajene in določene zasnove prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki segajo na območje več občin ali vplivajo na razvoj več občin. Med te spadajo

zlasti:

- prostorske ureditve, neposredno namenjene opravljanju lokalnih gospodarskih javnih služb s področja varstva okolja;
- prednostna razvojna območja za stanovanjsko oskrbo;
- prednostna območja za gospodarski razvoj, ki sama ali kot širitev obstoječih presegajo 10 ha uporabne površine (industrijska, obrtna, trgovska, poslovna, logistični centri);
- večja nakupovalna središča, ki sama ali kot širitev obstoječih presegajo 5.000 m² bruto tlorisne površine;
- infrastrukturna vozlišča in prostorske ureditve, namenjene urejanju skupnega javnega potniškega prometa;
- območja za objekte pomembnejše družbene infrastrukture;
- prednostna območja za razvoj turizma.

Občine so ob strinjanju preostalih občin v razvojni regiji v regionalnem prostorskem planu uskladile in določile tudi zasnove drugih prostorskih ureditev lokalnega pomena.

RPP določa cilje in prednostne naloge prostorskega razvoja ter vsebuje usmeritve za prostorski razvoj regije, predvsem za razvoj poselitve, gospodarske javne infrastrukture in urejanje krajine z ohranjanjem krajinske identitete. Med drugim opredeljuje mesta, druga urbana naselja oziroma morebitna druga naselja, pomembna za razvoj regije, določa širša mestna območja, podaja zasnove omrežij družbene infrastrukture, gospodarske javne infrastrukture, stanovanjskih območij in zelenega sistema regije ter določa prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, pomembnih za regijo, in povezave s sosednjimi območji.

Regionalni prostorski plan je sestavljen iz besedilnega dela, kartografskega dela in prilog. Tekstualni del v strukturi poglavij sledi strukturi Strategije prostorskega razvoja Slovenje.

Grafični del RPP vsebuje sledeče prikaze:

številka	vsebina	merilo
1	Območje obravnave	m 1:250.000
2	Zasnova prostorskega razvoja	m 1:250.000
3	Zasnova razvoja poselitve	m 1:250.000
4.1	Zasnova dejavnosti	m 1:250.000
4.2	Turizem	m 1:250.000
4.3	Strateška območja za kmetijstvo	m 1:250.000
5.1	Zasnova razvoja prometne infrastrukture	m 1:250.000

5.2	Zasnova razvoja trajnostne mobilnosti	m 1:250.000
6	Zasnova razvoja energetske infrastrukture	m 1:250.000
7	Zasnova razvoja okoljske infrastrukture	m 1:250.000
8	Zasnova razvoja in varstva v krajini	m 1:250.000
9	Zasnova zelenega sistema	m 1:250.000
10	Obramba, zaščita in varstvo pred nesrečami	m 1:250.000

Priloge RPP so sledeče:¹

- Izhodišča za pripravo regionalnega prostorskega plana Obalno-Kraške razvojne regije (RRC Koper, 2025),
- Kartografski izris Prikaza stanja prostora za regionalne prostorske plane (UIRS, 2024)
- Analiza stanja v prostoru, analiza razvojnih potreb regij in usmeritve za razvoj (UIRS, 2024),
- Urbanistična zasnova za RPP z elementi krajinske zasnove za širše mestno območje slovenske Istre z zalednim delom Istre (čezmejno s Hrvaško in Italijo) (LUZ, d.d., 2026).

1.2 Območje obravnave

Obalno-Kraška razvojna regija je edina obmorska regija v državi. Pokriva 1.043 km² površine Slovenije. Zajema občine Ankaran, Divača, Hrpelje-Kozina, Izola, Komen, Piran in Sežana ter Mestno občino Koper. Regija je prostorsko značilna po svoji geostrateški legi, geografski razgibanosti, izraziti krajinski in kulturni raznolikosti ter naravni pestrosti. Sestavljata jo dve funkcijsko zaokroženi enoti: slovenska Istra z močno urbaniziranim priobalnim pasom, zelenim zaledjem, izrazitim Kraškim robom ter rekami Rižana, Badaševica in Dragonja ter Kras z Brkini in reko Reko, ki ponikne v Škocjanskih jamah. RPP upošteva izredni pomen morja in lege ob morju, ureja pa le prostor na kopnem.

Regija na zahodu meji na Italijo (po robu planote Kras ter v zaledju mesta Trst do morja v zalivu Sv. Jerneja), na jugu na Hrvaško (velik del meje poteka po naravnih sistemih – Dragonji in gričevnati krajini slovenske Istre, ki je precej naravno ohranjena, z velikim deležem gozda in mestoma opuščenimi kmetijskimi površinami), na severu pa se na bolj poseljenih območjih povezuje z Goriško in Primorsko-Notranjsko regijo. Preko morja se povezuje z mednarodnimi vodami.

Koper je urbano središče razvojne regije in hkrati osrednje mesto širšega mestnega območja (v nadaljevanju ŠMO) slovenske Istre, ki ga tvori skupaj z Izolo, Piranom, Ankaranom, Sežano,

¹ Pri izdelavi RPP je upoštevana tudi strokovna podlaga KRAJINSKA ZASNOVA KRASA (PLAN – KA, Špela Recer s.p., 2024)

Hrpeljami s Kozino, Divačo in gravitacijskim zaledjem navedenih naselij. Urbano središče Krasa je Sežana z močno navezavo na mesto Trst. Urbanizirana območja v regiji predstavljajo privlačno gravitacijsko območje za prebivalstvo ostalih predelov Slovenije ter bližnjih čezmejnih območij.

RPP Obalno-Kraške razvojne regije skupaj s pomorskim prostorskim planom ureja tudi priobalni pas, kjer se dejavnosti in vplivi z morja stikajo s kopenskim delom regije.

Obalni pas slovenske Istre, ki ga opredeljuje obalno obsredozemsko podnebje, imenovano tudi podnebje oljke, predstavlja območje intenzivne poselitve, kjer se pojavljajo pritiski na še nepozidana stavbna zemljišča pa tudi na zemljišča primarne rabe (kmetijska in gozdna zemljišča, območja voda). Izredno aktualen je izziv usklajevanja različnih rab morja in priobalnega pasu, zato je trajnostno pomorsko prostorsko načrtovanje in celostno upravljanje obalnega območja ključnega pomena.

Slika 1: Kartografski prikaz Obalno-Kraške razvojne regije.

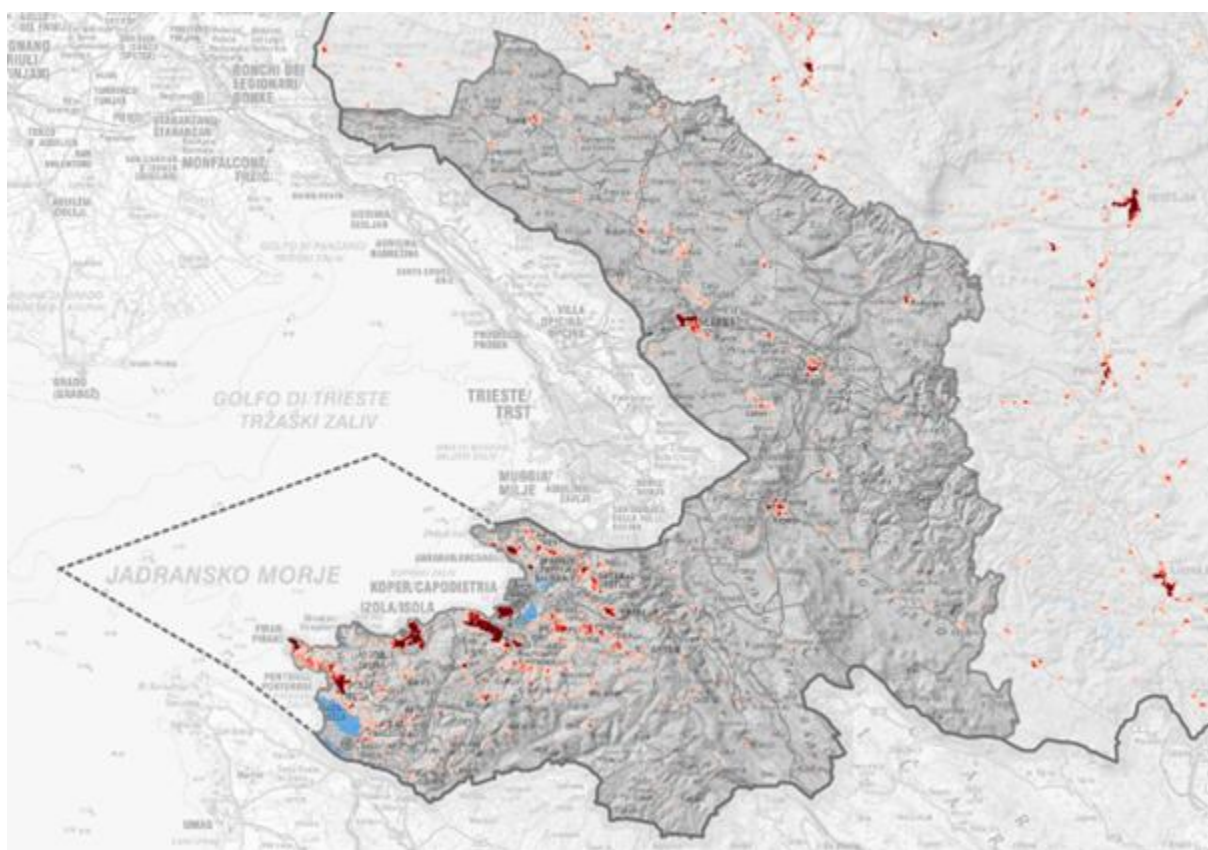
Izrazita rast prebivalstva je prisotna tudi v kraških naseljih ob pomembnih prometnih povezavah, kot so Divača, Hrpele in Kozina. Prebivalstvo v regiji upada le na manj dostopnih in reliefno bolj razgibanih območjih, zlasti na robu Brkinov, v obmejnih delih Koprskih brd ter Podgorskega krasa, in v posameznih kraških naseljih izven glavnih prometnih osi.

V letih 2023/24 je v regiji živel 118.807 prebivalcev. Po podatkih projekcije bo regija do leta 2038 ena izmed redkih, kjer število prebivalcev ne bo padalo in bo predvidoma do 2038 imela 2,5% več

prebivalcev².

Obalno-Kraška razvojna regija obsega med seboj različne, a povezane geografske enote: Slovensko Istro, Kras in Brkinje. Slovenska Istra obsega severni del polotoka Istra ter zahodni rob Krasa in vključuje Koprsko brda s flišnim gričevjem med Dragonjo in Rižano ter Tržaškim zalivom, Slavniško hribovje, Čičarijo, Socerbski, Podgorski in Rakitovski kras ter celoten Kraški rob.. Značilni krajinski elementi so Sečoveljske in Strunjanske soline ter območje Debelega rtiča kot eno od redkih še vedno naravno ohranjenih delov slovenske obale z značilnim flišnim klifom, morskim obrežjem ter skladi podvodnega grebena, medtem ko se na vzhodu dviguje Kraški rob, ki predstavlja izrazit reliefni prelom med Istro in Krasom. Podnebje je izrazito submediteransko, z milimi zimami, dolgimi in toplimi poletji ter veliko sončnimi dnevi, kar omogoča bogato kmetijsko dejavnost, predvsem oljkarstvo, vinogradništvo in sadjarstvo. Slovenska Istra je tudi pomembno gospodarsko središče, kjer se razvijajo pomorstvo in pomorski promet s pristaniščem v Kopru, turizem, zdravstvo, marikultura in druge obmorske dejavnosti.

Slovenski Kras se razteza vzhodno in severno od slovenske Istre ter predstavlja apnenčasto

Slika 2: Prikaz ocene gostote prebivalcev v regiji. Rdeča območja predstavljajo večjo poselitveno koncentracijo. (ZUM, 2025)

² SiStat, 2026

planoto na nadmorski višini med 200 in 500 metri. Pokrajina je znana po značilnih kraških pojavih, kot so vrtače, uvale, polja, brezna in jame, med katerimi posebej izstopajo Škocjanske jame, uvrščene na seznam UNESCO svetovne dediščine. Površinskih voda skoraj ni, saj voda ponika v podzemne kraške sisteme. Najbolj znan je tok reke Reke, ki izgine v Škocjanskih jamah in ponovno priteče na dan kot izvir Timave v Italiji. Podnebje je submediteransko, vendar ga zaznamuje močna burja, ki oblikuje rastje in življenjske pogoje na planoti. Poselitev je razpršena v obliki gručastih naselij na dvignjenih mestih, značilna je mozaična krajina s travniki, gozdovi in kamnitimi suhozidi. Poleg tradicionalnega vinogradništva, kjer izstopa teran, in živinoreje se vse bolj razvija turizem, ki izkorišča bogato naravno in kulturno dediščino Krasa.

Brkini so flišno hribovje, ki se razteza med dolino Reke in Čičarjijo ter predstavlja prehodno območje med Krasom in Notranjsko. Sestavljeni so iz pretežno flišnih kamnin, kar jih loči od kraškega sveta, zato imajo gosto mrežo površinskih voda in rodovitnejša tla. Brkini so znani po sadjarstvu, zlasti pridelavi jabolk in hrušk, ter po ohranjenem, bolj kmečkem načinu življenja. Poselitev je razmeroma redka in razpršena, naselja so majhna in pogosto le delno ohranjena. Podnebje je mešano, s prepletom submediteranskih in celinskih vplivov, kar omogoča pestro kmetijsko dejavnost, a hkrati zahteva prilagoditve zaradi burje in obilnejših padavin.

2. Cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja regije

2.1 Vizija in cilji prostorskega razvoja regije

Obalno-Kraška razvojna regija se razvija kot edina obmorska regija v Sloveniji in pomembno čezmejno stičišče med Jadranskim morjem in zaledjem Srednje Evrope. Njena prostorska vizija temelji na izkoriščanju geostrateške lege, morja in obalnega pasu ter ohranjeni naravni in kulturni krajini ob hkratnem zagotavljanju kakovostnega življenjskega okolja za prebivalce.

Obalno-Kraška razvojna regija se usmerja v policentričen razvoj z mrežo urbanih središč, v kateri imata Koper in Sežana osrednjo vlogo, skupaj z Izolo, somestjem Piran–Portorož–Lucija ter drugimi mesti in naselji, ki služijo kot lokalna gravitacijska vozlišča. Urbani centri se razvijajo kot generatorji inovacij, zaposlovanja in storitev ter kot turistična središča, medtem ko se zaledna podeželska območja revitalizirajo z usmerjenim razvojem kmetijstva, turizma in novih oblik bivanja.

Razvijala bo integrirano upravljanje obalnega pasu in morja, kjer se uravnatežujejo pristaniška, turistična, stanovanjska, kmetijska in naravovarstvena raba. Luka Koper se razvija kot nacionalno in mednarodno prometno ter logistično središče, pri čemer se zagotavlja prostorska in funkcionalna usklajenost s kontaktnimi urbani območji, naravnim in kmetijskim prostorom.

Svoj razvoj bo temeljila na učinkoviti gospodarski in prometni infrastrukturi, ki povezuje urbano območje slovenske Istre, Kras in Brkine z notranjostjo Slovenije ter s sosednjima Italijo in Hrvaško. Krepitev javnega potniškega prometa, vključno z morskimi in čezmejnimi povezavami, zmanjšuje prometne obremenitve in spodbuja trajnostno mobilnost.

Ohranjala in nadgrajevala bo krajino in zeleni sistem, ki zagotavlja ekološke, podnebne, gospodarske in družbene funkcije prostora. Ob tem se sanirajo degradirana območja, revitalizira zaraščena zemljišča ter varujejo strateška kmetijska območja za samooskrbo.

Vizija regije je usmerjena v prilagajanje podnebnim spremembam, zlasti dvigu morske gladine, poplawni ogroženosti, sušo, pregrevanjem urbanih okolij in požarni nevarnosti na Krasu in v Istri. Trajnostna raba virov, razvoj obnovljivih virov energije ter inovacije na področju modre in zelene ekonomije podpirajo prehod regije v podnebno nevtralno družbo.

S čezmejnimi sodelovanjem in vključevanjem v mednarodne tokove se bo Obalno-Kraška regija uveljavljala kot odprto, konkurenčno in prepoznavno območje v evropskem prostoru, ki uspešno povezuje razvojne potrebe ljudi, gospodarstva in okolja v celovito prostorsko identiteto.

V nadaljevanju navajamo cilje prostorskega razvoja Obalno-Kraške regije:

- zagotavljanje zanesljive oskrbe s pitno vodo in trajnostno ravnanje z naravnimi viri,
- policentričen razvoj urbanih središč ob hkratni revitalizaciji podeželja,

- celostno upravljanje obalnega pasu in trajnostna raba morja ter pristanišča za mednarodni promet Koper s poudarkom na urejanju kontaktnih območij,
- trajno varovanje kmetijskih zemljišč in povečanje samooskrbe s hrano,
- krepitev prometne dostopnosti in trajnostne mobilnosti, vključno s čezmejnimi povezavami,
- varovanje in nadgradnja krajinske identitete Krasa, Brkinov in slovenske Istre,
- prilagoditev regije podnebnim spremembam ter zmanjševanje prostorskih tveganj (poplave, burja, požari).

Prioritete za udejanjanje ciljev so sledeče:

- gradnja povezovalnih vodovodov in razvoj rezervnih vodnih virov, hkrati pa spodbujanje učinkovite rabe vode, hrambe vode ob intenzivnih padavinah in zmanjšanje izgub v omrežju,
- (nad)gradnja omrežja in objektov za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode,
- načrtovan razvoj stanovanjskih območij v Ankaranu, Kopru, Izoli, Piranu in Sežani, izboljšanje dostopnosti stanovanj ter programi za oživljanje zalednih naselij,
- usklajevanje prostorskih rab v obalnem pasu, trajnostni razvoj pristanišča za mednarodni promet Koper ter vzpostavitev mehanizmov za zmanjšanje prostorskih konfliktov s kontaktnimi urbanimi območji, naravnim in kmetijskim prostorom,
- modernizacija cestne in železniške infrastrukture (vključno z drugim tirom), razvoj javnega potniškega prometa z načrtovanjem intermodalnih vozlišč ter kolesarskih povezav, krepitev čezmejne prometne integracije,
- revitalizacija degradiranih območij in preprečevanje zaraščanja, varovanje strateških kmetijskih zemljišč ter oblikovanje povezanega zelenega sistema regije,
- izvajanje protipoplavnih in protipožarnih ukrepov, spodbujanje obnovljivih virov energije ter priprava ukrepov za zaščito obalnega pasu zaradi vpliva podnebnih sprememb na višino morske gladine.

2.2 Prednostne naloge prostorskega razvoja regije

Na podlagi ciljev in razvojnih priložnosti so bile oblikovane prednostne naloge prostorskega razvoja Obalno-Kraške regije. Te so zasnovane tako, da neposredno podpirajo uresničevanje vizije regije in izkoriščajo njene posebne potenciale in so navedene v nadaljevanju.

Zagotavljanje trajnostne vodooskrbe in varstvo vodnih virov:

- izgradnja povezovalnih vodovodov in rezervnih vodnih virov,
- izboljšanje učinkovitosti vodovodnega sistema ter zmanjšanje izgub,
- hramba vode ob obilnih padavinah za uporabo v sušnih obdobjih,
- krepitev odpornosti regije na suše in sezonske pritiske.

Razvoj policentrične mreže urbanih središč:

- nadgradnja funkcij Kopra kot osrednjega regionalnega središča ter Sežane kot urbanega vozlišča Krasa,
- krepitev Izole in somestja Piran-Portorož-Lucija ter Ankarana kot pomembnih urbanih naselij v obalnem pasu,
- Krepitev Komna kot središča severnega dela Krasa,
- krepitev ostalih naselij pomembnih za razvoj regije ter oskrbnih središč,
- uravnotežen razvoj podeželskih območij (Brkini, Kras, istrsko zaledje) z ukrepi za zadrževanje prebivalstva v demografsko nazadujočih obrobni območjih in dvig kakovosti bivanja.

Celostno upravljanje obalnega pasu in razvoj pristanišča za mednarodni promet Koper:

- usklajevanje pristaniških, turističnih, gospodarskih, stanovanjskih in naravovarstvenih rab,
- trajnostni razvoj pristanišča za mednarodni promet Koper znotraj mej Uredbe o državnem prostorskem načrtu za celovito prostorsko ureditev pristanišča za mednarodni promet v Kopru (Uradni list RS, št. 48/2011), kot ključnega nacionalnega in mednarodnega prometno-logističnega središča,
- zmanjševanje prostorskih konfliktov med pristaniškimi dejavnostmi kontaktnimi urbanimi območji, naravnim in kmetijskim prostorom.

Krepitev prometne infrastrukture in trajnostne mobilnosti:

- dokončanje drugega tira Divača–Koper ter modernizacija železniških in cestnih povezav,
- razvoj čezmejnih prometnih povezav z Italijo in Hrvaško,
- vzpostavitev regionalnega sistema javnega potniškega prometa, ki obsega tudi povezovanje Trsta in istrskih mest ter kraško-brkinski del regije, vključno z intermodalnimi vozlišči, z morskimi povezavami in kolesarskimi omrežji,
- usmeritev tranzita s ciljem zmanjšanja njegovega škodljivega vpliva na prostor.

Razvoj turizma in modre ter zelene ekonomije:

- oblikovanje raznolikih turističnih produktov (kulturni, naravni, zdravstveni in športno-rekreacijski turizem),
- vključevanje kulturne dediščine in ohranjanja naravne v turistično ponudbo,
- podpora dejavnostim modre rasti, obnovljivim virom energije in krožnemu gospodarstvu.

Varstvo in razvoj krajine ter prilagajanje podnebnim spremembam:

- sanacija degradiranih območij, preprečevanje zaraščanja in revitalizacija zemljišč za kmetijstvo in pridelavo hrane,
- oblikovanje povezanega zelenega sistema regije,
- izvajanje protipoplavnih in protipožarnih ukrepov, vključno z uravnavanjem gozdnatosti Krasa ter ureditvijo vzporednega vodovodnega sistema za oskrbo s tehnološko vodo za namakanje in gašenje, ter prostorsko prilagajanje na dvig morske gladine in ekstremne vremenske pojave.
- celostno upravljanje voda (uvajanje ponovne uporabe vode, zmanjševanje odtoka in erozije, prilagajanje kmetijstva na vodno omejene razmere, upravljanje porabe vode v turizmu).

Vzpostavitev regijskega sistema za ravnanje z odpadki in energetska prestrukturiranje

- izgradnja regijskega centra/medobčinskih centrov za obdelavo komunalnih odpadkov,
- posodobitev energetskega sistema z vključevanjem obnovljivih virov energije,
- krepitev energetske samooskrbe regije.

3. Usmeritve za prostorski razvoj regije

Gre za strateške in konceptualne usmeritve, kot jih določa ZUreP-3.

Regionalni prostorski plan vsebuje usmeritve za prostorski razvoj regije, predvsem usmeritve za razvoj poselitve, razvoj gospodarske javne infrastrukture in urejanje krajine s poudarkom na ohranjanju krajinske identitete. Usmeritve so prednostno oblikovane glede na pomembne razvojne možnosti ali probleme v razvojni regiji. Občine te usmeritve upoštevajo pri pripravi svojih prostorskih aktov (6. odstavek 75. člena ZUreP-3).

Usmeritve temeljijo na usmeritvah podanih v obvezni strokovni podlagi, v kateri so na podlagi analize stanja v prostoru in razvojnih potrebah določene usmeritve za razvoj poselitve, razvoja v krajini in gospodarske javne infrastrukture.

3.1 Usmeritve za razvoj poselitve

Razvoj poselitve v regiji se prednostno usmerja v urbana središča. Omogoča se policentrični sistem razvoja naselij ter urbani razvoj mest in širšega mestnega območja slovenske Istre. Ključen je razvoj urbanih naselij kot nacionalnih, regionalnih in lokalnih zaposlitvenih središč, središč rasti in inovacij, pri čemer ta naselja zagotavljajo storitve tudi prebivalcem gravitacijskih, pretežno redkeje poseljenih podeželskih območij.

Koper se kot središče 1. ravni razvija kot središče mednarodnega pomena. Izola z Jagodjem se razvija kot središče 3. ravni. Piran s Portorožem in Lucijo se razvija kot središči 4. ravni. Sežana, ki jo ReSPR50 določa kot središče 4. ravni, postopoma razvija tudi funkcije središča 3. ravni. Status mesta imajo Koper, Izola, Piran in Sežana. Razvijajo se tudi druga naselja, pomembna za razvoj regije, ki so določena z RPP. Hrpelje in Kozina se razvijajo v središče opremljeno s funkcijami 4. ravni. Naselje Ankaran se bo razvilo v programsko, funkcionalno, strukturno in oblikovno urejeno središče, prepoznavno v širšem območju regije. Naselje Komen se razvija kot središče severnega dela Krasa.

Razvoj se prednostno usmerja v notranje rezerve naselij, in sicer na proste površine, ekstenzivno izrabljena zemljišča ter površine degradiranih ali opuščenih območij industrije, kopov in drugih neustrezno umeščenih programov.

V zaledju mest se kmetijstvo usmerja v podporo oskrbi prebivalstva s kakovostno in lokalno pridelano hrano, medtem ko se podeželska naselja povezujejo v sistem javnega potniškega prometa in trajnostne mobilnosti.

Kot osrednje jedro regije se usklajeno razvija širše mestno območje slovenske Istre, ki vključuje središča Koper, Izola, Piran s Portorožem in Lucijo, Ankaran, Hrpelje in Kozino, Divačo ter Sežano. Skupaj z mestom Trst in njegovim zaledjem tvori ŠMO slovenske Istre čezmejno urbano območje.

Ohranja se poseljenost in vitalnost podeželskega zaledja z varovanjem kulturne krajine ter

naselbinske dediščine historičnih vaških jeder, pri čemer je ohranjanje in obnova izvornih vaških jeder ena od prioritet razvoja naselij.

3.2 Usmeritve za razvoj gospodarske javne infrastrukture

Oskrba s pitno vodo v Obalno-Kraški regiji poteka prek več med seboj povezanih vodovodnih sistemov. Zaradi neenakomerne prostorske razporeditve vodnih virov je regija izrazito vododeficitarna, zlasti v poletnih mesecih, ko se pretok izvira Rižane bistveno zmanjša. Istrski vodovodni sistem (Rižanski vodovod) je povezan s kraškim vodovodnim sistemom iz Brestovice, ki pa trenutno nima kapacitet, zadostnih za dodatno oskrbo istrskega območja. Del potrebnih količin pitne vode se zagotavlja tudi iz sosednje Hrvaške in v manjšem obsegu iz Italije.

Za območje slovenske Istre se kot prednostne rešitve zagotavljanja zadostnih količin pitne vode preučujejo ureditev akumulacije na območju Kubeda (depresija pod naseljem Kubed v dolini Rižane oziroma kamnolom Griže) ter povezava vodovodov iz smeri povečanega črpališča Brestovica (Kraški vodovod) in povečanega črpališča Malni (postojnsko-pivški vodovod iz sosednje Primorsko-notranjske regije). Akumulacija Griža pri Kubedu bo omogočala shranjevanje viškov vode iz reke Rižane, dograjeni in dodatni povezovalni vodovodi pa bodo zagotavljali dodatne oziroma rezervne količine pitne vode. Zagotavljanje novih vodnih virov poteka v sodelovanju med lokalnimi skupnostmi in državnimi organi. Posebna pozornost se nameni zaščiti vodnega vira Brestovica, ki je trenutno urejena zgolj na slovenski strani, zato je nujno, da se na meddržavni ravni uredi celovito varstvo tega vodnega vira, saj vanj priteka tudi voda z italijanskega ozemlja.

Za vse načrtovane objekte gospodarske javne infrastrukture (GJI) se pripravijo idejne rešitve, vključno s prikazi prostorskih koridorjev izvedljivih variant. V primerih, ko načrtovani objekti GJI za distribucijo pitne vode znotraj posamezne občine služijo oskrbi več občin, se ti objekti kot skupni načrtujejo v RPP.

Odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v Obalno-Kraški regiji je urejeno v večjih naseljih ter na vodovarstvenem območju Rižane prek več kanalizacijskih sistemov s čistilnimi napravami. Kanalizacijski sistem s centralno čistilno napravo Koper odvaja in čisti odpadne vode z območja občin Ankaran, Izola in Koper. Kanalizacijski sistem s CČN Piran odvaja in čisti odpadne vode naselij Piran, Portorož, Lucija, Strunjan (delno), Mala Seva in Malija v občini Izola. Na regionalni ravni se zagotovi izgradnja vseh potrebnih kanalizacijskih sistemov, ki bodo zagotavljali ustrezno varstvo okolja. Poseben poudarek se nameni zaščiti morja in obalnega pasu. V primeru, da načrtovani objekti GJI za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode služijo oskrbi več občin, se pomembnejši skupni objekti načrtujejo v RPP po predhodnem dogovoru občin.

V zasnovo sistema ravnanja z odpadki se vključi načrtovanje odlagališč preostanka komunalnih odpadkov ter umeščanje regionalnih centrov za ravnanje z odpadki. V regiji se zagotovi tak center ob upoštevanju trenutne prostorske razmestitve dejavnosti ravnanja z odpadki v Obalno-Kraški regiji. V sistem zagotavljanja storitev GJS se vključi področje ravnanja z gradbenimi odpadki, ki se v skladu z veljavnimi predpisi izvaja kot tržna dejavnost.

V Obalno-Kraški regiji je predvidena dograditev in nadgradnja obstoječega elektroenergetskega omrežja, in sicer prehod daljnovoda iz 110 kV na 220 kV med Divačo in Koperom ter med Divačo in Pivko. Za zagotavljanje lokalne oskrbe sta predvidena izvedba RTP Hrpelje, za potrebe elektrifikacije pomorskega prometa pa še RTP Luka Koper z vključitvijo v 110 kV sistem. Vsi 220 kV daljnovodi se nadgradijo na 400 kV sistem. Med RTP Dekani in Žavljami na italijanski strani se predvidi kablovod 110 kV.

Na območju regije ni prenosnega sistema zemeljskega plina. Oskrba z zemeljskim plinom poteka v Sežani prek distribucijskega sistema zemeljskega plina, ki se napaja iz sosednje Italije. Zgradi se prenosni plinovod M6 Ajdovščina–Lucija za oskrbo območja Sežane in slovenske Istre z zemeljskim plinom (sprejet DPN) z odcepom proti Hrvaški (Izola–Dragonja) ter Interkonekcija Osp za povezavo z italijanskim plinovodnim sistemom.

V regiji so prisotne vse kategorije državnih cest. Na področju mobilnosti je treba zaustaviti trend rasti prevozov v cestnem prometu, kjer sta cestni tovorni promet in uporaba osebnih vozil za dnevno mobilnost in turizem največji grožnji trajnostnemu upravljanju regije. Kljub temu je za izboljšanje povezanosti in dostopnosti regije treba zgraditi ključne manjkajoče cestne odseke (državne in lokalne ceste). Dogradi se omrežje hitre ceste H5 Koper–Dragonja, ki bo z izgradnjo prevzela glavnino tranzitnega prometa proti Hrvaški.

Pri načrtovanju nove cestne infrastrukture se upošteva usmeritev k zmanjšanju deleža uporabe osebnih vozil in povečanju uporabe drugih trajnostnih oblik mobilnosti.

Optimizira se povezava med HC in Lucijo/Portorožem (navezava Lucije in Portoroža na HC) kot hitra medmestna cesta ter izgradi hitra cesta Koper–Šmarje–Dragonja kot tranzitna cesta do Hrvaške – strateške usmeritve regije državi pri načrtovanju regijsko pomembne cestne infrastrukture.

V prostor se umestijo logistični intermodalni terminali, parkirišča za tovornjake, parkirišča P+R in potrebne podobne ureditve.

3.3 Usmeritve za razvoj gospodarstva

Gospodarstvo regije je tesno povezano z njenim geostrateškim položajem in naravnimi danostmi, ki omogočajo razvoj obrtno-industrijskih, pristaniških, transportnih, logističnih, turističnih in kmetijskih dejavnosti. Za dvig konkurenčnosti regije je ključno prestrukturiranje gospodarskih con, njihova tehnološka nadgradnja in oblikovanje novih razvojnih jeder, vezanih na čezmejno sodelovanje. Poleg naštetega je v regiji treba spodbuditi inovacijske dejavnosti (vzpostavitev tehnoloških parkov, eksperimentalnih okolij, vključitev znanstvenoraziskovalnih organizacij) ter pospešiti prestrukturiranje gospodarstva s povezovanjem in razvojem novih podjetij. Pomemben razvojni potencial predstavlja čezmejno sodelovanje s Trstom, Furlanijo–Julijsko krajino in Istro, z usmeritvijo v skupno konkurenčnost severnojadranskega prostora.

Usmeritve za umeščanje in razvoj gospodarskih con

Regija ima poudarjeno gospodarsko vlogo, zlasti mesto Koper. Večje koncentracije gospodarskih dejavnosti so še v Sežani ter Divači, Kozini in Izoli, kar odraža njihovo vlogo regionalnih gospodarskih središč. V regiji so gospodarske cone mednarodnega, državnega in regionalnega pomena. Gospodarske cone regionalnega pomena se ob izkazani potrebi razvijajo v središčih znotraj območja ŠMO, v manjših središčih in na podeželju pa se zagotovi okolje za manjša podjetja in obrtne dejavnosti. Prednostno se obstoječe gospodarske cone prenavlja in razvija znotraj že opredeljenih gospodarskih con skladno s trajnostnimi načeli (energetsko učinkovite stavbe, kvalitetna modro-zelena infrastruktura, navezanost trajnostne mobilnosti ipd.), potencialna nova razvojna območja pa se prednostno usmerja na razvrednotena in slabše izkoriščena območja, s čimer se zmanjša pritisk na kmetijska zemljišča in se razvoj postopoma usmerja k doseganju ničelne neto letne rasti pozidanih zemljišč po letu 2050.

Usmeritve za razvoj turizma

Obalno-Kraška regija je zaradi obmorske lege izrazito turistična regija. Intenzivne turistične dejavnosti se izvajajo zlasti v naseljih obalnega pasu. Kot turistična naselja v Obalno-Kraški regiji so opredeljena Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Komen, Koper, Piran, Portorož, Štanjel, Lipica in Sežana. Vrste turizma, vrste prenočitev, razmestitev turističnih objektov in druge vsebine naj se določajo in umeščajo na podlagi lokalnih strategij posameznih občin ob upoštevanju lokalnih specifik.

Usmeritve za umeščanje in razvoj nakupovalnih središč

Večja nakupovalna središča se umešča v sklopu večmodalnih vozlišč za potniški promet v urbanih središčih prve in druge ravni, torej v mestu Koper (oz. znotraj ŠMO). Pomembno je umestiti navezavo nakupovalnih središč na vozlišča javnega potniškega prometa, zaradi slabe obstoječe mreže JPP in nezadostne frekventnosti povezav.

Pred umeščanjem novih nakupovalnih središč je potrebno preveriti obstoječe površine in razporeditev v skladu z veljavnimi standardi maksimalne vzdržne nakupovalne površine na prebivalca. Na podlagi izkazanih potreb se dodatno preveri privlačnost in ranljivost prostora za umeščanje večjih nakupovalnih središč. Preveri se izkoriščenost obstoječih centrov.

3.4 Usmeritve za urejanje krajine

Zeleni sistem regije predstavlja zeleno infrastrukturo na regionalni ravni. Z zelenim sistemom regije se zagotavlja večfunkcionalnost prostora na regionalni ravni, zlasti ekološke in okoljske funkcije ter s tem združljive rabe prostora, ohranjanje oziroma izboljšanje ugodnega stanja habitatov na območjih Natura 2000, prilagajanje podnebnim spremembam, ohranjanje površin za razlivna območja voda, naravno obnavljanje naravnih ekosistemov, zlasti tal in gozda, prepoznavnost krajine ter rekreacijo v odprtem prostoru. V okviru strategije razvoja regije se preverja povezanost z zelenimi sistemi sosednjih regij in naselij. Zeleni sistem regije lahko vključuje gozdna, kmetijska ali vodna zemljišča ter drug odprti prostor, ki lahko prispeva k izvajanju

večfunkcionalne vloge zelenega sistema (npr. obnavljanje vodnih virov, zagotavljanje čistega zraka, protipoplavna in protipožarna varnost, šport in rekreacija, prepoznavnost krajine in naselij, razvoj prepoznavnih turističnih in drugih znamk ter produktov).

Ogrodje zelenega sistema Obalno-Kraške regije tvori povezani sistem območij Natura 2000. Na območje regije delno ali v celoti sega več takih območij, med njimi: Kras, Dolina Branice, Slovenska Istra, Matarsko podolje, Pregara, Strunjan, Škocjanski zatok, Slavinski Ravnik, Sečoveljske soline. Na območjih Natura 2000 se zagotavljajo pogoji za ohranjanje ugodnega stanja habitatov.

SPRS 2004 je opredelila krajinska območja s prepoznavnimi značilnostmi, pomembna na nacionalni ravni. Na območju regije so: Brkini – Zgornji del Vremske doline - Divaški Kras, Bržanija in Movraška dolina, Kras, Lipica, Strunjan, Šavriini. Krajinska območja predstavljajo potencial za turistične ali prostočasne dejavnosti, kjer je mogoče oblikovati kakovostne, raznolike in regionalno prepoznavne turistične produkte, zato se v strategiji razvoja regije smiselno upoštevajo tudi usmeritve za prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, ki so pomembna za razvoj regije. V urbanih naseljih se izkoriščajo možnosti mešane rabe kmetijskih in gozdnih površin za rekreacijske namene.

V SPRS 2050 je izpostavljen del zelene infrastrukture na nacionalni ravni, ki regijo ekološko povezuje tudi na meddržavni ravni (Hrvaška–Slovenija–Italija). Pri tem se upošteva prenovljena regionalna razdelitev krajinskih tipov in izjemnih krajin v Sloveniji (Golobič M. idr., 2024). Krajinski tipi predstavljajo osnovo za zagotavljanje ohranjanja in varovanja prepoznavnih značilnosti krajine ter ustvarjajo potencialne turistične in prostočasne točke. Te dejavnosti naj se razvijajo tam, kjer je mogoče zagotoviti turistične produkte, ki so skladni z varstvom narave.

Obalno-Kraška regija predstavlja večfunkcionalen prostor, v katerem se prepletajo različne prostorske značilnosti, ki jih je treba varovati, upravljati in načrtovati skozi celovite pristope. Ključni nameni urejanja krajine v tej regiji temeljijo na ohranjanju identitete prostora, varovanju naravnih območij, prilagajanju regije podnebnim spremembam in zagotavljanju trajnostne rabe prostora, obenem pa omogočajo razvoj regije in izboljšujejo kakovost življenja v Obalno-Kraški regiji.

Po letu 1825 se je na Krasu delež gozda povečal za štiriinpolkrat, samo po letu 1961 za kar trikrat (ZRC SAZU). Značilna kulturna pokrajina Krasa je posledica razmeram prilagojenega kmetovanja, proces zaraščanja pa ogroža stoletna naprezanja prebivalcev Krasa (trebljenje zemljišč, gradnja suhozidov).

3.5 Posebna območja in področja

3.5.1 Odmaknjena, hribovita in obmejna problemska območja

Obalno-Kraška razvojna regija je izrazito obmejna, saj meji na Italijo in Hrvaško, hkrati pa je edina slovenska obmorska regija. Zaradi svoje lege ima dvojno prostorsko-razvojno identiteto: na eni

strani dinamičen obalni pas z močnimi poselitvenimi, gospodarskimi in turističnimi pritiski, na drugi pa zaledna območja, kot so Kras in Brkini, ki se soočajo infrastrukturnimi in gospodarskimi težavami ter slabšo dostopnostjo. Območja s slabšo dostopnostjo, del odmaknjenega podežolja – jugovzhodni del Koprskih brd, vzhodni Brkini in severni del Krasa beležijo tudi padec prebivalstva. Obmejna problemska območja po zakonodaji zajemajo obmejne občine in občine, ki z njimi neposredno mejijo.

Zaledna območja, kot sta Kras in Brkini, se razvijajo z vidika razvojne prioritetenosti. Ta območja zahtevajo usmerjene ukrepe za ohranitev poselitve, izboljšanje funkcionalne povezanosti, varovanje krajinske prepoznavnosti in spodbujanje dopolnilnih dejavnosti (turizem, domača obrt) kot ekonomsko osnovo. Ključna je krepitev povezanosti med obalnimi mesti in njihovim zaledjem, kar pomeni oblikovanje prostorskih in funkcionalnih gravitacijskih območij ter izboljšanje dostopa do javnih storitev, infrastrukture in delovnih mest. Posebno pozornost je treba nameniti čezmejnemu prometnim koridorjem in povezavam z Italijo in Hrvaško, ki prispevajo k večji gospodarski, turistični in prometni povezanosti regije. Na infrastrukturnem področju so tako potrebne izboljšave prometne mreže, zlasti cestnih povezav in javnega prevoza ter kolesarskih poti med obalnimi in zalednimi občinami, ter posodobitev ostale gospodarske javne infrastrukture – poudarek na komunalni infrastrukturi.

Prednostni razvojni ukrepi za obmejna območja v Obalno-Kraški regiji vključujejo krepitev čezmejnega sodelovanja, razvoj turizma z višjo dodano vrednostjo, celovit pristop k logistiki in prometnim sistemom, zeleni prehod v nizkoogljično gospodarstvo ter uravnotežen razvoj zalednih območij. Cilj teh usmeritev je vzpostaviti prostorsko in gospodarsko povezan, trajnostno naravnan ter socialno vključujoč razvojni model, ki bo krepil celotno regijo, zmanjšal njene notranje razlike in izkoristil prednosti obmejne lege.

3.5.2 Trajnostna raba morja in obale

Morje in obala sta ključna prostorska in razvojna vira Obalno-Kraške regije. Razvoj obalno-morskega območja mora slediti načelom trajnostne rabe prostora, ki omogoča gospodarski razvoj, hkrati pa ohranja biotsko raznovrstnost, krajinsko identiteto in kakovost življenja prebivalcev. Razvoj morja in obale mora zasledovati izpolnjevanje dogovorov mednarodnih zavez, ki narekujejo potrebo o vključitvi vsaj 30 % morij v učinkovito upravljana zavarovana območja, od katerih naj bi bilo 10 % strogo zavarovanih. Učinkovita morska zavarovana območja na območju slovenskega morja in obale so tista, ki so medsebojno povezana, ekološko reprezentativna ter učinkovito upravljana.

Razvoj obale temelji na uravnoteženju gospodarskih, turističnih in bivalnih potreb ter varstvu naravnih in krajinskih vrednot. Obalni pas mora ohraniti svojo krajinsko raznolikost, kulturno dediščino in naravne vrednote, hkrati pa omogočati prostorsko umeščanje dejavnosti, ki prispevajo k trajnostnemu razvoju regije, kot so raziskovalne in izobraževalne dejavnosti, trajnostni turizem, zelene tehnologije ter obalna prometna in energetska infrastruktura.

Nadaljnje širjenje pozidave v obalnem pasu je treba omejiti in usmeriti v prenovu ter racionalnejšo rabo obstoječih območij. Posebno pozornost je treba nameniti ohranjanju prostorskih povezav med zaledjem in morjem, vzpostavljanju javne prehodnosti vzdolž priobalnega pasu ter preprečevanju zapiranja obale za javnost.

Prostorsko načrtovanje morskega območja mora temeljiti na načelih integriranega upravljanja z morskim in obalnim prostorom ter na podlagi nacionalnih morskih prostorskih načrtov. Morski prostor regije ima večnamensko vlogo, ki vključuje pomorski promet, ribištvo, akvakulturo, turizem, energetiko in varstvo morja.

Pomorski promet je treba razvijati na način, ki omogoča nadaljnji razvoj pristaniške dejavnosti v Kopru ob hkratnem varovanju okolja, zmanjšanju emisij in učinkovitem vključevanju pristanišča v intermodalne prometne povezave. Pri tem je nujno zagotoviti prostorske pogoje za zeleni prehod pristaniške infrastrukture, vključno z uporabo električne energije na privezu, digitalizacijo logističnih procesov in učinkovitim upravljanjem pretovora. Izvedejo se učinkoviti ukrepi, ki zmanjšujejo negativni vpliv delovanja pristaniške dejavnosti tako na kopnem kot tudi morju. Ločitveni prostor izhodnega plovnega koridorja iz pristanišča za mednarodni promet Koper v jugovzhodni smeri se poveča do meje Krajinskega parka Debeli rtič pri Valdoltri in se tako izključi možnost plovbe v neposredni bližini varovanih območij. V skladu z navedenim se v plovnem koridorju iz koprškega pristanišča okoli Debelega rtiča omeji plovba na razdalji 400 metrov od obale za tovarne ladje in druga plovila, daljša od 24 metrov. Meja območja sidrišča za tovarne ladje ob obali Debelega rtiča se dodatno odmakne od meje krajinskega parka Debeli rtič.

Akvakulturo in ribogojstvo je treba prostorsko usmerjati v območja, kjer so okoljski vplivi sprejemljivi in kjer je mogoče zagotoviti trajnostno rabo morja. Ob tem je treba omogočiti prostorski razvoj dejavnosti, ki prispevajo k lokalni prehranski varnosti in inovativnim oblikam modrega gospodarstva.

Potencialni razvoj obnovljivih virov energije na morju je treba presojati z vidika skladnosti z okoljem, pomorskim prometom in krajinsko podobo obale. Umeščanje vetrnih elektrarn na slovenskem morju ni mogoče, saj bi vsaka dodatna grajena infrastruktura omejevala obstoječe in prihodnje dejavnosti, ki se lahko izvajajo izključno na morju. Razišče se možnosti umeščanja infrastrukture za koriščenje OVE, pri čemer se upošteva Nacionalni energetskega podnebni načrt. Možno je opredeliti območja za bodoče izkoriščanje energije morja kot obnovljivega vira, namenjena tehnologiji toplotnih črpalk, kjer se izkorišča temperaturna razlika. V prostoru morja so to cevi v vodi, ki zajemajo tehnološko morsko vodo in jo spuščajo nazaj v morje.

Razvoj morja in obale mora temeljiti na sodelovanju med občinami, državnimi institucijami, pristaniščem, raziskovalnimi organizacijami, gospodarstvom in civilno družbo. Pomembno je vključevanje lokalnih skupnosti v pripravo in izvajanje projektov ter spodbujanje čezmejnega sodelovanja z obalnimi regijami Italije in Hrvaške v okviru programov celostnega upravljanja z Jadranskim morjem.

3.6 Druga območja funkcionalnega povezovanja

Prostor slovenske Istre in Krasa je z zaledjem Trsta in Gorice zgodovinsko, kulturno in geografsko tesno povezan v enotno somestje in skupni življenjski prostor. Na območju obalnih občin to povezanost dodatno utrjuje prisotnost italijanske narodne skupnosti in dvojezičnost. Ključna področja funkcionalnega povezovanja obsegajo zaposlovanje in dnevne migracije. Prisotni so močni tokovi dnevnih delovnih migracij, ki potekajo v obe smeri. Prebivalci Obalno-kraške regije gravitirajo k Trstu (storitve, izobraževanje, zdravstvo, zaposlitev), hkrati pa italijanski državljani migrirajo v nasprotni smeri (zaposlovanje, uporaba storitev in rekreacijske infrastrukture v slovenski Istri in na Krasu). Povezovanje obsega skupno prometno in logistično infrastrukturo, okolje in skupno upravljanje naravnih virov ter turizem in rekreacijo. Na področju povezovanja z Italijo je treba vzpostaviti integriran čezmejni JPP, oživiti in nadgraditi železniške povezave ter skupaj razvijati kolesarsko omrežje. Na področju logistike je treba komplementarno razvijati zaledne logistične cone in usklajeno izvajati pomorsko prostorsko načrtovanje. Na področju upravljanja okolja in naravne dediščine je treba sprejeti skupne stroge ukrepe za zaščito kraškega vodonosnika, skupno ustanavljati in podpirati čezmejne naravne parke ter prostorsko umeščati reševalne točke za hiter odziv v primeru ekoloških nesreč. Na področju urbanega in kulturnega prostora je treba izvajati sanacijo in revitalizacijo območij nekdanjih mejnih prehodov ter spodbujati čezmejne institucije.

Na jugu regija meji na hrvaški del istrskega polotoka, s katerim tvori sklenjen geografski in ekonomsko-turistični prostor. Funkcionalne povezave so izjemno močne in vplivajo na prostorske obremenitve v slovenskem delu regije. Ključna področja funkcionalnega povezovanja obsegajo tranzitne prometne tokove, dnevne delovne in storitvene migracije, enoten prostor turistične destinacije Istra, razvoj porečja Dragonje ter čezmejni ekološki prostor. Treba je izvajati aktivnosti pri skupnem varovanju čezmejnih vodnih virov, celostnem upravljanju porečja Dragonje in Reke ter usklajenem pomorskem prostorskem načrtovanju. Na področju turizma in kulturne krajine je treba vzpostavljati čezmejno zeleno infrastrukturo in poti, omejiti razpršeno gradnjo in obremenitve podeželja ter razvijati skupne vstopne točke za obiskovalce.

Območje občine Komen zaradi svoje specifične geografske lege in zgodovinskih prometnih tokov izkazuje izrazite funkcionalne navezave, ki presegajo administrativne meje matične regije. Naselja v občini Komen, s središčem v Komnu in pomembnim lokalnim centrom v Štanjelu, močno gravitirajo k urbanim središčem sosednje Goriške regije. Povezovanje je najmočnejše na področjih zaposlovanja in izobraževanja (dnevne migracije), družbene in zdravstvene infrastrukture, infrastrukturne povezanosti, turizma ter kmetijstva. Območje Štanjela in severnega Krasa se turistično in tržno tesno povezuje z Vipavsko dolino. Na območju Krasa in širšem območju občine Komen je treba nadgraditi sistem medregijskega javnega potniškega prometa, posodobiti cestno omrežje ter spodbujati medregijsko sodelovanje.

4. Zasnova prostorskega razvoja regije

4.1 Zasnova razvoja poselitve

4.1.1 Mesta, druga urbana naselja in druga naselja pomembna za razvoj regije

Obalno-Kraška regija se razvija v okvirih opredeljenega policentričnega sistema, ki ga tvorijo mesta, druga urbana naselja in druga naselja pomembna za razvoj regije. Glavne prostorske osi so:

- obalna urbana os Ankaran-Koper-Izola z Jagodjem-Piran s Portorožem in Lucijo, ki predstavlja primarno urbano hrbtenico regije. Znotraj te osi je značilna linearna urbanizacija, omejena z morjem na jugozahodu in z reliefnim dvigom proti kraškemu robu na severovzhodu. Prostorska rast se usmerja v notranjo prenovu in zgoščevanje.
- Povezovalna os Koper-Kozina-Sežana predstavlja ključno regionalno prometno in razvojno povezavo med obalnim in kraškim delom regije. Povezuje pristanišče Koper z notranjostjo države ter z Italijo in predstavlja glavno os za pretok blaga, delovne sile in dnevne migracije.
- Prečna os Sežana-Divača-Ilirska Bistrica funkcionalno povezuje kraško zaledje z Notranjsko-kraško regijo in ima vlogo notranjega prometnega koridorja ter razvojnega povezovalnika z Brkini. Služi kot podpora gospodarskim območjem Sežane in Divače

Središča v policentričnem urbanem sistemu

Koper se zaradi svoje vloge mednarodnega prometnega vozlišča in vključenosti v istrsko ter čezmejno urbano območje razvija kot središče 1. ravni in središče mednarodnega pomena in tudi kot središče ŠMO, v katerem se omogoča javne storitve najvišje ravni s področja znanosti in izobraževanja (sedež univerze, univerzitetna knjižnica, raziskovalni inštituti), zdravstva, kulture (narodno gledališče, muzeji), sodstvo (višje sodišče), uprave (ministrstva, diplomatska predstavništva) ter predstavništva ali sedež institucij EU, vidnejših mednarodnih organizacij in podjetij.

Kot središče 3. ravni se razvija Izola z Jagodjem. Izola je s splošno bolnišnico Izola zdravstveno središče regije, opremljena je s funkcijami, kot so visokošolsko izobraževanje, sodne in upravne institucije, specializirano socialno varstvo ter javne raziskovalne institucije. V Izoli se razvijajo storitve, oskrbne in druge dejavnosti (storitve splošnega in splošnega gospodarskega pomena) za lastno prebivalstvo, kot funkcionalna dopolnitev v istrskemu somestju ter za oskrbo gravitacijskih zaledij. Izola ima gospodarsko, stanovanjsko in oskrbno vlogo, z visoko koncentracijo javnih storitev in stanovanjskih območij.

Sežana je središče Krasa in ima vlogo regionalnega središča čezmejnega pomena, z logističnimi, podjetniškimi, zdravstvenimi, upravnimi, kulturnimi in izobraževalnimi funkcijami ter močno

prometno vlogo v smeri Trst–Ljubljana. SPRS 2050 jo uvršča med središča 4. ravni, vendar ima že sedaj zagotovljeno opremljenost 3. ravni (sodstvo, zdravstvo, višje šolstvo), ki jo ohranja in nadgrajuje. Sežana krepi vlogo regijskega logistično-poslovnega centra na stičišču mednarodnih koridorjev in sodeluje s Tržaškim zaledjem (Sežansko-Tržaški funkcionalni prostor) pri nadaljnjem prostorskem razvoju.

Kot središče 4. ravni se razvija naselje Piran s Portorožem in Lucijo. V sodelovanju s Koprom, Izolo in Ankaranom Piran zagotavlja regijsko pomembno družbeno infrastrukturo; zdravstvo, visoko šolstvo, sodstvo, pravosodne in upravne službe ter raziskovalne institucije.. Piran s Portorožem in Lucijo kot središče najbolj turistično razvite slovenske občine ohranja izrazito turistično funkcijo, z osredotočenostjo na zdraviliški, navtični in kongresni turizem, wellness, igralništvo.

Druga naselja pomembna za razvoj regije

RPP določi druga naselja, pomembna za razvoj regije, ki dopolnjujejo omrežje središč policentričnega urbanega sistema. Druga naselja, pomembna za razvoj regije, imajo vsaj 1.500 prebivalcev, popolno osnovno šolo, primarno zdravstveno oskrbo in so gospodarsko pomembna. Kot drugo naselje, pomembno za razvoj regije, se določi tudi nekatera naselja, ki ne izpolnjujejo vseh pogojev, a so zaradi posebne teže na posameznih področjih regionalno izredno pomembna. Kot druga naselja, pomembna za razvoj regije, se razvijajo Ankaran, Škofije, Dekani, sonaselje Bertoki-Prade, sonaselje Pobegi-Čežarji-Sv. Anton, Divača, Senožeče, Hrpelje s Kozino, Komen, Štanjel in Dutovlje.

Ankaran dopolnjuje sistem z zdravstveno-rehabilitacijskimi, bivalnimi in logističnimi funkcijami ter predstavlja severni vhod v istrsko somestje. Vizija razvoja naselja Ankaran je, da postane četrto obmorsko urbano naselje (poleg Kopra, Izole in Pirana s Portorožem in Lucijo). -Ankaran je pomemben tudi za razvoj države, tako z vidika delovanja pristanišča za mednarodni promet Koper, Vojašnice slovenskih pomorščakov, Centra Združenja multiple skleroze Ankaran, Ortopedske bolnišnice Valdoltra, Centra šolskih in obšolskih dejavnosti, Centra za usposabljanje, delo in varstvo Dolfke Boštjančič, Draga, Mladinskega zdravilišča in letovišča Rdečega križa Slovenije Debeli rtič, nastanitvenih objektov Ministrstva za obrambo in Ministrstva za notranje zadeve na Debelem rtiču in bodočega Nacionalnega olimpijskega centra Ankaran za športe na mivki.

Divača je nacionalno pomembno prometno in infrastrukturno vozlišče z železniškim in avtocestnim križiščem ter vstopna točka v kraški turistični svet. Razvoj se usmerja v krepitev prometne funkcije (nadgradnja železniške postaje v sodobno vozlišče, vzpostavitev poslovno logističnih con), v stanovanjsko oskrbo, v vzpostavitev gospodarskih con za lokalne podjetnike, v razvoj podpornih storitev za obiskovalce Škocjanskih jam, teh ohranjanje lokalnih funkcij občinskega sedišča, da se prepreči odseljevanje in ohrani vitalnost podeželja. v Brkinih, Vremski dolini in Senožeškem podolju.

Hrpelje s Kozino RPP opredeli kot drugo naselje pomembno za razvoj regije, dolgoročno pa se razvijejo v središče 4. ravni. Ob dosedanjem in pričakovanem obsegu priseljevanja se krepi

opremljenost s storitvami splošnega pomena (šolstvo, institucionalno varstvo starejših, uprava, kultura). Hrpelje s Kozino imajo izrazito prometno funkcijo in pomen kot križišče mednarodnih cestnih smeri proti Trstu in Reki ter proti notranji Sloveniji. Sonaselje se razvija kot logistično središče v prehodu med istrskim in kraškim delom regije ter ostaja obmejno in medkoridorno vozlišče – v prometnem smislu predstavlja povezavo med avtocestnim omrežjem in bližnjim mejnim prehodom Krvavi Potok. V občinskem merilu se krepi gospodarske cone in izkoristi dobro strateško lego.

Komen in Dutovlje imata kot središči zahodnega dela Krasa tako v Sloveniji kot tudi čezmejno pomembno vlogo za ohranjanje in razvoj poselitve. Komen se razvija kot podeželsko središče zahodnega dela Krasa in hkrati ohranja značilno podeželsko in kulturno identiteto kraškega prostora. Komen se funkcionalno povezuje tako z regionalnim središčem Sežano kot tudi z regionalni središčem sosednje regije Novo Gorico, kamor gravitira na nekaterih področjih. Krepi se medregijske vezi na področju prometa, trajne mobilnosti, gospodarstva in zagotavljanja oskrbe.

Pomembno središče Krasa je tudi slikovita kraška vas Štanjel, ki se krepi kot turistična točka z ustrezno infrastrukturo za obiskovalce. Štanjel se zaradi svoje nacionalno prepoznavne naselbinske dediščine in turistične vloge razvija kot drugo naselje pomembno za razvoj regije.

Oskrbna središča (pomembnejša lokalna središča)

V regiji so tudi vsa pomembnejša lokalna središča, ki jih RPP opredeli središča VI. ravni, prepoznana kot pomembna naselja za razvoj regije. V teh naseljih se ustvarjajo pogoji za razvoj poselitve, njeno prenavo in vzdrževanje ter razvoj oskrbnih (vsaj osnovna šola) in storitvenih dejavnosti, za ohranjanje obstoječih in razvoj novih delovnih mest in ustvarjanje priložnosti za krepitev turistično-kmetijskega zaledja, višjo kakovost bivanja in ustvarjanje dohodka.

Sem sodijo še zlasti naselja Gračišče, Gorjansko, Kobjeglava, Korte, sonaselje Lipica- Lokev, Marezige, Materija z Bačem pri Materiji, sonaselje Hrvatini-Kolomban, Povžane Sečovlje, Strunjan, Šared, Šmarje, Štore in Vremski Britof.

Vremski Britof se razvija kot oskrbno središče Vremske doline in severozahodnega dela Brkinov, ki sodijo med demografsko ogrožena območja z izrazitimi izzivi ohranjanja poseljenosti.

Materija z Bačem pri Materiji in Povžanami se razvijajo kot oskrbno naselje dela Brkinov in Matarskega podolja.

Sonaselje Lokev-Lipica se razvija kot pomembnejše lokalno središče in s kobilarno Lipica kot turistično naselje.

Opredelijo se naslednje vloge naselij iz vidika funkcij z namenom zagotavljanja razporeditve storitev javnega pomena:

Tabela 1: Ravni posameznih središč v policentričnem urbanem sistemu Obalno-Kraške razvojne regije.

Raven središča	Ime naselja	Status mesta
Središče I. ravni	Koper	da
Središče III. ravni	Izola (z Jagodjem), Sežana (dolgoročno načrtovana dvignjena raven)	da
Središče IV. ravni	Piran (s Portorožem in Lucijo), Hrpelje s Kozino (dolgoročno načrtovana dvignjena raven)	da
Središča V. ravni (druga naselja pomembna za razvoj regije)	Ankaran, Spodnje in Zgornje Škofije, Dekani, sonaselje Bertoki-Prade, sonaselje Pobegi-Čežarji- Sv. Anton, Divača, Dutovlje, Senožeče, Hrpelje s Kozino, Komen, Štanjel	ne
Središča VI. Ravni (pomembnejša lokalna središča)	Gračiče, Gorjansko, Kobjeglava, Korte, sonaselje Lipica- Lokev, Marezige, Materija z Bačem pri Materiji, sonaselje Hrvatini-Kolomban, Povžane, Sečovlje, Strunjan, Šared, Šmarje, Štore Vremški Britof.	ne

Širše mestno območje

Koper skupaj z mestoma Izola in Piran s Portorožem in Lucijo ter kraškim zaledjem z mestom Sežana in naselji Divača, Hrpelje s Kozino tvori širše mestno območje Slovenske Istre. V okviru širšega mestnega območja se krepijo medsebojne funkcionalne povezave, zlasti na področju javnega prometa in storitev. Istrska mesta in zaledni kraji se povezujejo s celovitim, večmodalnim trajnostnim prometnim sistemom, ki poleg kopenskih oblik javnega prometa omogoča tudi razvoj pomorskega javnega potniškega prometa.

V skladu z ReSPR50 je ŠMO Slovenske Istre opredeljeno kot ŠMO nacionalnega pomena, ki ima tudi funkcijo ŠMO regionalnega pomena. ŠMO Slovenske Istre vključuje središča Koper, Izolo, Piran s Portorožem in Lucijo, Ankaran, Hrpelje in Kozino, Sežano in Divačo.

Na čezmejni ravni se povezuje s sosednjimi regijami Italije in Hrvaške, oblikuje se severnojadranski mobilnostni koridor.

Okrepi se trajnostni razvoj ŠMO (razvoj območij z mešano rabo, povečanje gostote naselij, skupna zasnova trajnostne mobilnosti, krepitev javnega potniškega prometa in infrastrukture za trajnostno mobilnost). Zagotovi se dolgoročno in zanesljivo vodooskrbo, uravnotežen razvoj in rabo morja ter obalnih območij, vzpostavi se sistem zdravstvenih, socialnih, izobraževalnih, kulturnih in drugih družbenih dejavnosti.

Okrepi se sodelovanje v okviru čezmejnega vplivnega območja zaradi krepitev trajnostnega prostorskega razvoja in skupne konkurenčnosti severnojadranskega urbanega območja v širšem prostoru.

4.1.2 Okvirna območja za dolgoročni razvoj naselij – ODRN

Območja za dolgoročni razvoj naselja (dalje ODRN) so območja, rezervirana za prihodnje širitve ureditvenih območij naselij.

ODRN se v občinskih prostorskih načrtih okvirno določijo za središča ŠMO Slovenske Istre, to so Koper, Izola z Jagodjem, Piran s Portorožem in Lucijo ter Sežana. ODRN se določi tudi drugim naseljem pomembnim za razvoj regije.

Mestu Koper se okvirna ODRN predvidi kot širitev gospodarske cone Južno od Cimos, Olmska dolina, v razvojnem območju Škocjan (za pokopališčem) do trase predvidene hitre ceste Koper-Dragonja in v Bertokih s Pradami, ki sta z mestom Koper prostorsko povezani naselji.

Mesto Izola se razvija znotraj loka hitre ceste, preko katerega sežejo le tri pomembne točke mesta: obstoječa bolnišnica na severovzhodu kot najbolj prepoznavna dejavnost regijskega pomena, obstoječ kompleks Belveder na zahodu s turistično dejavnostjo kot osnovno naravnostjo mestnega razvoja in dolgoročno novo predvideno pokopališče na obrobju mesta.

Mesto Piran s Portorožem in Lucijo se razvija kot strnjeno obalno somestje urbanega značaja (urbana krajina somestja Piran-Portorož-Lucija). Okvirno ODRN se določi naselju Lucija.

Razvojne potrebe naselja Ankaran se zadovoljuje pretežno z notranjim razvojem in prenovo. V okviru razpoložljivih nezazidanih stavbnih površin se zagotavljajo površine za potrebe vsebin družbene infrastrukture in za potrebe bivanja, s katerimi se omogoči rast števila prebivalcev Ankarana na načrtovanih 5000.

Mestu Sežana se okvirna ODRN načrtujejo pretežno za potrebe širitve proizvodnih območji oziroma industrijskih in gospodarskih con ter sorodnih spremljajočih dejavnosti, ki so pomembne za razvoj delovnih mest ter čezmejno povezovanje območij za vzpostavitev močne tranzitne gospodarske lokacije vzdolž V. koridorja ter za stanovanjska območja s spremljajočimi območji oskrbnih dejavnosti na jugovzhodnem delu mesta v okviru mej urbanističnega načrta.

Hrpeljam s Kozino se okvirna ODRN določijo za centralne in proizvodne dejavnosti z

gospodarskimi conami.

Naselju Divača se okvirna ODRN določi v območju med dvema regionalnima cestama južno od središča naselja za potrebe gasilskega doma in turističnih dejavnosti (postajališče za avtodome), v neposredni bližini obstoječe proizvodne cone z dostopom zahodno preko regionalne ceste (ki še ni opredeljen) za potrebe ureditev gospodarske cone za lokalno gospodarstvo, v območju vzhodno od naselja za potrebe širitve pokopališča, v območju severno od naselja, severno od regionalne ceste za potrebe širitve območij stavbnih zemljišč, pri čemer se upošteva obstoječe elektroenergetske daljnovode ter v območju zahodno od naselja, severno od železniške proge za potrebe širitve območij stavbnih in stanovanjskih zemljišč, pri čemer se upošteva obstoječe elektroenergetske daljnovode ter ohranja zeleni pas ob železniški progi. Območja lahko zajemajo tudi druga zemljišča, v skladu z izkazanimi razvojnimi potrebami naselja.

Komen ohranja značilno podeželsko in kulturno identiteto kraškega prostora. Kot podeželskemu središču, ki zadovoljuje potrebe severnega dela kraške planote, se mu določi okvirno ODRN. Poselitveno območje se prednostno ohranja v obstoječem obsegu, po potrebi se širi z upoštevanjem zasnove in strukture naselja.

Naselju Senožeče se okvirno ODRN določijo na podlagi že izdelane strokovne podlage: južno od jedra naselja in vzhodno od območja novejših pozidave ter v severnem delu naselja in vzhodno od območja proizvodnih dejavnosti, za potrebe stanovanjske gradnje oz. v skladu z izkazanimi razvojnimi potrebami.

Razvojne potrebe naselja Dutovlje se večinoma zadovoljujejo z notranjim razvojem. Ob izkazanih razvojnih potrebah, na primer za razvoj družbene infrastrukture, stanovanj in drugih dejavnosti, se lahko določi ODRN z upoštevanjem zasnove in strukture naselja. Drugim pomembnejšim lokalnim središčem (oskrbna središča) se ODRN v občinskih prostorskih aktih lahko določi glede na izkazane razvojne potrebe, ki morajo biti strokovno utemeljene.

Usmeritve za ohranjanje in izboljšanje prepoznavnosti naselij

Vsi posegi se morajo prilagajati obstoječim prostorskim in oblikovnim značilnostim posameznih območij z upoštevanjem kakovostnih lokalnih tradicij oblikovanja naselij in stavb, tlorisne mreže naselij, višinskih in tlorisnih gabaritov ter silhete naselij. Razvoj naselij se bo prilagajal reliefnim razmeram, vodotokom in obvodnim prostorom, smerem komunikacij in morfologiji obstoječe zazidave. Naselja se zaokrožujejo na način, da se ohrani vizualna podoba s tipologijo strnjjenih naselij.

Medsebojno zlivanje naselij se prepreči z zelenimi cezurami. Preprečevanje zlivanja naselij je še posebej pomembno v naseljih, kjer je še prepoznano izvorno jedro napram novejši poselitvi, in v naseljih, kjer je velika težnja po poselitvi in bi zgoščevanje poselitve pomenilo slabšanje krajinske in urbanistične slike.

V urbanih območjih se bodo mesta in naselja urejala in prenavljala s sodobnimi načeli arhitekturnega, urbanističnega in krajinskega oblikovanja z upoštevanjem kakovostnih

tradicionalnih prvin arhitekture v naselbinskih jedrih in prenovi le-teh. V mesta se usmerja intenzivna urbanizacija poselitve z večjimi gostotami in z urejanjem javnih odprtih površin v sklopu mreže zelenega sistema. Oblikovanje mestnih središč je podrejeno ohranjanju oblikovne podobe historičnih jeder mest.

Mesto Piran s Portorožem in Lucijo se bo razvijalo kot strnjeno obalno somestje urbanega značaja (urbana krajina somestja Piran-Portorož-Lucija). Pri razvoju poselitve je treba ohranяти in vzdrževati zgodovinsko nepretrganost prostora, ki se odraža v raznolikosti arhitekture in javnih površin.

Temeljno težišče mesta Izola ostaja staroveško mestno jedro, ki naj tudi v bodoče določa utrip življenja v mestu. Krepi se identiteta Izole, vezana na geografski pojem otoka. Prostor se oblikuje tako, da se z umestitvijo zelenih površin na stik otoškega dela s kopnim na vzhodni strani povečuje berljivost strukture otoškega mesta. Območje ob Mandraču ostaja ribiško, predel jedra z obalo pa ostaja z vidika dejavnostmi najbolj barvit. Slabo izkoriščene, degradirane in še nepozidane površine zemljišč znotraj poteze hitre ceste se namenja za pozidavo, pri čemer se upošteva obstoječe smeri zazidave, morfološko oblikovanost stavbnega tkiva, združljivost programov ter zasnovo prometnega omrežja.

Občinsko središče Ankaran se bo nadgradilo v pomembnejše lokalno središče ter v skladu s tem zagotavljalo vse potrebne funkcije in površine za razvoj poselitve znotraj območja urbanističnega načrta Ankaran. Ohranja in spodbuja se tiste dejavnosti znotraj občine, ki pripomorejo k prepoznavnosti občine in so trajnostno usmerjene. Ohranja se naravne dele obale in naravne ter kulturne krajine, posebej Debelega rtiča. Uskladi se razvojne interese države, predvsem na kontaktnem oziroma robnem območju prostorskih ureditev določenih z Uredbo o državnem prostorskem načrtu za celovito prostorsko ureditev pristanišča za mednarodni promet v Kopru (Uradni list RS, št. 48/11) z interesi lokalne skupnosti.

V druga urbana naselja in druga nosilna naselja v regiji se usmerja zmerna urbanizacija. Naselja se bodo urejala in prenavljala ob upoštevanju kakovostnih tradicionalnih prvin arhitekture ter pretehtanem uvajanju sodobnih načel arhitekturnega, urbanističnega in krajinskega oblikovanja. Pri tem se bodo upoštevala načela kakovostnega bivalnega okolja, ki se med drugim zagotavlja z ustrezno gostoto zazidave, urejanjem odprtih, predvsem javnih površin s kakovostnim oblikovanjem ter racionalno rabo prostora. Pri načrtovanju prostorskega razvoja in urejanju naselij se bo upoštevala tradicionalna struktura ohranjenih kvalitetnih vaških jeder in njihova značilna podoba silhuet ter robov kot delov kulturne krajine, ter vzpodbujal notranji razvoj, zlasti s kakovostno prenovo dela naselij in posameznih objektov.

4.1.3 Območja funkcionalnega povezovanja

Somestje Piran-Portorož-Lucija predstavlja najpomembnejšo in najbolj prepoznavno urbano ter turistično aglomeracijo na slovenski obali. Čeprav naselja fizično prehajajo eno v drugo, so ohranila specifične funkcionalne in identitetne značilnosti. Ključni izziv prihodnjega razvoja je

ustvariti sinergijo med temi tremi vozlišči, hkrati pa ohraniti njihovo edinstvenost ter vzpostaviti ravnovesje med potrebami prebivalcev, obiskovalcev in naravnega okolja.

Piran: Zgodovinsko, kulturno in upravno središče (muzej na prostem).

Portorož: Turistično, kongresno in zabaviščno jedro s poudarkom na obalni promenadi.

Lucija: Primarno bivalno, storitveno in gospodarsko-obrtno središče z močno poudarjeno navtično dejavnostjo (marina).

Zaradi omejenega obalnega pasu in visoke stopnje motorizacije je celostna prometna ureditev absolutna prioriteta za razbremenitev somestja. Prostorske intervencije morajo spoštovati zgodovinski kontekst in preprečevati stihijsko pozidavo preostalih zelenih površin. Turizem ostaja glavna gospodarska panoga, vendar mora preiti iz kvantitativnega v kvalitativni in celoletni model. Lega tik ob morju dela somestje izjemno ranljivo na podnebne spremembe, zlasti na dvigovanje morske gladine in ekstremne vremenske pojave. Razvoj somestja mora biti prilagojen potrebam lokalnega prebivalstva, kar je pogoj za ohranitev demografske vitalnosti.

4.1.4 Podeželje

Podeželje je območje zunaj območij mest in drugih urbanih naselij. Zanj je značilna manjša gostota prebivalstva, prevladujoča kmetijska in gozdna krajina. Podeželje je raznolik prostor, na kar vplivajo geografska lega, naravni pogoji, dosedANJI gospodarski, demografski in družbeni razvoj ter povezanost in dostopnost središč.

Razvoj podeželja je usmerjen v odpravo oziroma preusmeritev negativnih trendov krčenja gospodarskih aktivnosti in storitev na odmaknjenem podeželju, k ohranitvi vitalnosti jedrnega podeželja ter prestrukturiranju podeželskega prostora v povezavi s potrebami urbanih območij, pri čemer je treba ohranjati vlogo kmetijstva, gozdarstva in turizma. Med glavne razvojne cilje podeželja sodijo ohranjanje poseljenosti podeželja, spodbujanje lokalne zaposlenosti in izboljšanje kakovosti življenja na podeželju. Prebivalec na podeželju se zagotavlja ustrezno in enakopravno dostopnost storitev splošnega družbenega in gospodarskega pomena.

Odseljevanje mlajšega prebivalstva iz podeželja se zavira z ohranjanjem in krepitevijo vsakodnevnih oskrbe, predvsem z ohranjanjem osnovnih šol in podružničnih šol, z digitalizacijo, dostopom do interneta in mobilnih omreži ter ostalih digitalnih storitev.

Z vidika usmerjanja in načrtovanja prostorskega razvoja v Obalno-Kraški regiji razlikujemo več vrst podeželskih območij, to so jedro podeželja, podeželje v zaledju večjih mest in odmaknjeno podeželje.

Podeželje v zaledju večjih mest

Podeželje v zaledju mest in urbanih naselij, ki ga označuje visoka raven potrošnje, tudi prostora, ter gospodarskega in prostorskega prestrukturiranja v povezavi z raznovrstnimi dejavnostmi. V

razvojni regiji takšno podeželje predstavlja zaledni pas za priobalnimi mesti in sega od Kraškega roba preko Koprskih brd do doline reke Dragonje in predstavlja skupno gravitacijsko območje obalnega somestja in prostor potencialov za razvoj turizma, rekreacije in trajnostno naravnega kmetijstva ob ohranjanju prepoznavne podobe naravne in kulturne krajine, naselij in podeželskega načina življenja. Za podeželje v zaledju obalnih mest je značilna tradicionalna razložena in razpršena poselitev. Z oddaljevanjem od obale v smeri proti podeželskem zaledju je ta vzorec poselitve manj zaznaven. Z intenzivno urbanizacijo se je vzorcu tradicionalne poselitve pridružil negativni vzorec razpršene gradnje, ki močno degradira prostor, zato se obstoječo gradnjo oblikovno in komunalno sanira, nove pa se ne dopusti.

Jedro podeželje

Jedro podeželje je razvojno vitalno, čeprav ga ponekod zaznamujejo omejeni dejavniki za razvoj primarnih dejavnosti, na primer zaradi reliefa, nadmorske višine in nagiba, ter krčenje zaradi demografskih sprememb, predvsem staranja, in odmaknjenosti od središč. Obsega Kras, Vremščico z Vremsko dolino, Podgrajsko podolje ter Koprška brda v zalednem delu Slovenske Istre. Z dolgotrajnim prepletanjem narave in človeške dejavnosti se je na Krasu izoblikovala mozaična kulturna krajina, ki izkazuje skladnost med rabo in naravnimi značilnostmi. V osrednjem delu prevladuje tradicionalna mešana raba: vinogradi, njive, travniški sadovnjaki, ob robovih pa območja gozdov oziroma povečane gozdnatosti s kmetijskimi površinami. Za prepoznavnost prostora je treba ohranjati značilnosti različnih krajin, na primer vinorodne in kmetijske krajine ter značilno poselitev in kakovostno stavbno dediščino.

Na matičnem Krasu se spodbuja ohranjanje in razvoj kmetijstva, še zlasti pašne živinoreje, ker se s tem omogoča ohranjanje kulturnih in simbolnih kakovosti krajine ter biotske raznovrstnosti, obenem pa pripomore k preprečevanju zaraščanja kmetijskih zemljišč ter k omejevanju požarne ogroženosti. Predvsem se spodbuja ekstenzivno ekološko kmetovanje v povezavi s turistično ponudbo in dopolnilnimi dejavnostmi na kmetijah (predelovanje kmetijskih pridelkov ter mesnih in mlečnih izdelkov). Prednostno se spodbuja pašno živinorejo, rejo drobnice in vinogradništvo. Skladno z možnostmi se razvija tudi intenzivno kmetijstvo.

Še posebej za Podgorski Kras je značilno zaraščanje travnate krajine s kraškim grmičevjem in gozdom (brin, gaber, hrast, bor). Območje je primerno za ekstenzivno pašo drobnice, spodbuja se preprečevanje zaraščanja travnišč in ohranjanje videza odprtega Krasa.

Odmaknjeno podeželje

Odmaknjeno podeželje, ki je zaradi svoje geografske lege oddaljeno od večjih središč in ga zaznamujejo procesi krčenja tako z demografskega kot gospodarskega vidika, pogosto predstavlja kombinacijo obmejne lege in hribovitosti. Opredeljuje ga slabše razvita infrastruktura ter procesi zaraščanja kmetijskih površin. V razvojni regiji je odmaknjeno podeželje prepoznano v zalednih območjih Koprskih brd, predvsem na območjih naselij Topolovec, Gradin, Pregara, na Podgorskem krasu, v Brkinih in Čičariji ter Movraški dolini.

Vasi na odmaknjenem podeželju ne bodo rasle v večja urbana naselja, temveč bodo ostale sidrišča

poselitve v sicer razprtem prostoru, usmeritve pa bodo vsak poseg skrbno prilagodile naravnemu okolju, da se krepi skladnost med grajenim in naravnim prostorom.

Kot pretežno naravna krajina se bodo razvijala hribovita območja Čičarije, ki so bogata z ohranjenimi naravnimi kakovostmi. Prevladujoča raba v tem območju je gozd. Kot pretežno kulturna krajina se bodo razvijala podeželska območja Brkinov s tradicionalno kmetijsko rabo in poselitvenimi vzorci. Spodbuja se ohranjanje in povečanje živinoreje, še zlasti reje drobnice ter sadjarstva (jabolka, slive) kot tradicionalne kmetijske panoge. Na zemljiščih, ki niso primerna za kmetijstvo, se krepi lesnoproizvodno funkcijo gozda.

Razvoj turizma se predvsem na podeželskih območjih Čičarije in Brkinov usmerja v podeželski, športno-rekreacijski in gastronomski turizem, z značilnostmi butičnega turizma, ob zagotavljanju in ohranjanju biotske raznovrstnosti ter varstva naravnih vrednot. Kmečki turizem se razvija v povezavi z gastronomijo in enologijo.

4.2 Razvoj dejavnosti

4.2.1 Stanovanjska oskrba

Obalno-Kraška regija se sooča z izrazitim pomanjkanjem cenovno dostopnih stanovanj, zlasti v obalnih mestih, kjer visoko povpraševanje in turistična gentrifikacija povzročata dvig cen ter izrinjanje lokalnega prebivalstva, ter v kraških naseljih Sežana, Hrpeljah, Kozina in Divača, kjer je v merjenem obdobju 2015-2025 predvsem zaradi priseljevanja beležena visoka rast prebivalstva. Obalno-Kraška regija izkazuje nadpovprečno izražen strukturni primanjkljaj javnega fonda. Celovit in usklajen pristop k umeščanju PROSO prispeva k uravnoteženemu prostorskemu razvoju regije, izboljšanju bivalnih pogojev prebivalcev ter krepitvi socialne kohezije.

Prednostna razvojna območja za stanovanjsko oskrbo (v nadaljevanju: PROSO) se na regionalni ravni usmerjajo v središča do 4. ravni (kot zelo primerna), kjer so potrebe po javnih najemnih stanovanjih največje:

- središče 1. ravni: mesto Koper,
- središči 3. ravni: Izola z Jagodjem ter Sežana (dolgoročno načrtovana dvignjena raven),
- središča 4. ravni: somestje Piran-Portorož-Lucija, Hrpelje s Kozino (dolgoročno načrtovana dvignjena raven).

PROSO se kot primerna umešča tudi v druga naselja pomembna za razvoj regije, v bližini prometnih vozlišč in prestopnih točk javnega potniškega prometa, z raznolikimi delovnimi mesti v naselju ali bližini naselja ter ustrezno opremljenostjo s storitvami splošnega in splošnega gospodarskega pomena, to so naselja Ankaran, Dekani, Divača, Komen, Hrpelje s Kozino (sedanja raven), Spodnje in Zgornje Škofije, sonaselje Pobegi-Čežarji- Sv. Anton.

Pri načrtovanju in umeščanju prednostnih razvojnih območij za stanovanjsko oskrbo (PROSO) je

nujno zagotoviti, da so ta območja namenjena zagotavljanju stanovanj za stalno prebivalstvo ter da se prepreči njihova preusmeritev v turistično ali kratkoročno rabo. Poseben poudarek je na zagotavljanju dostopnih stanovanj za mlade.

V naseljih, v katera se usmerja PROSO, se povečuje fond javnih najemnih stanovanj, spodbuja prenova obstoječega stanovanjskega fonda in gradnja novih javnih najemnih stanovanj. Stanovanjskim območjem se zagotavlja ustrezna opremljenost z oskrbnimi in storitvenimi dejavnostmi, družbeno infrastrukturo, športnimi objekti ter rekreacijskimi in zelenimi površinami. V stanovanjska območja se lahko umeščajo dejavnosti osnovnega šolstva in zdravstva, socialno-varstvene dejavnosti, dejavnosti za starejše, varstvo otrok, športne in rekreacijske, trgovske, poslovne, uslužno-obrtne, gostinske, turistične, upravne dejavnosti, dejavnosti intelektualnih in umetniških storitev ter druge dejavnosti, ki so potrebne za dnevno oskrbo prebivalcev, ne poslabšujejo kakovosti bivalnega okolja in prispevajo k bolj racionalni izrabi površin, komunalnih in prometnih omrežij ter celovitemu delovanju naselja.

4.2.2 Omrežje pomembnejše družbene infrastrukture

Družbena javna infrastruktura so prostorske ureditve ali objekti za dejavnosti vzgoje, izobraževanja in znanosti, športa in rekreacije, zdravstva, socialnega varstva, kulture, javne uprave in verske dejavnosti. Poleg regulatorne funkcije opravlja javna uprava tudi storitvene funkcije, s katerimi se zagotavlja družbene dobrine, ki jih trg praviloma ne zagotavlja ali jih ne zagotavlja v zadostni meri.

V regiji so prepoznane velike razlike v dostopnosti do storitev splošnega družbenega pomena, zato je treba urejati razvoj družbene infrastrukture na nivoju regije za zagotovitev raznovrstnosti ter izboljšane in pravične razporejenosti. RPP podaja usmeritve za vzdrževanje, oblikovanje in razvoj omrežja družbene infrastrukture.

Vzgoja, izobraževanje in znanost

Z razvojem izobraževalnih programov v regiji se poveča se dostopnost formalnih oblik izobraževanja na vseh ravneh. Vrtci in osnovne šole kot ključna družbena infrastruktura so enakomerno razporejeni in dostopni prebivalcem tako mest kot podeželja, saj so pomembni za uravnotežen razvoj regije in zagotavljajo kakovost življenja prebivalcem. V regiji se ohranja in razvija zavode za prilagojene izobraževalne programe vzgoje in izobraževanja z enakovrednim izobraževalnim standardom in nižjim izobrazbenim standardom ter posebne programe vzgoje in izobraževanja (vrtci, osnovne šole, center za korekcijo sluha in govora, Svetovalni center Istra Koper). Hkrati je potrebno zagotoviti prostorske pogoje za izvajanje prilagojenega izobraževalnega programa z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) za učence s posebnimi potrebami na rednih osnovnih šolah.

Pomemben element vzgoje in izobraževanja na dvojezičnem območju predstavljajo vrtci in šole z italijanskim učnim jezikom. V regiji deluje 41 osnovnih šol, od tega v sklopu Centra za usposabljanje Elvira Vatovec v Strunjanu osnovna šola za učence s posebnimi potrebami z

dislocirano enoto v Divači, ki s svojo dejavnostjo pokriva celotno regijo ter občino Ilirska Bistrica v sosednji regiji. Center se v skladu s potrebami, novimi strokovnimi metodami in smernicami krepi in vsebinsko nadgrajuje.

V regiji delujeta glasbeni šoli v Kopru s podružnicami v Ankaranu, Izoli in Piranu ter v Sežani z oddelki v Divači, Hrpelje-Kozini in Komnu. Načrtuje se širitev glasbenega šolstva v mestnih jedrih, ki bo prispevala k obogatitvi kulturnega življenja, revitalizaciji degradiranih kulturnih spomenikov ter omogočila kakovostno izvajanje glasbenih programov na osnovnošolski in srednješolski ravni.

Omrežje srednješolske izobraževalne infrastrukture v regiji tvorijo Gimnazija Koper, Srednja Tehnična šola Koper, Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran, Srednja šola Pietro Coppo Izola, Srednja šola Izola, Gimnazija Gian Rinaldo Carli Koper, Šolski center Srečka Kosovela Sežana - Gimnazija in ekonomska šola, Gimnazija Antonio Sema Piran. Omrežje srednjih šol se krepi in nadgrajuje.

Izvede se novogradnja telovadnice ob Srednji šoli Pietro Coppo v Izoli.

V Mestni občini Koper se smiselno organizacijsko umesti šolski center, ki bo omogočal večjo povezanost izobraževalnih programov, učinkovitejše upravljanje ter optimalno rabo obstoječih prostorskih in kadrovskih zmogljivosti.

Dozida se Center za usposabljanje Elvire Vatovec v Strunjanu s terapevtskim centrom.

V regiji deluje Univerza na Primorskem s sedežem v Kopru, združuje šest fakultet, raziskovalni inštitut, zavod in univerzitetno knjižnico. Fakulteta za pomorstvo in promet sodi v Univerzo v Ljubljani. V Kopru deluje Znanstveno-raziskovalno središče Koper. V Sežani deluje Višja strokovna šola pod okriljem Šolskega centra Srečka Kosovela. Zagotovi se dodatne prostorske kapacitete za izboljšanje pogojev in ureditev novega dijaško-študentskega kampusa. Skladno z dogovorom med Vlado Republike Slovenije in Univerzo na Primorskem je treba zagotoviti pogoje za vzpostavitev tretje medicinske fakultete v Sloveniji na območju Obalno-Kraške regije.

Zdravstvo

Zdravstvo se v regiji razvija na primarni, sekundarni in terciarni ravni. Prioriteta je zagotavljanje kakovostnih prostorskih pogojev in dostopnih storitev na področju primarnega zdravstvenega varstva. Pomembnejše omrežje zdravstvene oskrbe v regiji tvorijo Splošna bolnišnica Izola z Urgentnim centrom Izola, Ortopedska bolnišnica Valdoltra, Bolnišnica Sežana, Mladinsko zdravilišče in letovišče Rdečega križa Slovenija Debeli rtič v Ankaranu, Zdravstveni dom Koper, Zdravstveni dom Izola, Zdravstveni dom Lucija, Zdravstveni dom Piran in Zdravstveni dom Sežana, ter lekarne, ki se nahajajo v Ankaranu, Kopru, Semedeli, Izoli, Piranu, Portorožu, Luciji, Izoli, Hrpeljah, Divači, Sežani, Dutovljah in Komnu. Omrežje javnega zdravstva se ohranja, krepi in nadgrajuje ter povezuje z izobraževalnimi programi v regiji (Fakulteta za vede o zdravju UP, Srednja šola Izola s programom zdravstvene nege). Zdravstveni domovi z zdravstvenimi postajami, mobilnimi zdravstvenimi ekipami, mobilnimi ambulantami za začasno zdravstveno oskrbo na terenu, spodbujanjem digitalnega zdravstva ipd. širijo svoje programe tudi izven širšega mestnega

območja, da se zagotovi enakovreden dostop do zdravstvenega varstva.

Izvede se novogradnja Zdravstvenega centra Koper, kjer se zagotovi dvojna raba novih objektov. V Sežani se načrtuje širitev Bolnišnice Sežana in nov Zdravstveni center, ki bo vključeval Satelitski urgentni center ter izvajal dejavnost zdravstvenega doma. Izvede se dozidava objekta Reševalne službe Slovenske Istre v Izoli, ki z nujnimi reševalnimi prevozi pokriva območje občin Piran, Izola, Koper in Ankaran.

Socialno varstvo

Zagotovijo se infrastruktura in ustrezni prostori za varstvo starejših, vključno z oskrbovanimi in varovanimi stanovanji, infrastrukturo za ranljive skupine, gibalno ovirane osebe, šport in rekreacijo, centre za starejše, svetovalni center. Pomembnejše omrežje socialnega varstva sestavljajo Svetovalni center Istre, Center za socialno delo Južna primorska z enotami v Izoli, Kopru, Piranu in Sežani, domove za starejše občane, varovana stanovanja, oskrbovana stanovanja, medgeneracijski centri, centri za mlade in posebni socialno varstveni zavodi. Omrežje se ohranja in krepi. Nadaljuje se proces de-institucionalizacije ter podpore razvoju storitev na domu za starejše in osebe z invalidnostjo. Zaradi starajoče družbe se v regiji zagotovijo ustrezne namestitvene in programske rešitve za osebe z demenco. Na področju duševnega zdravja se omogoči vzpostavitev manjših bivalnih enot za osebe z dolgotrajnimi težavami v duševnem zdravju ter razvoj stanovanjskih skupin. Dopolni se mreža programov in namestitvenih kapacitet za ranljive in brezdomne osebe.

V Izoli se izvede novogradnja doma starejših občanov.

Kultura

Pomembnejše omrežje javne kulture infrastrukture sestavljajo knjižnice (Univerzitetna knjižnica Univerze na Primorskem, mreža splošnih knjižnic), arhivi (Pokrajinski arhiv Koper), muzeji (Muzej solinarstva v Sečoveljskih solinah, Pomorski muzej v Piranu, Pokrajinski muzej v Kopru, Muzej grad Štanjel, Muzej tovorništva in prevoznništva v Senožecah ter Muzej slovenskih filmskih igralcev v Divači), kulturni domovi (Kosovelov dom - Kulturni center Krasa in Kobilarna Lipica). Kulturni center Krasa vključuje gledališče, kino, galerijo, zunanji amfiteater; v Lipici je poleg kobilarne na ogled Muzej Lipicanca Lipikum, Muzej kulinarike, Muzej kočij ter galerija Avgusta Černigoja. Krepi se prostorske kapacitete, npr. regijski depo za kulturno dediščino, novi prostori Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije OE Piran.

Načrtuje se tudi gradnjo in prenovo družbenih objektov na lokalni ravni (zadružni domovi, kulturna društva, zavodi, kinodvorane, kulturni domovi). Zagotovijo se prostorski pogoji za potrebe izvajanja kulturnih programov za otroke in mladino.

Izvaja se obnova in revitalizacija objektov kulturne dediščine, tudi v povezavi z vsebinami iz področja družbene infrastrukture, ter tako prispeva k zmanjševanju procesov gentrifikacije posameznih območij.

Šport in rekreacija

Zaradi izredno ugodne geografske danosti območja in ugodnega podnebja ima regija odlične potencialne za ukrepe na področjih zdravja in športa.

Mreža športnih površin v regiji zagotavlja dostopnost do športa večini prebivalcev. Obalno-Kraška regija sodi med regije, ki dosegajo strateške cilje nacionalnega športnega programa glede zagotovljenih nepokritih in pokritih vadbenih površin na prebivalca. Kljub temu znotraj regije obstajajo pomembne razlike v dostopnosti do športne in rekreativne infrastrukture. Medtem ko je v osrednjem delu regije predvsem v večjih mestih športna in rekreativna infrastruktura zadovoljivo razvita, je v zaledju oskrba nezadostna in obstaja potreba po ureditvi dodatnih objektov, tudi v navezavi s turističnimi centri, ki se jim s tem širi ponudbo.

Razvija se športno-rekreacijska infrastruktura, povezana z morskimi športi.

Za razvoj področja atletike, zlasti težke atletike, se izvede nadgradnja povezane športne infrastrukture. Nadgradi se obstoječa infrastruktura, namenjena nogometu, tako da bo izpolnjevala potrebne mednarodne standarde za prirejanje športnih dogodkov.

Nadgradi se obstoječa infrastruktura, namenjena izvajanju plavalnih športnih prireditev, v skladu z veljavnimi normativi.

V Ankaranu se izvede nadgradnja obstoječe športne infrastrukture Športnega parka Sv. Katarina, kot tudi ureditev nacionalnega olimpijskega centra za športe na mivki. V središčih policentričnega urbanega sistema v Kopru, Izoli, Piranu in Sežani se omogoča gradnja večjih stadionov, športnih dvoran, bazenskih in rekreacijskih kompleksov. V Izoli se ureja športno-rekreativne površine vključno s centrom vodnih športov. V Komnu se izvede ureditev športnega parka vključno z novo športno dvorano ter preureditve sedanje telovadnice v prostore za Glasbeno šolo Komen in balinarsko dvorano.

V Hrpeljah se izvede gradnja športnega parka v bližini osnovne šole z nogometnim igriščem, atletsko stezo, novo športno dvorano in drugimi objekti za šport.

V Divači in Vremskem Britofu se dogradi športna dvorana ter uredi športni park.

V Komnu se zgradi telovadnico in razširi obstoječi športni park v severnem delu naselja.

4.2.3 Prednostna območja za gospodarski razvoj

Gospodarstvo Obalno-Kraške regije temelji na logistiki, turizmu, pristaniški dejavnosti in obrtno-industrijskih conah, vendar se sooča z omejenim prostorskim potencialom ter pomanjkanjem razvojno usmerjenih območij. Za dvig konkurenčnosti regije je ključno prestrukturiranje gospodarskih con, njihova tehnološka nadgradnja in oblikovanje novih razvojnih jeder, vezanih na čezmejno sodelovanje.

Gospodarske cone se prednostno razvija v središčih z razvito in izobraženo delovno silo, v bližini prometne in energetske infrastrukture ter na način, da so dobro povezane z javnim potniškim

prometom z vseh območij v regiji in območij sosednjih regij – pri izbiri se prednostno preverijo možnosti prenove in sanacije opuščenih in razvrednotenih območij. Industrijske, obrtno-industrijske in gospodarske cone na območjih večjih urbanih središč regionalnega pomena se umeščajo z upoštevanjem potreb gospodarstva sosednjih občin. Na ta način se združuje razvojni potencial regije. Izkoristi se lego regije ob mednarodnih koridorjih kot priložnost za razvoj gospodarskih dejavnosti. Logistične cone se prednostno načrtuje na lokacijah z možnostjo dostopa do železniškega omrežja.

Največje koncentracije gospodarskih dejavnosti so v Sežani in Kopru ter Divači, Kozini in Izoli, kar odraža njihovo vlogo regionalnih gospodarskih središč. Koridor, ki povezuje večja regionalna gospodarska središča (zlasti Sežano in Koper) definira območja ob večjih prometnicah in železniški povezavi ter predstavlja potencial za prednostni razvoj logističnih, proizvodnih in skladiščnih dejavnosti.

Sistem gospodarskih con regije temelji na povezovanju središč različnih ravni. Večja mestna središča zagotavljajo prostorsko in infrastrukturno podporo večjim gospodarskim sistemom, manjša središča in podeželske občine pa nudijo okolje za manjša podjetja in obrtne dejavnosti, ki ne smejo biti konkurenčna nadomestila strateškim conam, še zlasti ne na področju logistike; prioriteten se uporabljajo obstoječa in degradirana zemljišča.

Obstoječe gospodarske cone v večjih središčih – predvsem Koper in Sežana ter Divača, Kozina in Izola – bodo v prihodnje ohranjale svojo funkcijo ter se nadalje razvijale kot mešana gospodarska območja večjega in manjšega merila. Pomembna usmeritev za ta območja je zlasti reaktivacija zemljišč, racionalna pozidava, prenova s trajnostnimi principi razvoja. Spodbuja se umeščanje širokega nabora dejavnosti in s tem uravnoteženo gospodarsko strukturo.

Zaradi svoje obmorske lokacije je gospodarstvo regije že danes usmerjeno v turizem, kar se nadalje razvija zlasti v zalednih delih, kjer velik potencial nudi rekreacijski, kulinarčni in agroturizem. Turistične dejavnosti se navezuje na preostale gospodarske dejavnosti, zlasti na primarni sektor in se enakomerno porazdeli med obalo (Ankaran – Koper – Izola – Piran – Portorož – Soline) in Krasom z Brkini.

Na območju Sežane se razvijajo in komunalno opremljajo opredeljena gospodarska območja: južno od železniške infrastrukture - PC Jug/Intermodalni-logistični center Sežana-jug (območja namenjena logistiki, poslovnim dejavnostim, podjetništvu in proizvodnji v velikosti 60 ha); zahodno od mesta – širitev Terminala in PC Sežana JZ (območja namenjena logistiki, poslovnim dejavnostim, podjetništvu in proizvodnji v velikosti 38 ha); ob avtocesti – PC ob AC (območje namenjeno mešanim dejavnostim v velikosti 16 ha) ter PC ob AC I in II (območja namenjena poslovnim dejavnostim, podjetništvu in proizvodnji v velikosti 37 ha); ob kamnolomu Mali Medvejk – IC Mali Medvejk (območje namenjeno proizvodnji v velikosti 13 ha).

Na območju Kopra se razvija Gospodarsko obrtna in razvojna cona Sermin za mešano dejavnost, velikosti 56 hektarjev. Na vzhodu ob cestnem vozlišču se razvijata gospodarski coni Bivje jug in Bivje sever, namenjeni proizvodnji, skupne velikosti 29 hektarjev. Na območju Kopra se na

območju obstoječe rabe umesti tehnološki park. Obstoječe mestne gospodarske cone s pomembnim razvojnim potencialom so Cona Ulica 15. maja, Cona Tomos-Hidria, Cona Vina Koper, Cona ob Šmarski, Cona Šalara.

Na območju sonaselja Hrpelje-Kozina se razvija Obrtno-industrijska cona Hrpelje, namenjena proizvodnji.

Na območju Divače se razvija Gospodarska cona Risnik ter manjša gospodarska cona Na vrtači, v naselju Senožec se vzpostavi nova gospodarska cona.

Na območju Izole se razvijajo gospodarska območja CMI jug, CMI Jug - Živilska, PUP Oprema, Poslovna cona Ikor, Cone mestne industrije – vzhod, KHM vzhod, Iplas Polimer, IMP Komunala, ki so deloma zapolnjene in komunalno opremljene, deloma v razvoju, v skupni velikosti 40 hektarjev.

Na območju Lucije se razvija Obrtna cona Lucija za mešan namen. Obrtna cona je v večjem delu zapolnjena.³ Na območju nekdanje klavnice v Dragonji se načrtuje preureditev obstoječe poslovne cone ter njeno razširitev ob izgradnji HC Koper – Šmarje - Dragonja.

4.2.4 Večja nakupovalna središča

V razvojni regiji se večja nakupovalna središča (trgovske stavbe z več kot 5000 m² bruto tlorisne površine) umeščajo izključno v središča policentričnega urbanega sistema prve in druge ravni, torej v mestu Koper oz. znotraj širšega mestnega območja. Večja nakupovalna središča se umeščajo v sklopu intermodalnih vozlišč za potniški promet. Kadar umestitev v intermodalno vozlišče ni mogoča, se nova nakupovalna središča načrtujejo na degradiranih območjih v urbanih naseljih oziroma na zemljiščih, ki omogočajo notranji razvoj naselij. Takšna območja predstavljajo priložnost za funkcionalno reorganizacijo in urbano prenovu, s čimer se spodbuja učinkovitejša raba prostora. Večja nakupovalna središča se ne umeščajo v pretežno stanovanjska območja, temveč v območja z mešano rabo, kjer je mogoče vzpostaviti kaskadno rabo energije. Novi trgovski centri se zato umeščajo v gostejše urbano tkivo, ne pa na robove naselij, prav tako pa niso dopustni na območjih večjih kmetijskih kompleksov.

Pri prestrukturiranju obstoječih nakupovalnih območij je treba prednostno zagotavljati dostopnost s trajnostnimi oblikami mobilnosti, uporabljati trajnostne gradbene rešitve ter vzpostavljati povezave z zelenim sistemom naselij. Prestrukturiranje mora potekati skladno z razvojno vizijo širšega mestnega območja. Tako pri načrtovanju novih kot tudi pri prenovi obstoječih nakupovalnih kompleksov je nujno zagotoviti visoko stopnjo samozadostnosti, zlasti z zajemanjem meteoritnih voda ter vgradnjo naprav za izrabo obnovljivih virov energije.

Zgornja meja skupnih trgovskih površin nakupovalnih središč na prebivalca znaša največ 1,5 m²

³ vir: <https://investslovenia.spiritslovenia.eu/poslovnecone> (dostop: april 2026)

bruto na prebivalca naselja. Območje mesta Koper dosega najvišjo količino nakupovalnih površin, tako se večja nova nakupovalna središča v okviru RPP ne načrtujejo ali umeščajo v prostor.

Obstoječa nakupovalna središča v regiji so potrebna funkcionalne dopolnitve, saj jim deloma primanjkuje ustrezna dostopnost do javnega potniškega prometa. Posebej problematična so središča na mestnih obrobjih, kjer povezave z javnim prevozom niso dovolj razvite. Tudi obstoječi novejši trgovski centri se soočajo z izzivi, povezanimi s slabšo povezanostjo z javnim transportom, zato je potrebna vzpostavitev novih linij z ustrežno frekvenco, ki bi omogočale enostaven in hiter dostop.

4.2.5 Prednostna območja za razvoj turizma

Obalno-Kraška razvojna regija tradicionalno gradi pomemben del gospodarstva na turizmu. Nadaljnji razvoj turizma se v prednostnih območjih za razvoj turizma usmerja v prenovu in ponovno uporabo obstoječih kapacitet, pri čemer je poudarek na dvigu kakovosti nastanitev, storitev in programov. Hkrati se zmanjšujejo negativni vplivi na okolje (zlasti poraba vode ter nastajanje in ravnanje z odpadki) ter izboljšuje vsebinsko povezana infrastruktura za trajnostno mobilnost, vključno z dostopnostjo destinacij z javnim potniškim prometom. Turistični razvoj mora vključevati prilagajanje na posledice podnebnih sprememb, zlasti na dvig morske gladine, vročinske obremenitve in ekstremne vremenske pojave. Uvede se prostorske in/ali upravljavske mehanizme za uravnavanje kratkotrajnega najema z namenom ohranjanja dostopnosti stanovanj za lokalno prebivalstvo.

Prednostna območja in razvojne usmeritve turizma

Slovenska Istra je prednostno razvojno območje za različne oblike turizma, med katerimi izstopajo kopališki, kongresni, kulinarčni, športni, navtični, igralniški ter zdraviliški turizem in wellness ponudba. Glavni prostorski potencial predstavljajo istrska mesta Koper, Izola, Piran in Portorož, ki jih je treba razvijati v funkcionalni povezanosti z zaledjem Slovenske Istre, Krasa in Brkinov. Trajnostno se uporabi priložnosti, ki jih ponujata izjemna naravna in kulturna krajina celotnega območja regije (npr. Štanjel, Hrastovlje, Škocjanske jame, Lipica...).

Razvoj obalnega turizma mora temeljiti na varovanju naravnih virov, omejevanju pozidave obale in ohranjanju javne dostopnosti do morja. Kot prednostna območja za razvoj turizma so v regiji dodatno opredeljena naselja Ankaran, Divača, Hrpelje-Kozina, Komen, Štanjel in Sežana.

Razvoj turizma v kraškem in podeželskem zaledju

Kraške občine razvijajo trajnostne turistične produkte, kot so vinski in gastronomski turizem, pohodništvo ter kolesarjenje, in se postopno vključujejo v širšo destinacijo Kras in Brkini.

V Slovenski Istri se turistično razvija tudi podeželsko zaledje v Koprskih brdih z značilnimi vasmi, kot so Padna, Sv. Peter, Nova vas, Krkavče, Koštabona, Marezige, Glem, Lopar ter na Kraškem robu z vasmi Kubed, Črnotičami, Hrastovljami kot nosilci razvoja s kulinarčnim, pohodniškim,

kolesarskim in konjeniškim turizmom. S tem se razbremenijo obalo in pospeši uravnotežen razvoj turizma tudi v podeželskih delih Istre.

Notranjost kraške planote (Sežana, Divača, Komen, Hrpelje–Kozina) ima skromnejši turistični obisk, zato je poudarek na izletniškem in podeželskem turizmu z manjšimi nastanitvami, kmečkimi turizmi, vinotoči ter urejenimi pohodniškimi in kolesarskimi potmi. Med ključnimi turističnimi točkami so Škocjanske jame, kobilarna Lipica, Štanjel z grajskim kompleksom ter muzeji in tematski parki (npr. Mitski park Rodik v Brkinih), nastajajoči čezmejni Geopark Kras-Carso in Živi muzej Krasa. V občini Komen se na širšem območju mejnega prehoda Gorjansko vzpostavi obširno turistično razvojno območje, v katerem se razvija turizem in z njim združljive dejavnosti, tudi v navezavi z zamejskim krasom in kopališči v Križu, Nabrežini, Sesljanu, Devinu in onstran Tržiča (Marina Julija).

Brkini in Čičarija se usmerjajo v ekoturizem ter trajnostne oblike rekreacije (pohodništvo, lov) v povezavi z lokalno ponudbo. Divača se usmerja tudi v gastronomski turizem.

Strateška izhodišča in ključni izzivi

Razvoj turizma se usklajuje z izhodišči strateških razvojnih dokumentov s področja turizma. Med ključnimi izzivi regije so sezonskost in kratka povprečna doba bivanja turistov, koncentracija turističnih dejavnosti na obali, pomanjkljiva prometna, športna in prireditvena infrastruktura, nezadostno število usposobljenih kadrov ter negativni vplivi na okolje. Cilj je oblikovati privlačno celoletno turistično ponudbo, ki podpira celosten in trajnosten razvoj. Spodbuja se razvoj celoletnega turizma z razvojem kulturnih, športnih, kongresnih in wellness programov izven glavne sezone.

Z namenom preprečevanja zasičenosti oziroma prezasedenosti istrskih občin se vzpostavi sisteme za upravljanje obiskovalcev, ki vključujejo digitalna orodja, usmerjanje tokov in razpršitev obiskovalcev.

Namesto razvoja novih območij se turizem prostorsko osredotoči na območja, kjer je že zagotovljena ključna turistična infrastruktura v regiji na podlagi opredelitve turističnih destinacij v Strategiji turizma.

Prostorske usmeritve za uravnotežen in trajnosten razvoj turizma

Za nadaljnji razvoj turizma je ključno, da se prostorsko načrtovanje usmeri v uravnotežen, kakovosten in krajinsko občutljiv razvoj. V ospredju so naslednje usmeritve:

1. Uravnotežena razpršitev turistične ponudbe

Spodbuja se razvoj turističnih vsebin tudi izven obale – v zaledju Istre, na Krasu ter v Brkinih – z namenom razbremenitve obalnih središč in bolj enakomerne porazdelitve obiskovalcev. Načrtuje se policentrična mreža turističnih središč, kjer se ob obstoječih obalnih mestih okrepi tudi manjša kraška in istrska naselja (npr. Štanjel, Lokev, Padna) z ustrezno infrastrukturo za obiskovalce. Pomembna je dobra povezanost z javnim prevozom ter kolesarskimi in pešpotmi.

2. Dvig kakovosti in trajnosti turističnih ureditev

Razvoj turizma, še zlasti v istrskih občinah, ki se soočajo s prenasíčenostjo, naj temelji na modelu trajnostnega, butíčnega in visoko kakovostnega turizma, ki zmanjšuje prostorske obremenitve in povečuje dodano vrednost na obiskovalca.

Novi projekti in prenove sledijo načelom trajnostnega oblikovanja, z arhitekturno umeščenostjo v prostor (upoštevanje mediteranske in kraške identitete), zmanjševanjem prostorskega odtisa (prednost prenovi pred novogradnjo) ter visokimi okoljskimi standardi (energetska učinkovitost, upravljanje voda in odpadkov). Namesto množíčne pozidave se podpira butíčen razvoj (manjše nastanitvene enote v historíčnih objektih ali ambientalno oblikovanih kompleksih), ki ohranja značaj prostora ter izboljšuje kakovost bivanja obiskovalcev in prebivalcev.

3. Ohranjanje naravnih in kulturnih vrednot

Prostorski razvoj turizma naj temelji na varovanju narave in dedíščine kot neobnovljivih virov. Varovana območja (krajinski parki, Natura 2000, kulturni spomeniki) se varuje pred prekomerno pozidavo in obremenitvami, turistične dejavnosti pa se usmerja v doživljajsko interpretacijo in izobraževanje. Posebna pozornost se nameni obalnemu pasu. Zagotavlja se odprtost in javni dostop do morja, posegi v priobalju pa so omejeni na tiste, ki so nujno vezani na morje in nimajo ustreznih alternativ. Degradirana območja obale se prednostno sanira v zelene in rekreacijske površine, kjer je to možno, prilagojeno predvidenemu dvigu gladine morja. Ohranjena istrska kulturna krajina in kraška arhitektura se aktivno vključujeta v razvojne projekte (npr. prenove domačij in kmetij) kot del ohranjanja kulturne dedíščine.

Spodbuja se razvoj modrega turizma, ki povezuje navtiko, ribíštvo, pomorsko dedíščino in trajnostne morske dejavnosti. Razvoj navtičnega turizma temelji na trajnostnih rešitvah in podporni infrastrukturi, ki zmanjšuje vplive na okolje.

4. Krepitev lokalne identitete

Spodbuja se razvoj turizma, ki temelji na lokalni identiteti, zlasti ribíški, pomorski in kulinaríčni dedíščini. Spodbuja se integracijo turizma in kmetíjstva skozi razvoj agroturizma, vinskih in oljčnih poti ter lokalnih gastronomskih produktov.

Prenova kulturne dedíščine za turistično rabo

Prenova zaščitenih območij kulturne dedíščine in spomenikov kulturne dedíščine se usmerja v ohranjanje identitete prostora ter prilagojeno, kulturnovarstveno skladno vključevanje v turistično ponudbo. Posegi se izvajajo predvsem kot sanacije in revitalizacije obstoječih objektov ob upoštevanju varstvenih režimov, tradicionalnih materialov in oblikovanja, s poudarkom na javni dostopnosti in interpretaciji dedíščine, ter kot celovita prenova zaščitenih krajevnih jeder. Turistična raba se prednostno razvija v obliki ne množíčnih nastanitev, kulturnih vsebin, interpretacijskih točk, muzejev, prireditev in doživljajskih programov, pri čemer se zagotavlja omejevanje obremenitev ter varovanje kulturnih in krajinskih vrednot.

Omrežja poti in podpora obiskovalcem

Na območju celotne regije se urejajo in povezujejo kolesarske ter pohodniške poti v celovite, povezane mreže. Na ustreznih lokacijah se umeščajo interpretacijski centri in vozlišča z informacijami, družabnimi prostori ter podporno infrastrukturo za obiskovalce.

Dostopnost destinacij in trajnostna mobilnost (»zadnji kilometer«)

Za zmanjšanje prometnih obremenitev in izboljšanje izkušnje obiskovalcev se razvoj turizma usmerja v krepitev trajnostne mobilnosti ter dostopnosti turističnih točk z javnim potniškim prometom. Poseben poudarek je na vzpostavitvi učinkovitih rešitev za »zadnji kilometer«, ki omogočajo enostaven prehod iz javnega prevoza do ključnih turističnih atrakcij, nastanitvenih območij in obalnega pasu. Pri tem se spodbuja razvoj kombiniranih oblik mobilnosti (npr. javni prevoz, kolesarske povezave, peš dostopi, mikromobilnost) ter povezovanje obalnih in zalednih območij v enotno, dostopno turistično mrežo. Priobalna in kraška območja se naveže tudi na čezmejni javni potniški promet (npr. primestni promet mesta Trst). Dodatno se izboljšuje informiranje obiskovalcev (usmerjevalna signalizacija, digitalne informacije o povezavah in voznih redih) ter urejajo mobilnostna vozlišča z ustrežno podporno infrastrukturo (parkirni sistemi na robu območij, P+R, postajališča in izposoja koles).

4.2.6 Prednostna območja za razvoj kmetijstva

Kmetijska zemljišča so ključni naravni vir za kmetijstvo in pridelavo hrane. Kmetijska zemljišča, ki so zaradi svojih naravnih danosti za pridelavo, obsega in zaokroženosti strateškega pomena za državo, se prednostno ohranjajo in uporabljajo po trajnostnih načelih kmetovanja.

Geografsko gledano se območje po naravnih značilnostih in usmerjenosti kmetijske pridelave deli na dve večji območji, in sicer: Slovenska Istra ter skupno območje Krasa in Brkinov.

Območje Krasa in Brkinov je geografsko gledano sestavljeno iz pokrajin Kras, Vrhe, Senožeško podolje, Vremška dolina z Vremščico, Brkini, Matarsko podolje in Čičarija, ki ležijo v jugozahodnem delu submediteranske Slovenije. Z izjemo Brkinov, ki so flišno hribovje, je površje tipično kraško – vrtačasti ravniki z vmesnimi bolj ravnimi deli, suhe doline – doli, brezna, kraške jame, večje vzpetine in verige hribov.

Slovenska Istra obsega obalni pas z značilno ravnico, dolinami in podolgovatimi griči; ter Koprška brda, zanj so značilni številni visoki griči in ozke doline, ravnega sveta pa je razmeroma malo. Slovenska Istra (brez kraškega dela) ima obalno zmerno sredozemsko podnebje – imenovano tudi podnebje oljke, kraški del Slovenske Istre in najvišji predeli flišnega gričevja pa zaledno zmerno sredozemsko podnebje.

V krajini je kmetijstvo skupaj z gozdarstvom prevladujoča dejavnost, ki ima veliko vlogo pri prepoznavnosti, biotski pestrosti in krajinski podobi območja. Za večino območij v regiji je sicer značilen nadpovprečen odstotek zemljišč v dejanski kmetijski rabi glede na slovensko povprečje,

vendar pa je zaznati intenzivno zmanjševanje travniških površin in povečanje v kategorijah ostale kmetijske površine, ki nakazujejo na zaraščanje, opuščanje dejavnosti in pozidavo. Zaraščanje se pojavlja predvsem v zaledju na severnem in vzhodnem delu regije. V južnem priobalnem delu regije pa nastaja izguba kmetijskih zemljišč zaradi pozidave.

Na celotnem območju regije se spodbuja pridelava kvalitetne in sonaravno pridelane hrane ter ohranjanje mozaičnega krajinskega prepleta, zlasti v podeželskem zaledju. Za zagotavljanje prehranske varnosti je potrebno uveljaviti ukrepe za preprečevanje zaraščanja kmetijskih zemljišč in za ohranitev strukture tradicionalnih kmetijskih kulturnih krajin, predvsem pa obdelanosti kmetijskih zemljišč, ki so pomembni in prepoznavni za območje (trasirana pobočja, njive v vrtačah in dolih, pašniki, vinogradniška in sadjarska območja ipd.). Posebna pozornost je namenjena pomembnim območjem za kmetijstvo in pridelavo hrane – Slovenska Istra, Brkini in večji del Krasa, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo na katerih se ohranjajo tradicionalni kmetijski vzorci. Neavtohtone kulture s specifičnimi ureditvami, ki spreminjajo podobo krajine, se ne uvajajo.

Kmetijska dejavnost se bo zaradi odvisnosti od klimatskih sprememb in trga prilagajala naravnim razmeram in hkrati razvijala nove vzdržne oblike pridelovanja hrane. Zaradi zagotavljanja konkurenčnosti kmetijstva kot gospodarske dejavnosti se bodo predvidoma izvajale strukturne spremembe, v okviru katerih se bodo spremenila razmerja med posameznimi kmetijskimi panogami v regiji, med katerimi pa bodo še naprej prevladovali poljedelstvo, oljkarstvo, živinoreja, sadjarstvo, vinogradništvo.

Na okoljsko občutljivih območjih – varovana območja naravne in kulturne dediščine, erozijsko problematična, ožja vodovarstvena območja ter v neposredni bližini naselij se spodbuja trajnostne načine kmetovanja in izvajanja kmetijsko-okoljskih ukrepov.

S ciljem zagotavljanja stabilnejše in kvalitetnejše pridelave se vzpostavi Državni namakalni sistem Ankaranska bonifika. Z ustreznimi ukrepi se prepreči nadaljnje vdore morske vode v namakalni sistem in na kmetijska zemljišča ter sanira že nastalo škodo.

Vzpostavitev novih namakalnih sistemov mora vključevati presojo kumulativnih odvzemov na ravni celotnega povodja, ne le na ravni posameznega odvzema, ter dokazati, da sistem ne bo povzročil poslabšanja ekološkega stanja površinskih voda; treba je preveriti vplive na količinsko stanje podzemnih voda; treba je preveriti tudi kumulativne vplive odvzemov vode na javno oskrbo s pitno vodo in dolgoročno razpoložljivost vodnih virov glede na pričakovane podnebne spremembe.

Kmetijske panoge - območja za prednostni razvoj

V Slovenski Istri prevladuje med kmetijskimi panogami rastlinska pridelava v trajnih nasadih s poudarkom na vinogradništvu, oljkarstvu in sadjarstvu. Vinogradništvo predstavlja tudi osnovno kmetijsko panogo na celotnem območju regije z izjemo brkinskega dela. Prisotna je tudi živinoreja in v manjšem obsegu tudi poljedelstvo. V priobalnem pasu v zaledju mest na ravninah, v dolinah in v nizkem gričevju se za oskrbo mest spodbuja gojenje intenzivnih kultur – vrtnarstvo, sadjarstvo, cvetličarstvo, vinogradništvo in oljkarstvo, na prostem ali v rastlinjakih s koriščenjem razpoložljivih

virov za namakanje. Merila, kriterije, omejitve pri načrtovanju novih sklenjenih območij rastlinjakov se opredeli s krajinsko zasnovo.

Na Krasu in v Brkinih je tradicionalna kmetijska panoga, ki vzdržuje večino kulturne krajine, živinoreja, predvsem reja drobnice, govedoreja, konjereja in prašičereja. V zadnjem obdobju panoga zaradi različnih vzrokov nazaduje, kar se odraža tudi v zaraščanju kmetijskih zemljišč in vse večji požarni ogroženosti. Pomembni panoga sta tudi vinogradništvo in sadjarstvo, s tem, da je na Krasu zastopano vinogradništvo, v Brkinih pa sadjarstvo. Kmetijskih zemljišč za poljedelstvo je malo, ker so tla na Krasu skalnata in plitva, vendar so določeni pridelki zaradi klimatskih razmer značilni izključno za Kras, kar predstavlja primerjalno prednost. Po rodovitnosti izstopa Vremška dolina.

V regiji se za prilagoditev kmetijskih kultur na podnebne spremembe, ob gospodarski upravičenosti, preveri nabor odpornih vrst na težje vremenske pogoje - višje temperature in daljša obdobja suše.

Vinogradništvo in oljkarstvo

Severni del regije spada v vinorodni okoliš Kras, južni del pa v vinorodni okoliš Slovenska Istra. Vinorodni okoliš Kras obsega 560 ha vinogradov. Značilno vino z geografsko označbo je teran pridelan iz sorte refošk, ki raste na kraški rdeči apnenčasti zemlji (terra rossa). Vinorodni okoliš Slovenska Istra obsega 1.850 ha vinogradov. S pretežno flišnatimi tlemi je najtoplejši slovenski vinorodni okoliš, značilni sorti sta malvazija in refošk.

Na Krasu se spodbuja prilagajanje na podnebne spremembe – sistemi za namakanje in oroševanje, ohranjanje in ponovno uvajanje tradicionalnih sort grozdja ter tradicionalni načini pridelave, ki se pri gojitvenih oblikah naslanja na ekološko pridelavo.

V priobalnem zaledju se varuje kmetijska zemljišča največje ustreznosti za trajne nasade v nizkem gričevnatem pasu agrarne krajine vinogradov in oljčnikov z ohranjanjem obstoječih ter možno vzpostavitev intenzivnejših trajnih nasadov. Omogoči se izvedbo agrooperacij ob upoštevanju usmeritev glede ohranjanja biotske in krajinske pestrosti.

Pašna živinoreja

Območja varovanja kmetijskih zemljišč slabše kakovosti (travišča, travniki in pašniki) se prednostno vzdržuje in ohranja zaradi biotske raznovrstnosti, ekološkega in rekreacijskega potenciala. Območja travišč predvsem na kraških območjih (Podgorski Kras, Kraški rob, deli matičnega Krasa) se opuščajo in posledično zaraščajo. Zato se spodbuja pašništvo in pašno košno živinorejo (drobnica in ekstenzivna reja govedi). Za potrebe razvoja pašništva se omogoči umeščanje potrebnih kmetijskih objektov (tudi na kmetijskih zemljiščih) in se pospeši opremljanje z ustrezno infrastrukturo.

Ribolov, ribogojstvo in marikultura

V morju in na obalnem pasu se izvaja ribištvo, na celinskih vodah pa tudi ribogojstvo in ribolov.

Na vodnih in priobalnih zemljiščih celinskih voda se lahko izvajajo in urejajo ureditve ribištva in ribogojstva, na vodnih in priobalnih zemljiščih morja pa ureditve ribištva in marikulture.

Čebelarstvo

Na celotnem območju regije se spodbuja razvoj čebelarstva kot kmetijske, gospodarske in turistične panoge. Čebele s svojim delovanjem zelo pozitivno vplivajo na celoten ekosistem, ohranjanje biotske raznovrstnosti v naravi, nepogrešljive pa so tudi v kmetijstvu in prehrambeni industriji, saj poskrbijo za oprašitev 80 % rastlin. Vzpostavi se zaščita in upravljanje travnatih habitatov z medonosnimi rastlinami ter košnja ob pravem času.

Sadjarstvo

V obalno-kraški regiji površina intenzivnih sadovnjakov znaša 213 ha, kar predstavlja 4,9 % slovenski delež. Delež sadovnjakov z urejenim namakanjem znaša 39%.

V regiji predstavlja sadjarstvo pomemben, vendar premalo izkoriščen razvojni potencial, zlasti gojenje vrst, prilagojenih sušnim razmeram in višjim temperaturam, kot so denimo figa, granatno jabolko, nekateri citrusi.

Na območjih, ki so poznana po sadjarstvu, npr. Brkinski sadni okoliš, se ohranjajo sadovnjaki in spodbuja sadjarska dejavnost. Pomembna je tudi dejavnost predelave sadja. Ohranjanje travniških sadovnjakov je pomembno tudi z vidika ohranjanja naravnih habitatov. Na Tatrah se bo vzpostavil Učno predelovalni center za predelavo sadja v Brkinih.

4.2.7 Prednostna območja za razvoj gozdarstva

Gozdovi zasedajo največji delež skupne površine Slovenije, saj prekrivajo 58 % njenega površja – v obravnavani regiji 57% ali 59.028 ha, in dajejo slovenskim pokrajinam značilno podobo. Območna enota Zavoda za gozdove Slovenije v Sežani načrtuje in upravlja površine gozdov in načrtuje vse dejavnosti na celotni površini regije. Gozd je kompleksen ekosistem, ki ima velik vpliv na okolje. V Sloveniji z gozdovi gospodarimo po načelih trajnosti, sonaravnosti in večnamenskosti. Trajnostno gospodarjenje z gozdovi zagotavlja ohranjanje gozdov in hkrati trajnost njegove večnamenske rabe. Sonaravno gospodarjenje z gozdom temelji na načrtnem gospodarjenju z gozdom, prilagojenim gozdnim rastiščem, sestojnim razmeram in vlogam gozda ob hkratnem upoštevanju naravnih procesov in struktur, značilnih za naravne gozdne ekosisteme.

V regiji se nahajajo štirje gozdni rezervati na skupni površini 157,6 ha. Gre za rezervate Volnik, Plešivski gozd, Kojnik in Krkavška komunela. Skupna površina varovalnih gozdov v regiji znaša 1.372 ha, večina jih je na strmih in prepadnih kraških robovih.

Gozd ima pomembno varovalno vlogo na območju Krasa in Brkinov. Gozd na Krasu je požarno ogrožen zaradi suhe submediteranske klime in pogozdovanja s tujerodnim črnim borom v 19. stoletju. Ta se je kasneje nenadzorovano širil in oblikoval gozdne sestoje, ki niso odporni na požare. Na teh območjih se z upravljanjem gozdov zmanjšujejo gozdne površine, še posebej na

območjih zaraščanja, v bližini naselij in pomembne infrastrukture. Zaraščanje se zaustavi tudi s čiščenjem površin, obnavljanjem suhozidov ter spodbujanjem kmetijstva, predvsem pašne živinoreje s poudarkom na avtohtono drobnico.

Območje slovenske Istre je na vzhodnem delu na področju gozdarstva podobno Krasu, saj je delež gozda večji od deleža kmetijskih površin, vse več pa je tudi kmetijskih površin, ki se zaraščajo. Tudi za ta del je značilna velika požarna ogroženost. Gozdove se ščiti pred požarom tudi z vzdrževanje gozdne infrastrukture – gozdnih cest, odpiranje gozdov s potmi za rekreacijo, ohranjanje in spodbujanje oblike travniškega gozda, ki je kombinacija pašnika z večjimi drevesi, omogočati pašo v gozdu na območjih zaraščajoče se gmajne in dosledno izvajanje ustreznih protipožarnih ukrepov na območjih velike požarne ogroženosti.

V krajini se zagotovi trajno prisotnost gozda na območjih s poudarjeno varovalno, ekološko in socialno funkcijo in gozdove, ki so pomembni za krajinsko sliko krajine ter gozdove, ki opravljajo pomembno selitveno vlogo za divjad. Ohranjajo se mejice, grmovne in drevesne gruce ter posamezna drevesa na območjih večje kmetijske

Gozdovi na splošno v regiji nimajo pomembne gospodarske funkcije, kar zlasti velja za ožji obalni pas, v katerem je nekaj gozdov s posebnim namenom in še več varovalnih gozdov. Izjema so Brkini, kjer je količina lesnih sortimentov večja. Večina gozdov tu spada med gozdove z vsestransko poudarjenim varovalnim značajem. Izjemnega pomena so zeleni pasovi na klifnih robovih, ki varujejo klif pred pospešeno erozijo.

Les iz gozdov je neizkoriščen kot surovina za industrijo in vir energije. Od 330.000 m³ razpoložljivega lesa za posek na leto na celotni površini ZGS, OE Sežana, znaša proizvodnja v območju okrog 100.000 m³ letno. Prizadeva se k večji sečnji gozdov. Pri umeščanju obratov za predelavo lesa se upošteva lesni potencial, možnost uporabe razvrednotenih in načetih območij, ureditev transportnih poti z možnostjo navezovanja na logistične točke ter vplive dejavnosti na okolje.

V gozdnogospodarskih načrtih se določijo območja s posebnim namenom, območja sanacijske zasaditve na območju degradacij in industrijskih con ter povečevanje deleža avtohtonih listavcev na račun črnega bora.

4.2.8 Usmeritve za trajnostno rabo in varstvo voda

Upravljanje z vodami in vodnimi viri poteka celovito in celostno, kar pomeni, da se vode in obvodni prostor usklajeno ter trajnostno uporabljajo za različne namene in dejavnosti ob hkratnem zagotavljanju njihovega varstva.

Vodne vire se uporablja za oskrbne, gospodarske, kmetijske ter turistično-rekreacijske namene, pri čemer se upošteva njihov hidrološki značaj, vodnatost in druge lastnosti za trajno zagotavljanje stabilnega in kakovostnega kemijskega, ekološkega stanja ter krajinskega in ekološkega pomena. Urejanje vodotokov naj bo celovito pretehtano, naj upošteva naravno dinamiko porečij in naj se

izvaja s sonaravnimi ukrepi.

V istrskem delu regije so pomembni rečni sistemi Rižane, Osapske Reke, Badaševce in Dragonje s pritoki, Strunjanski potok, območje Škocjanskega zatoka in morje.

Ena izmed temeljnih značilnost kraškega dela regije je odsotnost voda na površini. Manjši vodotoki se pojavljajo v robnih območjih, npr. v Brkinih. Za Divaški Kras je značilna največja slovenska ponikalnica – reka Reka.

V regiji ni zagotovljenega dolgoročnega strateškega vodnega vira za oskrbo prebivalstva s pitno vodo, kakor tudi ne rezervnega vodnega vira. Istrski del regije se posebno v sušnih obdobjih, ki sovpadajo s turistično sezono, sooča s pomanjkanjem pitne vode. Kraški vodovod Sežana in vodovod v občini Ilirska Bistrica dolgoročno razpolagata z zadostnimi količinami vode, izrazito vodo-deficitaren pa je Rižanski vodovod Koper. Uresničuje se medregijski dogovor o delitvi vodnih virov in izvedbi načrtovanih ukrepov.

Za zagotavljanje ustrezne oskrbe s pitno vodo se varuje vse obstoječe in potencialno pomembne vodne vire ter spodbuja varčno in smotrno rabo pitne vode.

Kraški del regije leži pretežno na razpoklinskih in kraških vodonosnikih z veliko izdatnostjo in veliko ranljivostjo, ki je posledica dobre prepustnosti zakraselih kamnin in majhne samočistilne sposobnosti. Nevarnost za onesnaženje podzemnih voda predstavlja med drugim tudi slabše urejen način odvajanja in čiščenja odpadnih voda, zato je za ohranjanje voda nujna izgradnja kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav. Vse obstoječe vodne vire je treba varovati pred onesnaženjem. Dejavnosti je treba v skladu s sprejetimi načrti v največji možni meri usmerjati izven območij virov pitne vode, oziroma njihovo izvajanje prilagoditi tako, da ne bodo predstavljale nevarnosti za onesnaževanje voda. Glavni vodni vir na Krasu je Brestovica (Klariči).

V regiji je več vodovarstvenih območij, zavarovanih z občinskimi odloki, ter eno obsežno vodovarstveno območje, zavarovano z državno uredbo. Na državni ravni je nujen sprejem uredbe (ali uredb) o vodovarstvenih območjih, ki bo zagotovila ustrezno zaščito vodnih virov.

4.2.9 Prednostna območja za pridobivanje mineralnih surovin

V Obalni-Kraški razvojni regiji se vzpodbuja trajnostno rabo mineralnih surovin z upoštevanjem okoljskih, gospodarskih in družbenih vidikov ter uporabo sekundarnih in recikliranih virov. Pridobivanje se optimizira, nelegalni in manjši kopi pa se zapirajo, pri čemer se prednostno sanirajo območja z negativnim vplivom na okolje, bivalno kakovost ali kulturno-krajinsko prepoznavnost. Sanacija poteka glede na značilnosti območja, hkrati pa se na regionalni ravni varujejo viri za prihodnje generacije. Dopušča se dejavnost izkoriščanja nahajališč naravnega kamna zaradi ohranjanja in razvoja tradicionalnih oblik kamnoseštva in stavbarstva v povezavi z ohranjanjem stavbne dediščine Krasa.

Potencialno zanimivi minerali viri so predvsem zgornji kredni apnenci, znotraj katerih izstopajo trije ekonomsko pomembni horizonti: Repenski apnenec, Koprivški apnenec in Lipiški apnenec, ki se med posameznimi nahajališči nekoliko razlikujejo. Za pridobivanje tehničnega apnenca so posebej zanimivi tudi alveolinsko-numulitni apnenci, kjer prevladujejo aktivne površinske plasti. Poleg krednih apnencev so z vidika pridobivanja naravnega kamna zanimive tudi flišne plasti, zlasti tam, kjer debelina peščenjaka presega 0,5 m in so plasti relativno kompaktne.

V regiji je tudi pridobivalni prostor morske soli, in sicer Sečoveljske in Strunjanske soline, ki so po podatkih Geološkega zavoda Slovenije označene kot območja pridobivanja mineralnih surovin – soli. Prostorska problematika solin je povezana z dejstvom, da se v njih prepletajo raba tal (pridelava soli), zahteve za ohranjanje narave ter interesi za razvoj turizma in prostočasnih dejavnosti. Proizvodnja soli se ohranja kot tradicionalna dejavnost v sklopu krajinskih parkov Strunjan in Sečoveljske soline ter temelji na tradicionalnem postopku ročnega pobiranja soli na solnih parcelah.

V regiji je evidentiranih 89 nahajališč mineralnih surovin, kar izkazuje bogat naravni potencial, pomemben za gospodarstvo, prostorsko načrtovanje in trajnostno rabo. Med njimi je 15 perspektivnih nahajališč, ki imajo podeljeno rudarsko pravico oziroma koncesijo. Pridobiva se predvsem naravni kamen – apnenec ter morska sol.

Največ nahajališč s podeljeno koncesijo se nahaja v občini Sežana, in sicer: Kopriva 2, Lesično 2, Doline – Repen, Mali Medvejk 2, Lipica II-sever, Lipica II-širitev ter Debela Griža pri Povirju in Debela Griža pri Povirju- širitev. V teh nahajališčih se pridobiva naravni kamen – apnenec, razen v nahajališču Mali Medvejk, kjer se pridobiva tehnični kamen-apnenec. Poudarjen pomen rudarstva, kot gospodarske panoge v občini imata predvsem lokaciji Mali Medvejk in Lipica. V občini Komen je eno perspektivno nahajališče s podeljeno rudarsko koncesijo, in sicer nahajališče Štanjel, kjer se pridobiva tehnični kamen – dolomit. V občini Divača, pri naselju Laže, pa se nahajata dve večji območji nadzemnega pridobivalnega prostora tehničnega kamna – apnenca, s podeljeno koncesijo, in sicer kamnolom Laže ter kamnolom Razdrto.

Po grobi oceni je na območju Obalno-Kraške regije na voljo še približno 16.400.000 m³ raščene kamnine, ki jih je mogoče po potrebi aktivirati, glede na ocenjena perspektivna nahajališča novih lokacij.

Na območju Obalno-Kraške razvojne regije je 70 nahajališč, ki so opuščena, neaktivna ali neprimerna za nadaljnje izkoriščanje. Neperspektivna in za izkoriščanje neprimerna nahajališča se sanira. Kope se, bodisi prepusti naravni sukcesiji renaturacija, povrnitev v naravno stanje), bodisi se jih, če je to prostorsko in okoljsko sprejemljivo, prestrukturira skladno s potrebami za razvoj poselitve (gospodarstvo, družbene in centralne dejavnosti, turizem in rekreacija, bivanje, obnovljivi viri energije).

Predvidi se ponovno oživitev nahajališč Koprivskega apnenca (kamnolomi med Hruševico in Koprivo, in širše, v območju trikotnika med Gabrovico, Pliskovico in Kobjeglavo, in rdečega kamna (sige ali breče) Samatorško-Brske formacije na območju ob zahodni meji občine. Za potrebe

obnove stavbne dediščine se dopušča odpiranje manjših eksperimentalnih kopov lokalne kamnine in skrilastih kamnin Komenske in Mavhinjske formacije.

Mineralni viri regije so pomemben naravni potencial, ki ga je treba trajnostno upravljati. Raziskovanje in izkoriščanje potekata na podlagi Zakona o rudarstvu, nova območja pa se določijo šele po pretehtanju smotrnosti in sprejetju OPPN.

Tabela 2: Pregledna tabela nahajališč mineralnih surovin v Obalno-Kraški razvojni regiji.

Občina	Skupno število nahajališč	Skupaj nahajališč			Opomba
		perspektivna	z omejenimi možnostmi	neperspektivna	
Ankaran	0	0	0	0	
Divača	16	2	2	12	Dve nahajališča s podeljeno rudarsko pravico
Hrpelje - Kozina	9	0		9	
Izola	2	0	0	2	Dva večja opuščena kopa kamnoloma apnenca Livade in kop Iaporja Viližan
Komen	11	1	1	9	Eno nahajališče s podeljeno rudarsko pravico
Piran	2	2	0	0	Dve nahajališči s podeljeno rudarsko koncesijo - izkoriščanje morske soli v krajinskem parku Sečoveljske soline in v krajinskem parku Strunjan
Sežana	26	8		18	Osem nahajališč s podeljeno rudarsko pravico
Koper	23	2	2	19	Dve nahajališči podeljeno rudarsko pravico
SKUPNO	89	15	5	69	

4.3 Zasnova omrežja gospodarske javne infrastrukture

4.3.1 Prometna infrastruktura

Obalno-Kraška regija je zaradi svoje geografske lege in gospodarskih dejavnosti (predvsem pristanišča za mednarodni promet Koper in turizma) izpostavljena močnim prometnim tokovom. Ogrodje prometne infrastrukture tvorijo cestno omrežje, železniško omrežje, pristanišče za mednarodni promet Koper in letališče v Sečovljah.

Območje je zelo odvisno od osebnega avtomobila. Stopnja motorizacije je med najvišjimi v državi. Anketa iz leta 2016 kaže, da prebivalci v regiji večino vsakodnevnih poti opravijo z avtomobilom (77 %), precej zastopano je tudi pešačenje (17 % opravljenih poti), kolesarjenje in javni potniški promet pa sta precej manj pomembna (2,8 % javni promet, 2,4 % kolo). Železniški promet je praktično zanemarljiv (0,5 % voženj).

Prevladujoča raba osebnega avtomobila povzroča veliko neposredno in posredno porabo prostora ter ekološke, ekonomske in socialne težave. Težavam so v pretežni meri podvržena tudi območja ob obalnem pasu in središča najbolj urbaniziranih območij.

Izgradnja dodatnih cest v preteklih letih delno zadovoljuje prometne potrebe izven sezone. Razmere v poletni turistični sezoni, še posebej ob koncu tedna, pa se bistveno spremenijo. Med sezono se na obalni cesti med Koprom in Piranom promet poveča do 20 %, v smeri Ankarana do 12 %, skozi krajinski park Debeli rtič pa tudi do 45 %. V okolici Kopra je sezonska obremenitev kritična na Šmarski cesti proti Dragonji ter na cesti Škofije-Koper, kjer obstoječe prometne kapacitete ne zagotavljajo zadostne pretočnosti.

4.3.1.1 Cestno omrežje

Cestno omrežje v Obalno-Kraški regiji tvorijo državne ceste vseh kategorij, ki opravljajo funkcijo notranje regijskih povezav in povezujejo regijo s sosednjimi regijami, z ostalimi regiji v državi in s središči v Italiji in na Hrvaškem. Notranje regijsko povezovanje opravljajo tudi lokalne ceste, ki povezujejo naselja v občini z naselji v sosednjih občinah.

Hrbtenico cestnega omrežja predstavljajo odsek avtoceste A1, avtocesta A3 (razcep Gabrk - Fernetiči), ter hitri cesti H5 (Škofije – Sermin – Koper) in H6 (Koper – Izola – Jagodje). Avtocesti A1 in A3 sta del jedrnega vseevropskega prometnega omrežja. Dopolnjujejo ga štiri glavne ceste; MP Kozina – MP Starod, Koper – MP Dragonja, Izola – Lucija – MP Sečovelje in Koper (priključek Bertoki) – Luka Koper. Cestno omrežje zgoščajo regionalne ceste, ki povezujejo občinska središča v regiji, jih navezujejo na glavne ceste in avtoceste ter potekajo po pomembnih turističnih in do obmejnih območij. Serminska vpadnica in predvidena rekonstrukcija Bertoške vpadnice z razširitvijo v štiripasovnico predstavljata izboljšave za učinkovito usmerjanje tovornega prometa v in iz pristanišča.

Na avtocestnem omrežju se urejajo varna varovana parkirišča za tovorna vozila prioritetno kot dograditev obstoječih počivališč namesto posegov na nova zemljišča.

Dogradi se omrežje hitrih cest H5 in H6. Hitra cesta H5 Koper-Dragonja bo z izgradnjo prevzela glavino tranzitnega prometa proti Hrvaški. Cilj ureditve je izogniti se mešanju tranzitnega in lokalnega prometa na cestnem omrežju Mestne občine Koper in na območju samega mesta Koper, ter zagotoviti ustrezno povezanost Slovenije z območjem hrvaške Istre tako, da bo cesta istočasno omogočala tudi prometno povezavo v smeri Trst–hrvaška Istra. Cesta se predvidoma uredi kot štiripasovna z izvennivajskimi priključki.

Predvidena povezava Jagodje – Lucija se optimizira kot hitra medmestna cesta, ki predstavlja

zaključni del povezave obalnih mest: Koper, Izola ter Piran s Portorožem in Lucijo.

Omrežje regionalnih cest se ureja s prestavitvijo posameznih odsekov cest, ki potekajo skozi središča naselja, na njihove robove in z novimi cestnimi povezavami:

- Severna obvoznica Divača, ki bo povezovala regionalni cesti Senožeče – Divača in Sežana – Divača mimo središča naselja.
- Obvoznica Komen se bo navezala iz bodočega krožišča Komen pri obrtni coni Alu Komen na regionalno cesto R3 614/1048 smer Komen Preserje. Obvoznica bo razbremenila promet v centru Komna ter omogočila ureditev trga v centru Komna.
- Predvidena je obvoznica Kobdilj, s pomočjo katere se bo prometno umirilo območje starega vaškega jedra (območje umirjenega lokalnega prometa). Izdeluje se projekt IZP s pomočjo katerega bo Direkcija RS za infrastrukturo novelirala projekt, ki je že od leta 2021 umeščen v državni načrt razvojnih programov.
- Načrtuje in izvede se prenova in širitev regionalne ceste Komen-Gorjansko-Mejni prehod Gorjansko (navezava v smeri Nabrežine in Trsta), prenova in širitev regionalne ceste Gorjansko-Brestovica-Mejni prehod Klariči (z obvoznicjo severno od mejnega prehoda za vzpostavitev minimalne tamponske cone od vodovodnega črpališča Klariči), prenova in širitev regionalne ceste Komen-Ivanji grad-Vojšćica (v smeri Opatjega Sela in naprej proti Novi Gorici) in prenova in širitev regionalne ceste Komen-Branik.
- Po ugodni predhodni strokovni preveritvi naj bo zasledovana izvedba okoljsko in prostorsko manj obremenjujočega prometnega povezovanja na odseku med naseljem Ankanan in mejnim prehodom Lazaret (območje Krajinskega parka Debeli rtič).
- V Sežani se v obmejnem območju uredijo cestne povezave slovenskega in italijanskega cestnega omrežja (AC omrežje in regionalno cestno omrežje) z ločeno vodenim kamionskim prometom.
- Uredi se južna obvoznica Sežane, ki se navezuje na AC priključek Sežana- zahod ter se z nadvozom nad železniško progo Sežana-državna meja preko Orleške ceste naveže na RT Sežana-Lipica ter razbremeni Partizansko cesto.
- Uredi se cestna povezava med RT Sežana- Lipica in RC Divača-Lokev-Lipica - obvoznica Kobilarne Lipica (vzhodno od posesti)
- Predvidi se izgradnjo nove dostopne ceste iz regionalne ceste Kozina- Kastelec (na Kozini) do Obrtno industrijske cone Hrpelje, ki bo razbremenila občinsko središče tovarnega prometa.
- Predvidena je umestitev obvoznice Podpeč.

Obstoječe cestne povezave, ki potekajo vzporedno z načrtovanimi cestami ali cestnimi odseki, se

prekategorizirajo v javne ceste nižje kategorije. Njihov javni prostor v središčih naselij se po izgradnji vzporednih, zmogljivejših cest preoblikuje, del površin pa se nameni pešcem in kolesarjem. Obstoječe državne in lokalne ceste se rekonstruirajo, če ne zagotavljajo ustrezne prometne varnosti (npr. slabo stanje vozišč, neprimerno odvodnjavanje, nestabilnost brežin), in se dograjujejo z obvoziščnimi elementi za pešce in kolesarje ter urejajo avtobusna postajališča in izogibališča.

4.3.1.2 Železniško omrežje

Železniško omrežje v Obalno-Kraški regiji tvorijo:

- glavni železniški progi E 70 Ljubljana – Sežana – državna meja (Villa Opicina), E 69 Divača – Koper (potniška) in E 69 cepišče Bivje – Koper (tovorna),
- regionalne železniške proge Prešnica – Rakitovec – državna meja (Buzet), Jesenice – Nova Gorica – Sežana, cepišče Kreplje – Repentabor – državna meja (Villa Opicina).

Glavni železniški progi sta del vseevropskega prometnega omrežja in sicer obe potekata v Baltsko-jadranskem in Sredozemskem koridorju.

Glede na napovedi železniškega prometa in opredeljeno zmogljivost in izkoriščenost glavnih prog, je glavna proga E69 Divača – Koper 100% izkoriščenost presegla že leta 2015, odsek glavne proge E70 med Pivko in Divačo je 100% izkoriščenost presegel leta 2024, odsek Divača – Sežana – državna meja (Villa Opicina) pa bo 100% izkoriščenost zmogljivosti presegel po letu 2040.

Vse obstoječe železniške proge se nadgradijo s ciljem:

- povečanja števila potnikov in deleža potnikov na integriranem javnem potniškem prometu (IJPP),
- povečanja količine tovora na železnici,
- izboljšanje mobilnosti in dostopnosti prebivalcev v RS preko IJPP,
- zagotavljanje ustrezne zmogljivosti prog in odprava ozkih grl na železniškem omrežju,
- povečanje prometne varnosti,
- omogočiti vzpostavitev mobilnostnih točk, za povezavo različnih vrst prometa,
- skrajšanje potovalnih časov.

Proge, ki so del vseevropskega prometnega omrežja, se nadgradijo tako, da ustrezajo predpisanim zahtevam evropske uredbe (2024/1679): povečanje osne obremenitve, povečanje progovne hitrosti, zmožnost prevoza in postanka daljših vlakov, opremljenost z ustreznimi signalnovarnostnimi in telekomunikacijskimi napravami, ustrezne dimenzije peronov ter dostopnost za funkcionalno ovirane osebe.

Proga II. tira Divača–Koper, ki je trenutno v gradnji, se bo nadgradila v dvotirno progo V fazi nadgradnje železniških prog se v skladu s prostorskimi možnostmi povečajo horizontalni radiji proge za večje hitrosti vlakov.

Na vseh progah, kjer to še ni izvedeno, se nadgradijo signalnovarnostne in telekomunikacijske naprave.

Uredijo se izvennivojska križanja omrežja cest in poti z glavnimi železniškimi progami. Nivojski prehodi cest in poti regionalnih prog, ki ne ustrezajo predpisom s področja prometne varnosti ali drugim predpisom, se uredijo kot izvennivojski; vsi ostali nivojski prehodi pa se zavarujejo.

Obstoječe železniško omrežje se nadgradi in dopolni sledeče:

- nadgradnja glavne proge Ljubljana - Sežana na odseku Divača-Sežana-državna meja ter na odseku Divača-Postojna. Cilji nadgradnje obsegajo doseganje ciljnih hitrosti za glavne proge, zagotovitev konkurenčnosti potniškega in tovornega prometa glede na cestni promet, skrajšanje potovalnih časov, zagotovitev taktnih voznih redov različnih vrst potniških vlakov, usklajevanje povezav in dejavnosti na meddržavni meji,
- nadgradnja regionalne proge Jesenice-Sežana na odseku Nova Gorica - Sežana, ki je del koridorja Julijske Alpe-Istra. Cilji nadgradnje obsegajo elektrifikacijo enotirne proge s hitrostmi do 120 km/h in obveznimi večnivojskimi križanji.

Terminali za tovorni promet, gospodarske in industrijske cone ter logistični centri se na železniško omrežje navežejo z industrijskimi tiri. Tovorni terminal v pristanišču za mednarodni promet Koper se nadgradi v skladu z DPN.

Nadgradnja železniških prog mora omogočiti izvajanje taktnih voznih redov (maksimalni takt na povezavah med središči naj bo v konicah 30 minut).

Železniške postaje in postajališča se nadgradijo, posodobijo in opremijo kot modalna vozlišča z vsemi potrebnimi navezavami, infrastrukturo ter urbano opremo. Uredijo se peroni v skladu s tehničnimi specifikacijami, modernizirajo se postajna poslopja, zavetišča na peronih, izvennivojski dostopi do peronov na postajah, dostopnost za funkcionalno ovirane osebe, dostopnost za kolesarje, parkirna mesta za osebna vozila, kolesarnice, prostori za paketomate, prikazovalniki prihodov in odhodov vlakov ter avtobusov z bližnjih postajališč, zasaditev in razsvetljava.

4.3.1.3 Vozlišča, prometni terminali za tovorni promet in transportna logistika

Cestni tovorni promet je v porastu, tako dostavnih vozil na vpadnicah, kot tudi tranzitni promet na avtocestnem omrežju. V Obalno-Kraški regiji povprečni dnevni letni promet tovornih vozil na avtocestah raste hitreje kot promet osebnih vozil, hitreje se povečuje promet lahkih tovornih vozil kot promet težkih tovornih vozil. To je posledica sicer globalnih trendov, kot so: urbanizacija, koncentracija gospodarskih ter družbenih aktivnosti v mestih ter naraščanja nakupovanja preko spleta in pričakovanj kupcev.

Poleg obstoječega prometno logističnega terminala nacionalnega pomena v pristanišču za mednarodni promet Koper je predvidena izgradnja intermodalnega-logističnega centra na območju mesta Sežana kot podporna infrastruktura pristanišču.

V navezavi na dostopnost do AC delujejo oziroma so načrtovani na območju sežanskega Terminala še drugi logistični centri.

Tranzitni tovarni promet naj poteka po železnici. V obstoječih industrijskih conah se po potrebi vzpostavljajo, dograjujejo in ohranjajo omrežja industrijskih tirov.

Opredelijo se varne prevozne poti za prevoz nevarnih snovi v povezavi z državnim omrežjem in izvajajo usklajeno upravljanje prometa za to vrsto tovora. Težka tovarna vozila se omejujejo pretežno na omrežje avtocest, izvirno ciljni promet težkih tovarnih vozil pa se omeji le na zmožljive ceste, ki ne potekajo skozi občutljiva območja.

Območja mobilnostnih točk se urejajo tudi kot dostavna vozlišča (za prevzem pošilk, živil, zabojev pijače ipd.). Zagotovijo se zadostne skladiščne kapacitete v bližini mest in mestnih središč v sklopu logističnih centrov in gospodarskih con ter v bližini prometnih vozlišč in terminalov.

V Piranu se izvajajo ukrepi upravljanja mestne logistike, ki obsegajo organizacijske, regulativne, tržne, načrtovalske, infrastrukturne ukrepe in druge podporne ukrepe s poudarkom na omejevanju dostopa do mestnega središča, konsolidiranju dostav in spremembi dostave v zadnjem kilometru. Na dobro dostopnih lokacijah se zagotovijo površine za izvajanje konsolidacije tovora na različnih ravneh, ki se urejajo kot dostavna vozlišča v neposredni bližini ali v gosto pozidanih območjih ali kot urbani konsolidacijski centri na robovih mestnega središča ali mesta. V Kopru, Izoli in Sežani se omeji čas za izvajanje dostav in teža vozil ter se uredijo manjša dostavna vozlišča. V Kopru je potrebno pristopiti k upravljanju mestne logistike z izdelavo akcijskega načrta.

4.3.1.4 Zračni promet

Letališče Portorož je eno od treh letališč v Republiki Sloveniji s statusom javnega letališča za mednarodni zračni promet. Na letališču Portorož deluje mejni prehod za mednarodni zračni promet Portorož (Portorose) – Sečovelje (Siccole). Primerno je za pristajanje in vzletanje letal splošne kategorije ter manjših poslovnih letal. Letališče Portorož poleg prevoza potnikov nudi tudi hangariranje, zemeljsko oskrbo ter parkiranje zrakoplovov na prostem. Letališče je načrtovano za prenovu in razvoj, vključno s podaljšanjem letališke steze, z namenom zagotavljanja dolgoročnega obstoja in razvoja dejavnosti civilnega letalstva. S primerno infrastrukturo bo letališče omogočalo ustrezno oskrbo za komunikacijo potnikov na območju širše regije slovenske in hrvaške Istre z okolico. Nadgradnja in posodobitev letališča potekata v skladu z razvojnimi dokumenti in usmeritvami države. Na kopenski strani se celovito prenove ali zgradi nov objekt letališkega terminala in kontrolnega stolpa, postavijo se novi hangarji, obnovijo obstoječi ter uredijo parkirne površine za osebna vozila. Na zračni strani se razširi letališka ploščad za manipulacijo in parkiranje zrakoplovov z ustrezno navezavo na vzletno-pristajalno stezo, ki se preplasti, ter ustrezno utrdijo varnostna območja. Obnovijo oziroma dogradijo se infrastrukturni objekti, naprave in sistemi navigacijskih služb zračnega prometa. Uredi se vsa potrebna vodnogospodarska in komunalna infrastruktura ter postavi varovalna ograja na obodu območja letališča z varnostnim sistemom. Vsi navedeni posegi se načrtujejo ob upoštevanju bližine naravovarstvenega območja.

V regiji je tudi letališče Divača. Pri načrtovanju razvoja letališča je nujno treba upoštevati varstvene režime v Regijskem parku Škocjanske jame in varstvene cilje območij Natura 2000 na lokaciji letališča (SPA Kras in SCI Kras).

Na območju Splošne bolnišnice Izola in ob Zavodu za gasilno in reševalno službo Sežana delujeta heliporta za namene prevoza ogroženih bolnikov. Načrtovana je umestitev novih heliportov v Vojašnici slovenskih pomorščakov v Ankaranu, v sklopu novega Zdravstvenega centra Sežana v Sežani in v Senožecah v sklopu izgradnje novega gasilskega doma.

Vzletišča na območju regije, ki so pretežno namenjena zmajarjem, ultralahkim letalom in ostalim letalnim napravam se vzdržujejo in posodablajo.

Predvidene širitve poselitve ne smejo omejevati delovanja letališč in vzletišč.

4.3.1.5 Vodni promet

Morje je pomemben element, ki vpliva na prostorski razvoj regije. RPP ureja kopenski prostor, ne pa tudi prostora morja. Prek slovenskega morja poteka shema ločene plovbe (Zakon o ratifikaciji Memoranduma o soglasju med Vlado Republike Slovenije, Vlado Republike Hrvaške in Vlado Italijanske republike za uvedbo skupnega plovbnega sistema in sheme ločene plovbe v severnem delu severnega Jadrana) (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 27/00). Prek pristanišča za mednarodni promet Koper, ki je jedro pristanišče EU na vseevropskem prometnem omrežju (TEN-T) na križišču sredozemskega in baltsko-jadranskega koridorja ter pomorskih poti, potekajo multimodalni premiki blagovnih tokov.

Koper in obalno širše mestno območje predstavljata vstopno/izstopno točko EU, prek katere se na EU mediteranski in baltsko-jadranski koridor povezuje kopenski ter pomorski potniški in tovorni promet, pomemben za mednarodno vpetost Slovenije in gospodarski razvoj širšega zaledja.

Ohranja in razvija se sistem ločene plovbe (TSS), območja, ki se jim je treba izogniti (ATBA), sedanji plovni koridorji ter območja pristanišč, vključno s sidrišči, pri čemer se glede na možnosti usklajujejo z drugimi rabami.

Ohranjata in razvijata se ladjedelništvo in vzdrževanje plovil na vseh obstoječih lokacijah manjših servisnih ladjedelnic za vzdrževanje čolnov, manjših potniških, ribiških ter drugih manjših gospodarskih plovil, ki že delujejo v okviru turističnih marin, krajevnih ali drugih pristanišč za posebne namene z ustrezno infrastrukturno opremljenostjo in prometno dostopnostjo.

Izobraževanje na področju pomorstva in pomorskega prometa se ohranja in razvija na vseh obstoječih lokacijah.

Pri tem se kot pomembna merila upoštevajo raba prostora, območja ohranjanja narave, ohranjanje biotske raznovrstnosti, območja varstva kulturne dediščine, pomembni morski habitati, kakovost morske vode, naravne danosti okolja in razpoložljivost potrebne infrastrukture na

kopnem. Uvedejo se ukrepi preprečevanja onesnaževanja in širjenja škodljivih organizmov z balastnimi vodami.

Na morju se celovito in uravnoteženo razvijajo pomorstvo in pomorski promet.

Na področju rabe morja za izvajanje dejavnosti pomorskega prometa so določene površine, linije in točke, ki označujejo območja s posameznimi pravnimi režimi:

- območja pristanišč za mednarodni javni promet (Ankaran, Koper, Izola, Piran);
- območje sidrišča v Koprskem zalivu (celotno območje z režimom sidranja);
- območje plovbe v teritorialnem morju in notranjih vodah Republike Slovenije, razen v pasu morja ob obali širine 200 metrov za čolne, 250 metrov za gliserje in 300 metrov za ladje;
- območja objektov za varnost plovbe (center za nadzor prometa, svetilniki, boje itd.);
- območje skupne sheme ločene plovbe Severnega Jadrana v Tržaškem zalivu;
- območja pristanišč za posebne namene.

Izvajanje dejavnosti pomorskega prometa je na območju skupne sheme ločene plovbe, pristanišč, sidrišč ter vplovnih kanalov v pristanišča prednostna dejavnost nad dejavnostmi ribištva, marikulture, turizma, raziskovanja in pridobivanja energentov.

Dejavnosti javnega pomorskega potniškega prometa, vključno z obalno pristaniško infrastrukturo, imajo ob upoštevanju vseh navedenih predpisov iz prvega odstavka te točke prednost pred dejavnostmi turistične in športno-rekreacijske plovbe.

Priobalna plovba turističnih in športno-rekreacijskih plovil kot del turistične dejavnosti je na območju 1 navtične milje od obale prednostna dejavnost nad dejavnostjo marikulture, razen na področjih že podeljenih vodnih pravic za izvajanje marikulture, in vodnih pravic, ki bodo podeljene v prihodnosti.

Posebne aktivnosti na področju pomorskega prometa, prireditve in druge dejavnosti na morju (regate, ribiška tekmovanja, označevanje posebnih režimov sidranja in varne plovbe v sezoni, vzpostavitev in ureditev zadostnega števila dnevnih privezov v sezoni na posameznih lokacijah, opredelitev dovoljenih lokacij za vplutje turističnih plovil brez motorja ob plažah, znanstvena, kulturna in druga raziskovanja morja), ki delno ali začasno omejujejo splošno rabo morja, po potrebi usklajuje Uprava za pomorstvo.

Ureditev novih območij komunalnih in turističnih dnevnih privezov, širitev območij marin in urejanje pomolov za pristajanje plovil javnega potniškega prometa se načrtuje oziroma omogoča predvsem v okviru že obstoječih pristanišč za posebne namene s pridobljenimi vodnimi pravicami ter uporabnimi in drugimi ustreznimi dovoljenji, izdanimi v skladu s pogoji nosilcev urejanja prostora. Na območjih ohranjenega naravnega stika med morjem in mejo obale se tovrstni posegi ne načrtujejo.

Širitev turističnih marin ter povečevanje števila komunalnih in turističnih dnevnih privezov sta mogoča le ob upoštevanju kumulativne obremenjenosti celotnega morskega okolja ter ob upoštevanju ranljivosti, privlačnosti in ustreznosti posameznih območij širitve pristanišč za posebne namene.

Ureditve pristanišč za posebne namene je treba načrtovati tako, da ne pride do fizičnih posegov na območja naravnih kopališč in kopališč z upravljavcem ter da izvedba in obratovanje teh pristanišč ne bosta vplivala na kakovost kopalnih voda in varnost kopalcev.

V Piranskem zalivu se pri Centru za usposabljanje na morju (CUM), namenjenem izobraževanju in usposabljanju pomorščakov ter drugih oseb za delo v pomorstvu, umesti šolsko pristanišče za namene praktičnega izobraževanja in usposabljanja.

Za potrebe ladjedelništva in vzdrževana plovil se ohranjajo ter razvijajo vse obstoječe manjše servisne ladjedelnice za vzdrževanje čolnov in plovil za šport in rekreacijo, manjših potniških in ribiških ter drugih gospodarskih plovil na lokacijah z ustrezno infrastrukturno opremljenostjo in prometno dostopnostjo. Za potrebe vzdrževanja večjih turističnih jaht, manjših potniških ladij, vlačilcev in drugih manjših ladij za gospodarske namene ter za potrebe zatočišča za ladje v stiski se ohranja del območja obstoječe ladjedelnice v Izoli, ki se delno lahko nameni tudi ureditvi potniškega pristanišča za mednarodni promet in za potrebe javne službe za varovanje morja in civilne zaščite.

Za zagotavljanje varnosti pomorske plovbe se vzpostavljajo in vzdržujejo ustrezne globine morja na območjih plovbnih poti in pristaniških bazenov. Te globine se zagotavljajo s poglobljanjem oziroma premeščanjem morskih sedimentov na območja, določena za premeščanje morskih sedimentov.

Vzdržujejo, urejajo in nadgrajujejo se marine, pristanišča in drugi vodni objekti;

- V Sečovljah krajevno pristanišče,
- Na polotoku Seča ribiško pristanišče, točka pristajanja pomorskega potniškega prometa ter komunalni privezi v kanalu Sv. Jerneja,
- V Portorožu marina, privezna mesta komunalnih in dnevnih privezov, obalna infrastruktura, vezana na pomorski promet, pristanišče pri skladišču soli, točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa, baza za pristajanje hidroplanov, komunalni privezi,
- Na Bernardinu športno pristanišče ter točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa,
- Na Fornačah točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa ter raziskovalnega plovila NJB-MBP,
- V Piranu komunalni in dnevni privezi, ribiško in potniško pristanišče, točka pristajanja

lokalnega pomorskega potniškega prometa,

- V Fiesi točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa,
- Na naravni obali med Fieso, Pacugom in Salinero točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa,
- Na območju Strunjana točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa, ribiško pristanišče ter pristanišče za potrebe izvajanja marikulture,
- Na območju Izole pristan na pomolu San Simon, komunalni in dnevni privezi, ribiško pristanišče, pristanišče za potrebe izvajanja marikulture, točki za izvajanje lokalnega potniškega prometa, marina,
- Na območju med Jadranko in Žusterno točke za izvajanje lokalnega potniškega prometa,
- Na območju Kopra komunalni privezi, dnevni privezi, , ribiško pristanišče, potniško pristanišče za lokalni in mednarodni potniški promet, marina, točka pristajanja lokalnega in mednarodnega potniškega prometa,
- Na območju pristanišča za mednarodni promet Koper vsi posegi skladno z uredbo o državnem prostorskem načrtu za celovito prostorsko ureditev pristanišča za mednarodni promet v Kopru. Z vidika regionalnega razvoja pa so še posebej pomembni naslednji projekti:
 - elektrifikacija pristanišča: zagotovitev ustrezne infrastrukture v pristanišču za dobavo električne energije za napajanje ladij z obale (vključno z daljnovodom, sončno elektrarno),
 - vzpostavitev novega dostopa do pristanišča preko Serminske vpadnice, ki zagotavlja razbremenitev cest, ki so namenjene lokalnemu prometu,
 - sanacija poškodovanih občinskih cest (zaradi prometa v pristanišče),
 - izvedba ukrepov, ki bodo omejili negativne vpliva pristaniške dejavnosti na kakovost življenja občanov,
 - vlaganja v razvoj železniške infrastrukture in s tem razbremenitev cestnega omrežja s tranzitnim tovarnim prometom.
- Na območju Sv. Katarina točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa, privezovanje vojaških plovil, krajevno pristanišče, pristanišče za potrebe izvajanja marikulture in infrastruktura za izvajanje športnih dejavnosti, povezanih z morjem, ter za namen oskrbe z materialnimi dobrinami, zagotavljanju požarne varnosti in zdravstvene oskrbe,
- Pomol Adria kot točka pristajanja lokalnega in mednarodnega pomorskega potniškega

prometa in za ureditev dnevnih privezov,

- Pristanišče Valdoltra kot točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa, privezovanje vojaških plovil, krajevno pristanišče in pristanišče za potrebe izvajanja marikulture,
- Pomol Mladinsko zdravilišče in letovišče Debeli rtič kot točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa,
- Pomol kopališča Debeli rtič kot točka pristajanja lokalnega pomorskega potniškega prometa.

Vsi posegi se izvedejo skladno s Pomorskim prostorskim planom.

Med julijem in septembrom so naselja Ankaran, Koper, Izola in Piran povezana z javnim potniškim ladijskim prometom. Izvajajo se preliminarne aktivnosti za vzpostavitev morske potniške povezave med mesti slovenske Istre skozi vse leto, tudi na čezmejni ravni s sosednjo Italijo in Hrvaško. Leta 2021 so bili v okviru projekta LAS Istre vzpostavljeni t. i. morski prevozi po meri, kjer ribiči in drugi lastniki plovil po naročilu posameznikom ponujajo prevoz po morju med slovenskimi mesti.

4.3.2 Sistem trajnostne mobilnosti

4.3.2.1 Javni potniški promet

Na območju Obalno-Kraške regije se odvija železniški in avtobusni javni potniški promet. Večina prevozov, z izjemo mestnega prevoza potnikov v Kopru se ne izvaja s taktnim voznim redom, vozni redi železniškega in avtobusnega javnega prevoza pa med seboj večinoma nista usklajena.

Dostopnost do javnega potniškega prometa se v zadnjih letih nekoliko izboljšuje. V Obalno-Kraški regiji ima zadovoljivo dostopnost do javnega potniškega prometa (16 ali več voženj na dan v oddaljenosti največ 1000 m po zračni razdalji) 71 % prebivalcev; primerno dostopnost (46 ali več voženj na dan v oddaljenosti največ 1000 m po zračni razdalji) pa 38 % prebivalcev. Podpovprečno dostopnost do javnega potniškega prometa imajo v Obalno-Kraški regiji predvsem prebivalci Kraških občin (Hrpolje – Kozina, Divača, Sežana in Komen).

Javni avtobusni potniški promet je zaradi prevladujoče uporabe avtomobila v trajnem upadu. Povečujejo se časi med posameznimi vožnjami (slaba frekventnost) ter manko avtobusne ponudbe med vikendi, kar je izredno slabo tudi z vidika razvoja turizma.

Javni potniški promet je treba krepiti v vseh segmentih in občinah regije. Izvajati je treba ukrepe za izboljšanje kakovosti javnega avtobusnega potniškega prometa z uvajanjem dodatnih avtobusnih povezav do večjih obstoječih in načrtovanih generatorjev prometa ter mobilnostnih točk, z izboljšavami časovne dostopnosti, zmanjšanjem intervalov med vožnjami, uvedbo taktnih voznih redov, povečanjem potovalnih hitrosti avtobusov ter uvedbo hitrih linij med središči, predvsem med mesti slovenske Istre.

Za prometno razbremenitev obalnega pasu je pomemben razvoj linij lokalnega in medkrajevnega javnega pomorskega potniškega prometa.

Dolgoročno se zagotovi povezava javnega potniškega prometa med Sežano in Trstom (železniški promet, mestni cestni promet), ohranjajo in krepijo se povezave javnega potniškega prometa med Koprrom in Trstom ter Koprrom in Umagom.

Nove povezave javnega potniškega prometa ali njihove izboljšave je treba načrtovati sočasno s širitvijo poselitve in jih uvesti še pred obratovanjem pozidanih območij.

Ureja se sistem mobilnostnih točk, to so lokacije kjer je možen prestop med različnimi potovalnimi načini kot na primer različne kombinacije vozlišč parkiraj in pelji (P+R), parkirišč za sopotništvo, mikromobilnostnih / lokalnih mobilnostnih vozlišč itd. Na mobilnostnih točkah se zgoščajo različne ponudbe mobilnostnih storitev na eni lokaciji (izposoja koles tudi električnih in tovornih), sistem izposoje avtomobilov (»car sharing«), parkirna mesta za avtomobile in enosledna motorna vozila, kolesarnice, polnilnice za e-vozila, orodje za popravilo koles, prevzemne in oddajne točke za pakete ipd. na železniških in avtobusnih postajah: Koper, Lucija, Divača, Sežana, Hrpelje-Kozina, in na pomembnejših železniških postajališčih (npr. Štanjel, Povir, itd.), Mobilnostne točke se uredijo tudi na avtocestnih in hitrocestnih priključkih, kjer obsegajo vsaj parkirišča za sopotništvo.

Vse železniške postaje in postajališča se urejajo kot vozlišča parkiraj in pelji, z možnostjo prestopa na železniški prevoz z avtomobila, kolesa ali avtobusnega prevoza, kjer je zagotovljena prostorska integracija z linijskim avtobusnim prevozom. Ob avtocestnih priključkih se urejajo površine za sopotništvo. Posamezne mobilnostne točke se urejajo kot vozlišča parkiraj in pelji z linijskim avtobusnim prevozom ter kot vozlišča za sopotništvo. V Kopru se na robovih mesta, na smereh največjih teženj potovanj, urejajo površine za parkiraj in pelji z navezavo na frekventne linije javnega avtobusnega mestnega in medkrajevnega potniškega prometa. V okviru mednarodnega potniškega terminala ali mestnega potniškega pristanišča v Kopru se uredi potniško pristanišče za medkrajevni javni pomorski potniški promet.

Lokalne mobilnostne točke se urejajo tudi pri nakupovalnih središčih, v gospodarskih conah, na glavnih postajah, v središčih mest Kopra, Izole, Lucije, Sežane, ob vstopu v naselje Ankaran ter na območju Lazareta.

Ponudbo javnega potniškega prometa v redkeje poseljenih območjih na južnem delu regije (zaledje slovenske Istre) ter severnem delu (odmaknjeni predeli Krasa, Brkini in Čičarija) naj dopolnjuje storitev prevoz na poziv.

4.3.2.2 Kolesarsko omrežje

Kolesarsko omrežje v razvojni regiji s svojim oblikovanjem in umeščenostjo nudi varnost, povezanost in udobje.

Na območju razvojne regije se nahaja več državnih in regijskih kolesarskih povezav, ki povezujejo tudi največja naselja znotraj regije. Državne kolesarske povezave so namenjene tako turistični kot

vsakodnevni mobilnosti, medtem pa so regionalne povezave namenjene večinoma vsakodnevni mobilnosti (torej delovnim oz. šolskim migracijam). Tako državne kot regionalne povezave se med sabo poveže v udobno, varno in sklenjeno mrežo kolesarskih povezav, ki se navežejo na središča naselij, večmodalne točke ter na območja turističnega potenciala.

Državno kolesarsko omrežje tvorijo naslednje povezave: D1: Šentilj – Maribor – Celje – Ljubljana – Koper – Sečovelje (EuroVelo 9), D6: Škofije-Koper-Sečovelje (EuroVelo 8), D7: Robič-Kobarid-Most na Soči-Nova Gorica-Komen-Divača-Ilirska Bistrica-Jelšane (Soško-Kraško-Jadranska kolesarska pot), R4: Logatec-Col-Ajdovščina-Komen, R5: Črni Kal-Gračišče-(Sočerga)-Dragonja in R34: Koper – Ankaran – državna meja.

Razvojno regijo povezuje tudi pet etap Slovenske turnokolesarske poti: Trstelj – Kokoš – Piran – Marezige – Slavnik – Sviščaki.

Kolesarsko omrežje je še vedno premalo razvito, da bi prevzelo vidnejšo vlogo v mobilnosti na krajše razdalje. Kolesarskih povezav, ki so speljane ločeno od motornega prometa je zelo malo (primanjkuje jih predvsem v zaledju slovenske Istre in na Krasu) in te so večinoma nesklenjene. Primanjkujejo tudi primerna in varna parkirna mesta za kolesa, predvsem na pomembnejših postajališčih JPP.

Na državnem kolesarskem omrežju je treba prednostno umestiti in zgraditi sledeče kolesarske povezave:

- Na D1: Razdrto – Divača – Kozina – Črni Kal – Koper
- Na D7: Nova Gorica – Komen – Sežana – Divača,
- Na R4: Kobdilj – Gradišče – Komen
- Na R5: Črni Kal – Sočerga,

Na regionalnem kolesarskem omrežju (to so kolesarske povezave, ki so pomembne za regijo) je treba prednostno umestiti in zgraditi povezave:

- Trst – Kozina – Starod,
- Koper – Šalara – Dragonja,
- Sežana-Trst,

Komen – MP Komen (Prepotto). Ob predstavitvi železniške proge št. E 69 Divača – Koper v nov koridor, se obstoječega na relaciji cepišče Prešnica-ENP Dekani uporabi za potrebe državne kolesarske povezave.

Kolesarsko omrežje se navezuje na vozlišča kot so železniške postaje in postajališča, pomembnejša avtobusna postajališča, parkirišča za sopotništvo ter parkirišča "Parkiraj in presedi". V kolikor omrežje poteka v bližini naselij se do slednjih vzpostavijo povezave.

Čim večji del ravninskega kolesarskega omrežja se naj oblikuje z elementi hitrih kolesarskih povezav.

4.3.2.3 Omrežje pešpoti

Omrežje pešpoti v regiji mora uporabnikom nuditi varnost, povezanost, raznolikost doživetij in udobje.

Obalno-Kraško regijo prečkajo daljinske pešpoti:

- Evropska pešpot E6: Radlje ob Dravi – Mozirje – Moravče – Grosuplje – Ilirska Bistrica – Hrastovlje – Šmarje – Piran – Sečovelje,
- Evropska pešpot E12: Škofije – Ankaran – Koper -Izola – Piran – Lucija - Sečovelje
- Turistična daljinska pot "Pot Kurirjev in vezistov": Gančani - Ljutomer - Lenart - Maribor - Pohorje - Slovenj Gradec - Ljubljana - Slavniki
- Slovenska planinska transverzala: Maribor-Slovenj Gradec- Ankaran

V celotni regiji naj bodo daljinske kolesarske povezave uporabne tudi za pešce. Omrežje pešpoti naj povezuje čim več naselij v regiji ter se navezujejo na vozlišča: avtobusne in železniške postaje ter postajališča, parkirišča za sopotništvo ter parkirišča "Parkiraj in presedi". V kolikor omrežje pešpoti poteka v bližini naselij, turistične infrastrukture in elementov zelenega sistema se do slednjih izvedejo navezave.

4.3.3 Energetska infrastruktura

Za oskrbo z energijo se na območju regije predvidi enoten energetski koncept regije, ki združuje umeščanje naprav za proizvodnjo električne energije, ter nadgradnjo elektroenergetskega in plinovodnega omrežja. Energetika se usmerja v:

- posodobitev in nadgradnjo obstoječe infrastrukture,
- povečan delež OVE,
- izrabo geotermalne energije,
- učinkovito rabo energije.

Spodbuja se razvoj večnamenskih projektov, ki poleg proizvodnje energije iz obnovljivih in drugih nizkoogljičnih virov zagotavljajo tudi cilje upravljanja voda, omogočajo razvoj kmetijstva, turizma ali rekreacije.

4.3.3.1 Elektroenergetski sistem

Skozi regijo potekajo ključni elektroenergetski sistemi (400 kV, 220 kV in 110 kV), ki povezujejo regionalne in lokalne vire proizvodnje z državnim omrežjem in zagotavljajo stabilno oskrbo. Za zagotovitev varnega in zanesljivega obratovanja se omrežje krepi, nadgradi in dogradi se RTP, doda se nove in omogoči večjo absorpcijsko sposobnost prenosnega in distribucijskega omrežja

za OVE.

Oskrba z električno energijo v regiji se izvaja prek prenosnega distribucijskega sistema električne energije, katerega osrednja točka je razdelilna transformatorska postaja Divača. Proizvodnja električne energije se vrši v vetrni elektrarni Dolenja vas na Griškem polju.

Območje razvojne regije se napaja preko naslednjih elementov elektroenergetskega sistema:

- Razdelilne transformatorske postaje Divača,
- 400 kV daljnovodov Divača - Redipuglia, Divača - Melina, Divača - Beričevo,
- 220 kV daljnovodov Divača - Padriciano, Divača - Pehlin, Divača - Kleče,
- 110 kV daljnovodov Divača - Kleče, Divača - Pivka, Divača - Ajdovščina, Divača - Sežana, Divača - Koper I in II, Koper – Lucija in Koper – Buje.

Razvoj visokonapetostnega omrežja obsega:

- Nov 110 kV kablovod Dekani – meja z Republiko Italijo in 110 kV kablovod v MO Koper,
- prehod daljnovoda 110 kV Divača - Koper I na 2 x 110 kV.

Umesti in načrtuje se sledeča energetska infrastruktura:

- dograditev 110 kV povezave med Koprom in Izolo ter med Divačo in Pivko,
- Gradnja razdelilnih transformatorskih postaj Izola, Hrpelje in pristanišče za mednarodni promet Koper z vključitvijo v 110 kV sistem,
- Nadgradnja vseh 220 kV daljnovodov na 400 kV sistem, vzporedno s 400 kV daljnovodom iz RTP Beričevo do Divače in naprej v Italijo se izvede dodaten 400 kV daljnovod.

Graditev (projektiranje, dovoljevanje in gradnja) elektroenergetskega omrežja se izvaja skladno s tehnološkimi, gospodarskimi, ekonomskimi in poselitvenimi potrebami. Novo elektroenergetsko infrastrukturo se prednostno umešča znotraj obstoječih infrastrukturnih koridorjev in na degradirana območja.

4.3.3.2 Hidroenergetika

Izraba vodotokov za proizvodnjo električne energije je zaradi majhne izdatnosti vodotokov manj primerna. Raziskave v sklopu projekta RES so pokazale:

- splošni proizvodni potencial za male hidroelektrarne je regiji v splošnem relativno nizek,
- iz analize občutljivosti izhaja, da je v regiji prisotno zelo visoko tveganje pomembnih vplivov na varstvene kategorije (varstvo narave, vode, kakovost bivanja, krajina, kulturna

dediščina, gozd, kmetijska zemljišča).

4.3.3.3 Oskrba s toplotno energijo

V regiji so z distribucijskim plinovodnim sistemom za namen ogrevanja delno ali v celoti opremljena naselja: Divača, Izola, Koper, Lucija, Piran, Sežana.

Toplovodno omrežje je vzpostavljeno v naselju Lucija, na območjih večstanovanjske gradnje v mestu Sežana in v Kopru (DO Markovec).

Sisteme daljinskega ogrevanja se stalno posodablja in razvija za priključitev novih objektov. . Dograjuje se v naseljih z že vzpostavljenim omrežjem ter vzpostavlja v naseljih, kjer je za to prisotna potreba.

Geotermalna energija je prisotna pretežno samo kot plitva geotermija (geosonde) za nizkotemperaturno ogrevanje, obsežnejše izrabe za oskrbo s toplotno energijo v regiji še ni. Spodbuja se nadaljnje raziskave in možnost trajnostne rabe termalnih virov za sisteme daljinskega ogrevanja.

Uporaba biomase se spodbuja pri sistemih daljinskega ogrevanja na območjih večje gostote odjema in pri manjših sistemih (primer Sežana, OŠ Dutovlje, OŠ, vrtec in športna dvorana Hrpelje). Decentralizirani individualni sistemi na lesno biomaso se lahko načrtujejo tudi na območjih manjših naselij z nizko gostoto poselitve.

4.3.3.4 Vetrna energija

Umeščanja novih večjih vetrnih elektrarn v regiji se ne dopusti zaradi vizualne izpostavljenosti v turistično intenzivnem okolju slovenske Istre in zaradi ranljivosti Krasa zaradi posebnih geomorfoloških oblik, posebnih pestrih habitatov, prepoznane izjemne krajine, velike gostote naravne in kulturne dediščine ter poseljenosti in s tem povezanimi okoljskimi vplivi. Vetrne elektrarne ne sodijo v bližino naselij, na lokacije, kjer posegajo v vidno zaznavanje kulturne krajine, na vidno izpostavljene lokacije grebenov in slemen v Brkinih ter na odprte planote ali območja posebnih reliefnih pojavov.

4.3.3.5 Energija sonca

Energija sonca je eden ključnih stebrov trajnostne energetske prihodnosti in območje regije je primerno za pridobivanje električne energije iz sončnih elektrarn. Njeno izrabo se spodbuja ob upoštevanju lokacijskih, prostorskih in varstvenih omejitev. Omogoča se razvoj večjih sistemov in tudi namestitve manjših sončnih elektrarn na strehe objektov. Pri načrtovanju novih virov sončne energije in distribuciji električne energije se spodbuja povezovanje z večjimi industrijskimi porabniki.

Večje sončne elektrarne se praviloma vključuje neposredno v visokonapetostno omrežje, zato se pri izbiri lokacij upošteva analizo možnega priključevanja proizvodnih virov v razdelilne trafo

postaje v lasti sistemskega operaterja Eles.

Sončne elektrarne se prednostno umešča na stavbe in na gradbeno inženirske objekte obstoječe infrastrukture (npr. prometne infrastrukture), izjemoma pa kot nove posege, in sicer le na prostorsko in okoljsko degradirana območja, npr. na območja nekdanjih deponij, opuščena območja izkoriščanja mineralnih surovin ipd., ki so pretežno že opredeljena kot stavbna zemljišča ali druga zemljišča. Vsak tak poseg umeščanja sončnih elektrarn v prostor mora biti presojan tudi z vidika vpliva na širši prostor in krajino (vizualni vpliv na krajinsko sliko, na značilne poglede, na bleščanje).

Za namen samooskrbe z električno energijo iz obnovljivih virov energije se spodbuja postavitve naprav za proizvodnjo električne energije na strehe stavb v različnih oblikah: kot individualna samooskrba, samooskrba večstanovanjskih stavb ali kot skupnosti za oskrbo z energijo (skupnostne sončne elektrarne).

Zaradi vključevanja vedno večjega števila fotonapetostnih naprav v distribucijsko elektroenergetsko omrežje mora biti omrežje dimenzionirano tako, da bo lahko prevzelo oziroma preneslo dobavljeno energijo ter zagotovilo nemoteno delovanje elektroenergetskega sistema regije.

Pri načrtovanju sončnih elektrarn se zaradi njihove občasne proizvodnje spodbuja sočasno načrtovanje sistemov za shranjevanje električne energije, ki omogočajo prenos proizvedene energije iz obdobja dneva v obdobje noči. Ti sistemi vključujejo mehansko, elektrokemično, kemično, električno, termalno in hibridno shranjevanje energije.

4.3.3.6 Plinovodno omrežje

Na območju regije ni prenosnega sistema zemeljskega plina. Oskrba z zemeljskim plinom v Sežani poteka prek distribucijskega sistema, ki se napaja iz sosednje Italije. Z razdelilnim plinovodnim omrežjem sta delno opremljeni naselji Izola in Divača, kjer oskrbo zagotavljajo distribucijski sistemi utekočinjenega naftnega plina. Uporaba zemeljskega plina v Sloveniji za priključitev novih stavb je odvisna od regulativnih odločitev glede rabe zemeljskega plina kot energenta za ogrevanje.

Izvaja se gradnja prenosnega plinovoda M6 Ajdovščina – Lucija za oskrbo območja Sežane in mest Slovenske Istre z zemeljskim plinom (sprejet državni prostorski načrt) in z odcepom proti Hrvaški (Izola - Dragonja) ter Interkonekcijo Osp za povezavo z italijanskim plinovodnim sistemom.

Po izgradnji prenosnega plinovoda se razvija distribucijsko omrežje na urbaniziranih območjih Krasa (Sežana, Divača, Hrpelje-Kozina) in Slovenske Istre (Koper, Izola, Piran s Portorožem in Lucijo, Ankaran, Dekani).

Spodbuja se vključevanje obnovljivih, sintetičnih in drugih nizkoogljičnih plinov v plinovodna omrežja ter njihova uporaba kot hranilnik presežne energije; upoštevajo se potrebe na regionalni in lokalni ravni ter usmeritve v strateških razvojnih dokumentih energetskega sektorja.

4.3.3.7 Geotermalna energija in toplota okolja

Geotermalna energija in toplota okolja predstavljata enega od virov za energetski prehod Obalno-Kraške regije. Regija ima naravne danosti, še zlasti geotermalne vire in ugodne razmere za izrabo toplote zemlje, vode in zraka.

Pred umeščanjem geotermalne infrastrukture in infrastrukture za izkoriščanje toplote okolja na območju regije se preveri razpoložljiv energetski potencial. V regiji se izvajajo pilotni projekti za uporabo geotermalne energije ter energije morja. Praviloma gre za lokalno omejene projekte, enako kot današnji sistemi za oskrbo s toploto. V primeru ekonomske in tehnološke izvedljivosti, se sistemi uporabe geotermalne energije in toplote okolja uporabljajo za ogrevanje naselij v regiji.

. Geotermalno energijo se uporablja v zdraviliškem turizmu v Portorožu, vendar izkazuje širši potencial, saj se povišane temperature nahajajo na celotnem obmorskem delu. Nadaljnji razvoj oskrbe s toplotno energijo se usmerja v večjo uporabo geotermalne energije in toplote okolje za raznolike namene (ogrevanje, turizem, kmetijstvo, proizvodnja električne energije). Geotermalno energijo se integrira v obstoječe in nove daljinske sisteme ogrevanja v mestih in drugih večjih naseljih.

V regiji so dobre možnosti za geotermalne elektrarne, izoterma 100 stopinj C, ki predstavlja ekonomski prag za izvedbo, se glede na dosedanje raziskave nahaja na globini 4 km. Spodbuja se nadaljnje raziskave in izvedbo globokih vrtin za ta namen.

4.3.4 Lokalne gospodarske javne službe s področja varstva okolja

Lokalne gospodarske javne službe s področja varstva okolja so sestavljene iz vodooskrbnega sistema, sistema za odvajanje in čiščenje odpadnih voda ter sistema za ravnanje z odpadki.

Sistem vodooskrbe se prioritetno rešuje s povezovanjem z vodooskrbnimi sistemi znotraj in izven regije in države. Sistem odvajanje in čiščenje odpadnih voda se dograjuje in nadgrajuje. Sistem ravnanja z odpadki pa je potrebno urediti z umestitvijo novega regionalnega centra za ravnanje z odpadki.

Zaradi obmejne lege Obalno-Kraške razvojne regije se razvoj javnih gospodarskih služb usmerja v čezmejno sodelovanje s partnerji na hrvaški in italijanski strani meje, zlasti na področjih oskrbe s pitno vodo in ravnanja z odpadki. S tem se omogoča povezovanje in usklajeno upravljanje infrastrukturnih sistemov, večja operativna učinkovitost ter izkoriščanje priložnosti za skupne investicije v ključne javne službe. Tak pristop krepi odpornost območja, prispeva k znižanju stroškov ter zagotavlja višjo kakovost storitev za prebivalce.

4.3.4.1 Oskrba z vodo

Oskrba s pitno vodo v regiji se zagotavlja prek več vodovodnih sistemov. Zaradi neenakomerne

razporeditve vodnih virov ter zmanjšane vodnatosti izvira Rižane v poletnih mesecih je regija vododeficitarna. Obalni vodovodni sistem (Rižanski vodovodi) je povezan s kraškim vodovodnim sistemom Brestovica, ki pa v obstoječih kapacitetah ne omogoča dodatne oskrbe obalnega območja. Del potrebnih količin pitne vode se zagotavlja tudi iz virov na območju Republike Hrvaške ter v manjši meri iz virov na območju Republike Italije.

Oskrbo s pitno vodo se zagotovi vsem naseljem v regiji z dograditvijo povezovalnih vodov in razdelilnega vodovodnega omrežja.

Za območje slovenske Istre se načrtuje zagotovitev zadostnih količin pitne vode z izgradnjo akumulacije Kubed ter z vzpostavitvijo povezav z vodovodnimi sistemi iz smeri povečanega črpališča Brestovica in povečanega črpališča Malni. Akumulacija Kubed se nameni zajemanju viškov vode iz reke Rižane, dograjeni in dodatni povezovalni vodovodi pa zagotovijo rezervne oziroma nadomestne količine pitne vode.

Ukrepi se usmerijo v povezovanje vodovodnih sistemov Rižanskega, Kraškega, Postojnskega in Ilirskobistriškega vodovoda v enoten regijski sistem, ki bo omogočil vzajemno oskrbo in večjo odpornost na podnebne spremembe. Prednostni projekt predstavlja vzpostavitev trajnega strateškega vodnega vira slovenske Istre, ki bo dolgoročno nadomestil izgubljeni vodni vir v Sečovljah. Ključni so tudi ukrepi obnove vodovodnega omrežja za zmanjšanje izgub, zagotavljanje rabe reciklirane in padavinske vode za določene potrebe, zagotavljanje ustrezne varnostne zaščite vodovarstvenih območij ter čezmejno sodelovanje z Italijo in Hrvaško pri varovanju vodonosnikov (Brestovica, Klariči).

4.3.4.2 Odvajanje in čiščenje odpadnih voda

Odvajanje in čiščenje odpadne vode je skladno z Zakonom o oskrbi s pitno vodo ter odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode - ZOPVOOV (Uradni list RS, št. 21/25) obvezna gospodarska javna služba, ki jo zagotavljajo občine. Praviloma se odvajanje in čiščenje odpadne vode zagotavlja prek manjših sistemov, praviloma lokalnih in vezanih na aglomeracijo, za katero je zahtevano urejeno odvajanje in čiščenje odpadne vode (skladno z Operativnim programom za odvajanje in čiščenje odpadne vode).

Na območju razvojne regije se nahaja 34 komunalnih čistilnih naprav. Večja naselja v regiji so opremljena s kanalizacijskim sistemom (Ankaran, Divača, delno Senožeče, Izola, Koper, Piran, Portorož, Sežana, Hrpelje s Kozino). S kanalizacijskim sistemom so opremljena tudi naselja Betanja, Matavun in Škocjan, ki se nahajajo v zavarovanem območju Regijskega parka Škocjanske jame.

Na obravnavanem območju se nahaja en večji sistem regionalnega pomena, in sicer centralni kanalizacijski sistem Kopra s centralno čistilno napravo z zmogljivostjo 84 500 PE, ki odvaja in čisti odpadno vodo z območij Mestne občina Koper, občine Ankaran in občine Izola.

Istrska mesta Koper, Izola in Piran ter tudi preostala naselja imajo dotrajane in pogosto preobremenjene kanalizacijske sisteme. Velika težava je tudi neurejeno odvajanje in čiščenje odpadnih voda v aglomeracijah, manjših od 1.000 PE, ki so prisotne predvsem v zaledju Slovenske

Istre in na Krasu. Na Krasu, v Sežani, Divači, Kozini in Hrpeljah se izkazuje potreba po nadgradnji zmogljivosti obstoječih čistilnih naprav zaradi priseljevanja prebivalstva. Neustrezna kanalizacijska infrastruktura v regiji ogroža tako kakovost podzemne vode kot tudi morja.

Stara mestna jedra ob obali se soočajo s problemom dotrajane kanalizacije mešanega sistema, kar povzroča predvsem ob plimi in obilnejših padavinah močno obremenjevanje morja z odpadnimi vodami. V obalni kanalizacijski sistem vdira slana/morska voda, številko vdorov se bo v prihodnosti še povečalo zaradi klimatskih sprememb in dvigovanja gladine morja. Izdela se podroben načrt morebitne sanacije stanja, ki pa mora biti povezana tudi s sanacijo območij proti dvigu gladine morske vode.

Dotrajana kanalizacijska omrežje se dograjuje, v naseljih z opredeljenimi aglomeracijami, kjer kanalizacijskega omrežja še ni vzpostavljenega, se le-ta vzpostavi. Na Krasu se zagotovi javni kanalizacijski sistem še v naseljih Dutovlje, Lokev, Šepulje-Križ.

Preobremenjene komunalne čistilne naprave se nadgradi, kjer obstaja potreba se jih tudi na novo vzpostavi. Na ostalih območjih, kjer kanalizacijski sistemi niso zgrajeni in se odvajanje in čiščenje odpadno vode nadalje izvaja individualno, se s sistemom ustreznega nadzora upravljavcev odvajanja in čiščenje odpadne vode zagotovi ugodne okoljske razmere.

Posebno pozornost se nameni izgradnji kanalizacijskih sistemov ali njihovi rekonstrukciji na območjih, kjer bi lahko bili ogroženi vodni viri, ki služijo večjim vodooskrbnim sistemom ali so regionalnega značaja..

4.3.4.3 Ravnanje z odpadki

Koncept ravnanja s komunalnimi odpadki na območju razvojne regije sledi načelom zmanjševanja količine odpadkov na izvoru, predvsem s preprečevanjem njihovega nastajanja, ponovno uporabo in podaljševanjem življenjske dobe proizvodov, ločenim zbiranjem, predelavo ter oddajo preostanka v obdelavo. Le najmanjši, nekoristen del odpadkov se odda v trajno odstranitev. Pri tem je pomembno spodbuditi krožno gospodarstvo, da se zmanjša količina odloženih odpadkov

Ravnanje z odpadki se izvaja v objektih za ravnanje z odpadki v regiji, delno pa v objektih za ravnanje z odpadki v drugih regijah. Zaprta nenevarna (komunalna) odlagališča so v občini Piran (Dragonja), Mestni občini Koper (Dvori), Izoli in v Sežani. Medobčinski Center za ravnanje s komunalnimi odpadki v Sežani, ki pokriva območje kraških občin, se nadgrajuje na obstoječi lokaciji.

Na območju Občine Sežana se ob kamnolomu Mali Medvejk načrtuje center za ravnanje z gradbenimi odpadki.

Na območju občine Komen se ob kamnolomu Štanjel ali na alternativni lokaciji ob drugih kamnolomih načrtuje center za ravnanje in predelavo gradbenih odpadkov

Na območju regije se preuči možnost vzpostavitve regijskega centra za ravnanje s komunalnimi

odpadki, ki vključuje tudi sortiranje, predelavo odpadov in kompostiranje. Preuči se možnost čezmejnega sodelovanja na področju ravnanja z komunalnimi odpadki.

4.4 Zasnova razvoja v krajini

4.4.1 Zasnova zelenega sistema regije

Zasnova zelenega sistema Obalno-Kraške regije temelji na principih varovanja ekoloških, družbenih in okoljskih elementov, ki povezujejo delovanje zelenega sistema regije. Zeleni sistem je treba obravnavati kot zaključeno celoto, kjer sprememba enega dela vpliva na druge elemente in delovanje celotnega sistema. Spremembe v prostoru je treba načrtovati s celovitimi načrti na občinski ali regionalni ravni. Za posebna območja ohranjanja se na občinski ravni izdelajo dodatne strokovne podlage, ki bodo usmerjale morebitne spremembe na teh območjih. Zeleni sistem in njegova zasnova sta ključna za blaženje podnebnih sprememb in zagotavljanje trajnostnih praks prostorskega razvoja. Načrtuje, upravlja in varuje se s pomočjo strokovnih podlag, ki se pripravijo ločeno.

Slovenska Istra z zaledjem se sooča z velikimi pritiski na zeleni sistem zaradi turističnih in poselitvenih potreb. Zato je na tem območju izjemno pomembno varovati in ohraniti zeleni sistem v obliki zelenih klinov in koridorjev, parkovnih ter rekreacijskih površin in posebnih območij ohranjanja. Ta območja naj se razvijajo trajnostno in z načrtovanjem ukrepov za blaženje podnebnih sprememb, ki to območje ogrožajo oziroma mu že predstavljajo težavo. Posebno pozornost je treba nameniti vzpostavitvi novih zelenih rekreacijskih in parkovnih površin v urbanem okolju ter implementaciji zeleno-modre infrastrukture (npr. za blaženje podnebnih sprememb, zagotavljanje potreb prebivalstva ter vzpostavitev dodatnih ekoloških pasov ali otokov). Ta infrastruktura hkrati podpira turistične potrebe regije ter zagotavlja boljše pogoje za lokalno prebivalstvo in obiskovalce. Slovenska Istra se že sooča s posledicami podnebnih sprememb, zato je ključnega pomena učinkovita in hitra izvedba ukrepov za zmanjšanje njihovih vplivov (toplotni otoki, pomanjkanje vode, poplave ipd.).

Kraški rob je zaradi njegove ekološke in družbene vloge treba varovati pred posegi v naravno okolje. Gre za pas z izjemno ohranjenimi krajinskimi značilnostmi in velikim ekološkim pomenom, zato se njegove prepoznavne lastnosti v tem prostoru ohranjajo in varujejo. Kraški rob predstavlja pomemben ekološki koridor, prek katerega prehaja veliko živalskih vrst, zato je varovanje njegovih jedrnih območij pomembno. Kraški rob predstavlja potencial za turistične in rekreativne dejavnosti te naj se razvijajo trajnostno.

Kras je največja podenota Obalno-Kraške regije. Oblikuje ga slikovita mešanica rabe prostora, ki jo sestavljajo prepoznavna kulturna krajina, jedrna gozdna območja, turistično privlačne točke in ekološko pomembni pasovi. To območje si prizadeva za čim bolj trajnosten razvoj, ki bo ohranil krajinske značilnosti in zavaroval zeleni sistem. Večja naselja in mesta na Krasu naj svoje zelene sisteme razvijajo z zelenimi klini ter parkovnimi in rekreacijskimi površinami. Dejavnosti je treba v prostor umeščati in razvijati tako, da se ohranja prepoznavnost naselij ter krajine in da ne prihaja

do razvrednotenja naravnih ekosistemov.

SPLOŠNE USMERITVE:

- Vpeljevanje novih rekreacijskih in parkovnih površin v večjih mestih in naseljih za blaženje toplotnih otokov v urbaniziranih območjih
- Ustvarjanje nove turistične infrastrukture več poti in kolesarskih povezav v obalnem pasu in poudarek na povezovanju krasa s obalo
- Varovanje ekološko pomembnih koridorjev
- Umeščanje modro-zelene infrastrukture za blaženje poplav in večjih vremenskih dogodkov
- sonaravno urejanje vodotokov
- varovanje večjih zelenih zaplat

ELEMENTI ZELENEGA SISTEMA REGIJE SO:

Jedrna gozdna območja: Gozdnatost regije variira, večino gozdnih površin predstavlja hribovit svet, ki zaradi reliefne tipologije ni primeren za poselitev ali kmetijstvo. Pojavljajo se tudi večje kraške planote in pobočja, kjer gozd prekriva plitva tla, neprimerna za obdelavo. Zaradi naravne ohranjenosti in biotske pestrosti so ta območja ključni element zelenega sistema. Nekatera gozdna območja se povezujejo s sosednjimi regijami in državami. Ohranjajo se sklenjene gozdne površine, v katere se posegi omejujejo. Kjer so specifične dejavnosti ali rabe že prisotne, naj se te razvijajo znotraj obstoječih območij in se ne širijo v jedrna območja. Poleg ekološke vloge so nekateri gozdovi izjemno pomembni tudi z vidika rekreacije in turizma. Gozdne površine v istrskem regiji so manjše in bolj razpršene, zato se njihovo ohranjanje zaradi specifične lokacije ter ekološkega in družbenega pomena še posebej varuje.

Zeleni klini/in zeleni koridorji: Gre za elemente zelene infrastrukture, ki zagotavljajo boljšo mikroklimo v urbanih okoljih. To so večji zeleni koridorji, ki se zajedajo v urbano tkivo ter imajo poleg podnebne in ekološke funkcije tudi socialno in rekreativno vlogo. Pogosto so to največje zelene površine znotraj gosto poseljenih območij. Ključno je njihovo varovanje in preprečevanje fragmentacije, saj bi ta povzročila izgubo njihovih funkcij. V Obalno-Kraški regiji je tak primer Škocjanski zatok. V Obalno-Kraški regiji se zgostitev zelenih klinov pojavi v obalnem pasu v obliki Škocjanskega zatoka, Krajinskega parka Strunjan, Debelega rtiča, športnega parka Bonifika in reke Dragonje skupaj s Sečoveljskimi solinami. Te površine učinkovito blažijo podnebne spremembe. Pomembno je, da se na podlagi dodatnih analiz poskušajo vzpostaviti novi koridorji, kjer se izkaže potreba po njih.

Kulturna krajina podeželja: Kulturna krajina je dominanten vzorec v regiji saj z izjemo večjih mest predstavlja glavno obliko prostorske strukture. . V Slovenski Istri se kulturna krajina vije po gričevnatem zaledju, kjer se prepletajo različne kmetijske rabe: vinogradništvo, sadjarstvo,

poljedelstvo in oljkarstvo, (specifika značilna le za ta del Slovenije). V kraškem delu regije prevladujejo gručasta naselja, obdana s trajnimi travniki ali obdelovalnimi površinami na razgibanem kraškem terenu. Za regijo so značilni tradicionalni suhozidi in živice, ki so služili razmejevanju parcel ali ograjevanju živine. Suhozidi so izjemnega pomena za biodiverzitetu, saj predstavljajo pomemben habitat za številne vrste. Na teh območjih se omejuje nova poselitev; prednost imata obnova obstoječega stavbnega fonda in preiščeno umeščanje novih objektov, ki tipološko sodijo v krajino in sledijo tradicionalnim poselitvenim vzorcem. V prostorsko občutljiva območja se ne posega. Z uredbo se spodbuja ohranjanje tradicionalne kmetijske rabe. *Uredba o izvajanju ukrepa odpravljanja zaraščanja kmetijskih zemljišč (Ur. l. RS, št. 111/23 in 44/24)* omogoča dodeljevanje nepovratnih sredstev prek javnih razpisov, kar nosilce kmetijskih gospodarstev spodbuja k ponovni vzpostavitvi kmetijskih površin. Kmetijska raba se spodbuja z namenom ohranjanja videza in funkcije krajine. Kmetijske objekte se na kmetijska zemljišča umešča na način, da so čim manj vizualno izpostavljeni. Na območju kulturne krajine podeželja se ohranja preplet kmetijske rabe, poselitve ter varstva kulturne in naravne krajine..

Ekokoridorji: To so koridorji za prehajanje živalskih vrst med habitatmi ali jedrnimi območji. Vanje pa ne umeščamo novih večjih sprememb prostora. V regiji so pomembni koridorji beloglavega jastreba, ki potekajo večinoma po Kraškem robu. Glede na ogroženost te vrste je treba tem koridorjem nameniti posebno pozornost in varstvo. V obalnem pasu predstavljajo Sečoveljske soline in Škocjanski zatok pomembne točke za migracije različnih ptic, zato je varovanje teh območij ključno.

Medregijske povezave: Ekokoridorji med regijami povezujejo večja jedrna gozdna območja ali druge habitatno pomembne prostore. Po teh povezavah migrirajo različne živalske vrste, zato je ključno ohranjanje njihove celovitosti in preprečevanje razdrobljenosti. Pri uvajanju sprememb in varovanju je treba sodelovati z regijami ali državami, skozi katere te povezave potekajo. Ker potekajo med večjimi naravnimi območji, je ključno ohranjanje jedrnih gozdnih površin, ki tvorijo te prehode.

Parkovne in rekreacijske površine: To je del zelenega sistema z izrazito socialno funkcijo. Spodbuja se urejanje novih parkov in rekreacijskih površin znotraj urbanih območij, da se zagotovi dobra dostopnost lokalnemu prebivalstvu. Zgostitve te infrastrukture se pojavljajo predvsem v obalnem pasu, kjer sta izrazitejši tudi poselitev in turistična dejavnost. Pomembno je, da so te površine raznovrstne, prilagojene različnim starostnim skupinam ter da se zagotavlja enakopraven dostop vseh prebivalcev do zelenih površin.

Turistično rekreacijska območja in koridorji:

Gre za območja s posebnimi krajinskimi značilnostmi, ki predstavljajo potencial za turistične ali rekreacijske dejavnosti. V Obalno-Kraški regiji glavno turistično območje predstavlja obmorski del Slovenske Istre, ki ponuja najrazličnejše aktivnosti, zato se tukaj predvideva nadaljnji razvoj te rabe prostora, ki pa se jo poskuša preusmeriti v bolj trajnostne prakse. V zaledju se pojavlja več manjših turističnih območij, kot je Kraški rob z mnogimi naravnimi, rekreativnimi in turističnimi znamenitostmi. V zaledju Slovenske Istre prevladujejo gastronomski turizem in nekatere oblike

rekreativnega turizma. Pomembna območja v regiji so še Vremščica, Škocjanske jame in urbana središča z bogato zgodovinsko ter kulturno dediščino. Razvoj nove infrastrukture je treba načrtovati v skladu z okoliško tipologijo prostora in s pristopom, ki ne škoduje lokalnemu prebivalstvu ali okolju.

Ločitveni pasovi med naselji: Predlagano je varovanje zelenih pasov med naselji, da se prepreči njihovo zlivanje (konurbacija). Ti pasovi zagotavljajo dostopnost, delujejo kot koridorji za živali, krepijo odpornost proti podnebnim spremembam (retencija vode, varstvo pred požari, uravnavanje mikroklimе) ter ohranjajo identiteto in morfološko strukturo naselij, ki je značilna za ta prostor.

Vode in obvodna krajina (vodotoki, jezera, poplavni pasovi): Opređeljene so pomembnejše vodne površine v regiji. Za učinkovito upravljanje voda in varstvo pred poplavami je ključno celostno upravljanje. Stremi se k sonaravnemu urejanju vodotokov za ohranjanje kakovostnih naravnih koridorjev, ki so ekološko pomembni. Kjer prihaja do poplav, se predvideva ureditev protipoplavnih površin. Prostor je zanimiv tudi za turistične aktivnosti, ki se načrtujejo v skladu z varovanjem narave in brez poseganja v območja, izpostavljena poplavljanju. Posebna pozornost je namenjena solinam, ki se varujejo in ohranjajo v obsegu, kot so trenutno aktivne; del solin se upravlja po čim bolj trajnostnih praksah in z pristopom, ki ohranja kulturno krajino. Prav tako je potrebno varovati celoten obalni pas ter obnoviti vsa razvrednotenja, ki se v tem prostoru pojavljajo.

Urbane površine: V načrtovanju zelenega sistema se vključijo pomembnejše urbanizirane površine, ki so ključne za povezljivost v regionalnem sistemu. Na lokalni ravni je pomembno, da se v teh območjih uredi notranje zelene površine in zelene sisteme znotraj naselij in mest. Ohranja se kulturno dediščino, ki je v teh območjih pri novih gradnjah in se spodbuja prenova že pozidanih površin in predvsem zgoščevanje urbanih površin. Preprečuje se nadaljnjo širjenje v zaledje in kulturno krajino, ki obdaja urbana središča.

Posebna območja ohranjanja: To so območja, ki za to regijo izkazujejo posebne lastnosti, zato jih je treba varovati, ohranjati in trajnostno upravljati. V regiji so to Škocjanske jame, Škocjanski zatok, Lipica in Sečoveljske soline. Pred posegi v ta okolja je treba izdelati dodatne strokovne podlage in presoditi, ali so načrtovani ukrepi sploh sprejemljivi.

Območja čezmejnega povezovanja: Gre za območja z visokim prepletom naravnih ekosistemov ali prostorskih struktur, ki prehajajo državno mejo in zahtevajo sodelovanje med Slovenijo, Hrvaško in Italijo za zagotavljanje kakovostnega okolja, habitatov ter turističnega razvoja. V regiji izstopajo reka Dragonja kot ekološki in turistični koridor, Kraški rob, ki se nadaljuje čez mejo, ter potencialni regijski park Geokras/GeoKarst, ki meji na Italijo. Pomembna čezmejna povezava je tudi kolesarska pot Parenzana.

4.4.2 Zasnova razvoja in varstva v krajini

Zasnova razvoja in varstva krajine v RPP temelji na prepoznavanju območij, ki potrebujejo varstvo

ali pa so primerna za razvoj. Vsna območja, ki izkazujejo posebne značilnosti, edinstvene na nacionalni ravni, je potrebno varovati in z njimi trajnostno upravljati. Območja, ki so degradirana ali kako drugače slabo izkoriščena, pa lahko z načrtovanjem ali upravljanjem nadgrajujemo za boljšo kakovost prostora in razvoj regije. Regija je zaradi svoje edinstvene lege in lokacije podvržena specifičnim okoljskim dejavnikom ter načinom razvoja, ki jih je potrebno omejevati oziroma z njimi trajnostno upravljati, da ne povzročajo negativnih posledic v krajini.

Ohranjati je treba značilno naselbinsko, krajinsko in arhitekturno tipologijo ter morfologijo prostora. Spodbujati je treba razvoj dejavnosti, ki prispevajo k ohranjanju vrednot antropogenega okolja, ter omejevati tiste, ki bi jih lahko ogrozile. Načrtovanje prostorskih ureditev na regionalni ravni mora temeljiti na poznavanju krajine ter na tehtanju med razvojem in varstvom, da se krepí identiteta regije in države. Prednost naj ima obnova pred novogradnjo, zagotoviti pa je treba tudi ustrezne pogoje za financiranje prenov kulturne dediščine, zlasti vaških trgov, iz javnih sredstev. Posebna pozornost naj bo namenjena najpomembnejši in najbolj ogroženi dediščini.

Zasnova razvoja in varstva krajine v RPP poleg smernic resorjev in potreb občin po posameznih dejavnostih v krajini še novelirane podatke strokovne podlage Prenove regionalne razdelitve (2024) in sicer o razdelitvi krajinskih tipov, izjemnih krajinah in območjih prepoznavnosti krajine. Vključuje tudi vpeljavo konceptov, ki so predstavljeni in zapisani v publikaciji *Koncept krajinske politike Slovenije* (Ažman Momir, T. in sod., 2020). Prostorski razvoj mora biti prilagojen ohranjanju značaja krajine ter njenih prepoznavnih značilnosti – zlasti območij nacionalne prepoznavnosti in prepoznavnih značilnosti.

OBMOČJA POUDARJENEGA VARSTVA

To so območja, ki izkazujejo posebne krajinske prvine, ki jih je na nacionalni in regionalni ravni treba varovati. Znotraj RPP-ja se predlagajo nova območja za varovanje prepoznavnih značilnosti in krajine regionalnega pomena.

USMERITVE ZA OBMOČJA NACIONALNE PREPOZNAVNOSTI: Posegi v območja nacionalne prepoznavnosti so omejeni oziroma je zanje predlagana izdelava dodatnih strokovnih podlag. Zaradi edinstvenih lastnosti, ki se na teh območjih pojavljajo, jih je potrebno varovati, njihovo upravljanje in načrtovanje pa strokovno premisliti. Načrti in upravljanje naj temeljijo na trajnostnih praksah ter naj ne spreminjajo ključnih lastnosti prostora, ki tvorijo njegove prepoznavne značilnosti.

- **Območja nacionalne prepoznavnosti so:** Izolski amfiteater, Piransko-Portoroško obalno območje, Koprsko obalno območje in severna Koprška brda, Kraški rob in Bržanija, Divaško-Senožeški kras, Sežanski kras, Dutoveljsko-Tomajski kras.

USMERITVE ZA IZJEMNE KRAJINE: Izjemne krajine predstavljajo poseben režim varovanja krajine. Območja je potrebno varovati zaradi izjemnih značilnosti, ki se pojavljajo. Predlaga se izdelava upravljaljskih načrtov relevantnimi za vsako izjemno krajino posebej.

- **Območja izjemnih krajin so:** Sečoveljske soline, Strunjanske soline, Padna, Koštabona, Kubed, Kraški rob in Hrastovlje, Brezno v Matarskem podolju, Škocjanske jame in kanjon Reke, Lipica, Tomaj – Dutovlje, Sveto pri Komnu, Veliko polje.

USMERITVE ZA OBMOČJA PREPOZNAVNIH ZNAČILNOSTI: To so območja, ki so prepoznavna na regionalni ravni ali pa vsebujejo prepoznavne elemente, ki jih povezujemo z določenimi slovenskimi regijami in območji. Izkazujejo večji prostorski red in urejenost od okoliških območij, zaradi česar so bolj prepoznavna ali slikovita. Za spremembe na teh območjih je potrebno pripraviti strokovne podlage. Ohranja se značilno krajinsko sliko.

- **Območja prepoznavnih značilnosti so:** Celotni pas Kraškega roba, Vremščica, Slavnik, Krkavče, Barka, Artviže, Misliče, Beka.

USMERITVE ZA KRAJINE REGIONALNEGA POMENA: To so manjša območja, ki imajo zaradi različnih dejavnikov velik regionalni pomen. Predvsem izkazujejo velik prostorski red, so edinstvena v našem prostoru ali pa imajo bogat kulturni in zgodovinski pomen. Vse krajine regionalnega pomena se obravnavajo kot manjša območja z veliko slikovitostjo in simbolnim pomenom. Posegi v ta območja morajo biti premišljeni in podprti s strokovnimi podlagami. V območja, ki izkazujejo visoko stopnjo naravne ohranjenosti, se ohranja naravne značilnosti z preprečevanjem posegov v prostor.

- **Območja krajin regionalnega pomena so:** Škocjanski zatok, mestno jedro Kopra, mestno jedro Pirana, Veliki in Mali Badin, Sočerb, Štanjel, Mesečev zaliv.

OBMOČJA POSEBNIH UKREPOV

To so območja, ki izkazujejo posebne značilnosti, ki jih je zaradi njihove edinstvenosti potrebno varovati in ohranjati v prostoru. Sem sodijo tudi območja, ki zaradi posegov ali sprememb v rabi izgubljajo ali so že izgubila svoje lastnosti, ki jih s sanacijami ali drugimi ukrepi poskušamo izboljšati oziroma odpraviti.

- **Območja preprečevanja zaraščanja:** Območja, kjer prihaja do zaraščanja kmetijskih površin, kar je zaradi ohranjanja značilnosti in prepoznavnosti krajine potrebno preprečevati.
- **Območja ohranjanja sklenjenega gozda:** Večje, naravno ohranjene sklenjene gozdne površine, ki jih je potrebno varovati pred fragmentacijo in krčenjem. Posebna pozornost se nameni gozdnim robovom, ki predstavljajo najbogatejše habitatne prostore znotraj gozdov.
- **Renaturacija vodotokov:** Območja, kjer vodotoki zaradi posegov ali drugih dejavnikov, ki so zmanjšali njihovo naravno stanje, potrebujejo prenovo v bolj sonaravno podobo in delovanje. To velja za vse večje reke, ki se iztekajo v morje in pri katerih so zadnji kilometri struge močno spremenjeni ter tehnično regulirani.

- **Vzdrževanje mejic in suhozidov :** Tradicionalni kmetijski vzorec, kjer posamična polja ločuje pas kamenja, ki ga pogosto obraščajo grmovnic in dreves. Pas je treba varovati zaradi prostorskega reda, ki ga vnaša v krajino in kulturnega pomena, ki ga suhozidi imajo. Mejice, ki se ob suhozidih pojavljajo imajo velik habitatni pomen zato se varujejo a se preprečuje njihovo prekomerno zgoščanje saj to vodi do izgube suhozidov.
- **Sanacija območij izkoriščanja mineralnih surovin ter drugih okoljskih škod in razvrednotenj:** Zaradi dolge rudarske zgodovine se v tej regiji v okolici urbanih območij pojavljajo večja razvrednotena območja, ki bi jih bilo potrebno sanirati ali preurediti v območja z drugimi namembnostmi.
- **Preurejanje vinogradniških območij:** Območja zaraščanja ali izgubljanja vinogradniških površin. Tem regijam se nudi posebna pomoč za ohranjanje funkcije in vizualne podobe teh krajin. Pri preurejanju se vinogradi lahko poskušajo prilagoditi tudi na podnebne spremembe.
- **Območja ohranjanja posebnega varstvenega območja:** Posebna območja varstva zaradi izjemnih naravnih značilnosti prostora. V tej regiji se to nanaša na Škocjanske jame, ki so zaščitene tudi v okviru Unescove dediščine.

OBMOČJA OHRANJANJA IN OBNAVLJANJA ZNAČAJA KRAJINE

kartiranje vzorcev glede na prenovljeno regionalno razdelitev krajinskih tipov in izjemnih krajin. (Golobič M., Idr. 2024). Na podlagi podenot znotraj katerih so zastavljeni krajinski vzorci v krajinskih enotah. Na podlagi predlaganih krajinskih vzorcev se je kartiralo kje se ti pojavljajo. To kartiranje lahko služi kot dodaten okvir za usmerjanje in upravljanje z določenimi vzorci in njihovimi značilnostmi.

Usmeritve za krajinske vzorce v regiji so:

- **Urbanizirana obala:** Nova poselitve se v prostor umešča premišljeno; spodbuja se predvsem zgoščanje obstoječih pozidanih površin, da ne bi prišlo do naknadne izgube prostorske tipike in obstoječega vzorca.
- **Soline:** Soline se ohranjajo in varujejo. Varuje se tudi dejavnost, ki poteka na solnih poljih. Ohranja se njihov krajinski vzorec, ki izkazuje izjemen red in edinstvenost.
- **Rečne doline:** Razvijajo se z zgoščanjem obstoječe poselitve in s premišljenim umeščanjem novih objektov, saj so rečne doline pogosto podvržene poplavljanju. Taka območja se poskuša prenoviti ter na trajnostne in sonaravne načine zmanjšati nevarnost za ljudi in objekte.
- **Gozdno hribovje:** Visoka hribovja, na katerih se večinoma pojavljata le košnja in paša živali. Ta območja se varujejo v njihovem naravnem stanju, večji posegi vanje pa niso dovoljeni.
- **Planote:** Visoke uravnave, ki so pogosto preraščene s travnatimi površinami, na katerih se pase živina ali pa se kosi za krmo. Ta območja se ohranjajo in varujejo.

- **Ravninske kmetijske krajine:** Pogosto predstavljajo najkakovostnejša kmetijska zemljišča. Na teh območjih se spodbuja nadaljevanje kmetijske dejavnosti. Poskuša se preprečevati poselitev, ki se rada zajeda v ta območja, hkrati pa se spodbujajo trajnostne kmetijske prakse.
- **Mozaične krajine s trajnimi nasadi na gričevju:** Poskuša se ohranjati njihov lokalni značaj in rabo prostora. Poselitev naj se razvija ob obstoječih naseljih, spodbuja pa se tudi obnova obstoječega stavbnega fonda.
- **Gozdne kmetijske krajine:** Slikovite krajine, ki se jih varuje in na katerih se poskuša preprečevati zaraščanje, saj to na teh območjih vse bolj ogroža krajinsko podobo prostora.
- **Mozaične kraške krajine:** Unikatne krajine, ki jih je potrebno varovati. Kraške krajine imajo ogromno lokalno specifičnih značilnosti, ki jih je treba ohraniti (suhozidi, mejice, kraški ponikalniki ipd.).
- **Kraška polja in ravniki:** Kraške uravnave, ki so bolj rodovitne, zato je na teh območjih obseg kmetijske rabe večji. Varuje in spodbuja se ohranjanje tradicije rabe prostora. Poselitev naj sledi obstoječim vzorcem.
- **Mozaične kmetijske krajine na gričevju:** Poskuša se ohranjati njihov lokalni značaj in rabo prostora. Poselitev naj se razvija ob obstoječih naseljih s poudarkom na obnovi obstoječega stavbnega fonda.
- **Urbanizirane krajine na razgibanem terenu:** Poselitev naj se zgošča, prednostno pa se prenavlja obstoječi stavbni fond.

4.4.3 Območja kulturne dediščine

Kulturna dediščina Obalno-kraške razvojne regije predstavlja enega ključnih stebrov njene prostorske identitete, prepoznavnosti in razvojnega potenciala. Regijo zaznamuje izjemna prepletenost materialne in nesnovne dediščine, ki izhaja iz specifičnega stika mediteranskega in kraškega sveta ter zgodovinskih vplivov pomorstva, solinarstva, trgovine in tradicionalnega kmetijstva.

Med najpomembnejša območja in komplekse kulturne dediščine v regiji uvrščamo:

- **Zgodovinska mestna jedra obale:** Piran, Izola in Koper z ohranjeno srednjeveško urbanistično strukturo, beneško arhitekturo in mestnim obzidjem.
- **Kulturna krajina in tehniška dediščina Sečoveljskih in Strunjanskih solin:** Edinstven preplet naravnih vrednot in stoletne tradicije pridobivanja soli.
- **Tradicionalna kraška arhitektura in naselja:** Štanjel (kot zgodovinsko urbano jedro na robu regije), Lipica (Kobilarna Lipica kot kulturni spomenik državnega pomena z izjemno kulturno krajino) ter avtohtona kraška vaška jedra z značilnimi kamnitimi elementi (borjači, ganki, kamniti portali).
- **Arheološka dediščina in linijski objekti:** Prazgodovinska gradišča na Krasu in v Brkih,

ostanki rimskih podeželskih vil (vile rustike) ter obrambne linije in utrdbe iz različnih zgodovinskih obdobj.

V okviru regionalnega prostorskega razvoja je treba na področju kulturne dediščine zagotoviti:

- **Integrirano varstvo:** Zagotoviti trajno ohranjanje avtentičnosti in integritete kulturnih spomenikov ter dediščinskih območij z njihovo aktivno vključitvijo v sodobno življenje in prostorski razvoj regije.
- **Sinergijo z naravo in turizmom:** Razvijati trajnostni, kulturni in izkustveni turizem, ki ne presega nosilne zmogljivosti okolja ter ne razvrednotuje dediščinskih lastnosti prostora.
- **Dvig prostorske kulture:** Spodbujati visoko kakovostno prenovalno in arhitekturno dediščino kot generator lokalne identitete in gospodarske privlačnosti.

Usmeritve za razvoj in prostorsko načrtovanje

Znotraj zgodovinskih jeder urbanih naselij (Koper, Piran, Izola) in tradicionalnih kraških vasi je potrebno spodbujati prenovalno obstoječega stavbnega fonda pred novogradnjami na robovih naselij. Pri prenovali jeder je ključno ohranjanje oziroma ponovno uvajanje mešanih programov (stanovanja, lokalna obrt, kulturne dejavnosti, javne storitve), kar preprečuje procese pretirane turistifikacije (t.i. "muzeifikacije") in izgube stalnega prebivalstva. Vse intervencije v območjih dediščine morajo spoštovati tradicionalne morfološke značilnosti prostora (gabariti, smer slemen, materiali, tipologija odprtosti). Uporaba avtohtonih materialov (npr. kraški kamen, tradicionalni ometi, korci) ima prednost pred sodobnimi generičnimi materiali.

V slovenski Istri se ohranjajo se značilne urbanistične kakovosti ter arhitekturna in krajinska prepoznavnost prostora. Ohranja se značilna tipologija naselij in s tem identiteta prostora. Ohranjajo se vedute, prenavljajo stara mestna in vaška jedra. Novi posegi se kakovostno umeščajo, z upoštevanjem lokalnih značilnosti krajine, urbanističnih značilnosti naselij in arhitekturne tipologije. Preprečuje se zlivanje naselij. Ohranja se neoviran dostop do morja.

Na Krasu se ohranja značilna tipologija naselij (npr. gručasta naselja), ohranjajo se značilne odprte površine ter robovi naselij. Ohranja se značilna struktura naselij, parcelacija in postavitve stavb. Ohranja se mozaična kulturna krajina. Uporabljajo se lokalno značilni materiali.

Prilagajanje podnebnim spremembam in obvladovanje tveganj

Pri načrtovanju ukrepov za zaščito pred dvigom gladine morja in poplavno ogroženostjo obalnih mest (Koper, Piran, Izola) je treba rešitve (npr. protipoplavni zidovi, zapornice) načrtovati subtilno, v sodelovanju s pristojnimi službami za varstvo dediščine, da se ne prizadene vizualna in strukturna integriteta obalnih niza hiš.

Zaradi povečane nevarnosti požarov v naravnem okolju na Krasu je treba pri načrtovanju prostorskih ureditev okoli historičnih vaških jeder predvideti ustrezne protipožarne preseke in zagotoviti dostopnost za intervencijska vozila, ne da bi s tem rušili zgodovinsko tkivo naselij.

4.5 Obramba, zaščita in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Na področju načrtovanja prostorskega razvoja se dejavnosti, posegi in raba načrtujejo zunaj območij z omejitvami (kot so poplavna, erozijska, plazljiva in plazovita območja, vodovarstvena območja, območja kopalnih voda) s ciljem preprečiti nastanek naravnih in drugih nesreč oziroma materialne škode ali človeških žrtev, obstoječa ogrožena območja pa se sanirajo.

Za zagotavljanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se prednostno spodbuja k izvajanju preventivnega ravnanja in ukrepov, zlasti na področju prostorskega načrtovanja, upravljanja voda, upravljanja z gozdom, pri prevozu nevarnih snovi in gradnji stavb.

Na območjih, ki so že bila prizadeta zaradi naravnih nesreč, se umikajo dejavnosti in vrste rabe, ki bi lahko znova utrpeli večjo škodo – dopuščajo se dejavnosti, za katere ponovitev naravnih nesreč ni problematična, oziroma se taka območja prepuščajo naravni dinamiki, če zaradi tega niso ogrožena sosednja območja.

Za uspešno izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči se načrtujejo in uporabljajo območja, namenjena za delovanje sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ter zagotavljajo možnosti za razvoj teh območij.

V Sežani je za potrebe izvajanja usposabljanj na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami vzpostavljena enota Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje Republike Slovenije (ICZR). V letu 2024 je bil vzpostavljen še Vseslovenski center za velike požare v naravnem okolju, z namenom krepitev odpornosti na podnebno pogojene nesreče v Republiki Sloveniji z izvajanjem usposabljanj za učinkovito odzivanje na požare v naravnem okolju.

4.5.1 Obramba

Prostor je najpomembnejši dejavnik pri zagotavljanju obrambe države. Za razvoj obrambnega sistema se zagotavlja ustrezno vojaško infrastrukturo in njeno razporeditev v prostoru, s katero se omogoča uspešno izvajanje obrambe v primeru agresije oziroma napada na Republiko Slovenijo.

Obrambne dejavnosti se izvaja v obrambnih območjih, ki obsegajo območja izključne rabe za potrebe obrambe namenjena obrambnim aktivnostim ter varstvena režima v prostoru – območja možne izključne rabe za potrebe obrambe v določenih primerih ter območja omejene in nadzorovane rabe zaradi varnostnih ali tehničnih razlogov.

Na območju regije so naslednja območja za obrambo:

- Vojašnica Slovenski pomorščaki (območje omejene in nadzorovane rabe za potrebe obrambe-vplivno območje telekomunikacijske in informacijske infrastrukture, antenskih stolpov in stebrov),

- Moretini (območje izključne rabe ter omejene in nadzorovane rabe za potrebe obrambe),
- Kastelec (območje izključne rabe za potrebe obrambe),
- Poljane (območje možne izključne rabe za potrebe obrambe ter območje omejene in nadzorovane rabe za potrebe obrambe – vplivna območja telekomunikacijske in informacije infrastrukture, antenskih stolpov ali stebrov),
- Slavnik (območje možne izključne rabe za potrebe obrambe),
- območje možne izključne rabe za potrebe obrambe Letališče Portorož,
- območje možne izključne rabe Objekt Izola,
- območje izključne rabe za potrebe obrambe Objekt Sežana in območje možne izključne rabe za potrebe obrambe Pri Fakovcih,
- območje možne izključne rabe za potrebe obrambe Artviže,
- letališče Divača – območje možne izključne rabe ter omejene in nadzorovane rabe,
- Vremščica – območje možne izključne rabe.

Za vse posege v območjih za potrebe obrambe je treba pridobiti pogoje in soglasje ministrstva, pristojnega za obrambo. Dejavnosti na vseh območjih za potrebe obrambe morajo upoštevati veljavno zakonodajo s področja vplivov na okolje, ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine.

4.5.2 Zaščita in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Stanje ogroženosti

Analiza kaže, da je regija pod vplivom več naravnih tveganj, pri čemer izstopajo poplavna in požarna ogroženost ter erozijska nevarnost. Ključni izzivi se nanašajo na prostorsko načrtovanje v dolinskih in urbanih območjih, kjer se prepletajo visoka gostota prebivalstva, gospodarske dejavnosti in naravne omejitve prostora. Cilji razvoja naj zato vključujejo:

- zagotavljanje varnosti prebivalcev in premoženja z upoštevanjem naravnih omejitev pri prostorskem načrtovanju,
- ohranjanje in upravljanje poplavnih ravnic ter izboljšanje vodne infrastrukture,
- krepitev preventivnih in zaščitnih ukrepov na erozijsko občutljivih območjih,
- upoštevanje potresne ogroženosti pri načrtovanju novih objektov in infrastrukture,
- povečanje odpornosti naselij z uvajanjem trajnostnih rešitev in sodelovanjem med občinami.

Tak pristop omogoča usklajevanje prostorskega razvoja s cilji varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter prispeva k dolgoročni trajnostni in varni rabi prostora v regiji.

Požarna ogroženost: Pretežni del naravnega okolja v regiji sodi med območja, kjer je požarna ogroženost zelo velika ali velika. Visoka požarna ogroženost – zlasti v kraškem zaledju Sežane, Divače in Kozine ter površine ob železniški progi na relaciji Črnotiče-Rižana, je posledica submediteranske klime v kombinaciji z degradiranostjo naravnega okolja, ki jo dodatno povečuje človeška aktivnost v prostoru. Požarno ogrožena so območja starih in strnjenih naselij, na industrijskih površinah.

Ogroženost zaradi suše: Celotna regija je opredeljena kot vododeficitarno območje, kar pomeni, da se poleg posledic suše v naravi in kmetijstvu lahko pojavi pomanjkanje pitne vode. Za potrebe kmetijstva se omogoča in spodbuja postavitve namakalnih sistemov.

Poplavna nevarnost in ogroženost: Pred poplavami so ogrožena območja ob hudourniških vodah, nižje ležeči priobalni deli mest (Koper, Piran, Izola, Ankaran), dolinska dna ob Badaševici in pritokih, ob Dragonji, ravnina ob spodnji Rižani, Šalara, Olmo, Škocjanski zatok in depresijska območja koprške, bertoške in ankaranske bonifike. V regiji je po analizi poplavnih območij na stavbnih zemljiščih iz vidika poplavne nevarnosti ogroženih 5% pozidanih in 3% nepozidanih stavbnih zemljišč, namenjenih gradnji stavb.

Druge nesreče: Na območju regije se pojavljajo še ujme s točo in žled ter pozebe, ki povzročajo predvsem večje škode v vinogradih in drugih trajnih nasadih. Glede na dobro razvejano prometno infrastrukturo se na območju občine pojavlja večje število nesreč v prometu. Območje regije sodi med potresno manj ogrožena območja.

Usmeritve za varstvo

Dejavnosti, ki lahko s svojim delovanjem povzročijo naravne nesreče, novo poselitev in infrastrukturo, se usmerja izven erozijskih in plazovitih območij. Dejavnosti na teh območjih se prilagaja naravni dinamiki prostora.

Zmanjševanje poplavne nevarnosti in ogroženosti zaradi poplavljanja vodotokov ali morja se zagotavlja s celostnimi ukrepi. Na depresijskih območjih se ne načrtuje ureditev in objektov za daljše zadrževanje ljudi, bivanje ali delo. Na nivoju države se izdelava celovite strokovne podlage, ki naslavlja poplavljanje morje, prilagajanje dvigu gladine morja in izrednim dogodkom zaradi podnebnih sprememb, zagotavljanje zaščitnih in varovalnih ukrepov.

Na vododeficitarnih območjih je prioriteta oskrba prebivalstva s pitno vodo. Za dejavnosti, ki bi pomenile znatno povečanje potreb po vodi, je treba zagotoviti sekundarne vodne vire.

Na območjih, ki so ogrožena zaradi dejavnosti proizvodnje in skladiščenja nevarnih snovi, predvsem na območjih znotraj in v bližini koridorjev prevoza nevarnih snovi na prometnem omrežju, je treba razvoj naselij in posameznih rab načrtovati in urejati tako, da prebivalci in njihovo premoženje niso ogroženi. Pri načrtovanju prostorskega razvoja v regiji je treba upoštevati vire

potencialnih groženj zaradi nesreč z nevarnimi snovmi in drugih nesreč (promet, vojna ipd.) zlasti v povezavi s prometnimi koridorji, mednarodnim pristaniščem Koper.

Zaščita pred industrijskimi nesrečami

Industrijske nesreče, ki so posledica nehotenih izpustov velike količine nevarnih snovi, lahko onesnažijo okolje in škodijo zdravju ljudi. V Obalno-Kraški regiji je 7 SEVESO obratov, 5 večjih in 2 manjša: BUTAN PLIN, d.d., Ljubljana PE Izola, Polje 6/a, 6310 Izola (manjši), INTERINA d.o.o., Skladišče UNP Kozina, Kolodvorska 18, 6240 Kozina (večji), ISTRABENZ PLINI d.o.o., Bertoki, Sermin 8A, 6000 Koper (večji), Luka Koper, d.d., Vojkovo nabrežje 38, 6000 Koper (večji), PETROL, Slovenska energetska družba, d.d., Instalacija Sermin 10/a Koper (večji), Skladišče UNP Sežana, Partizanska cesta 133b, 6210 Sežana (manjši), Titus d.o.o. Dekani, Dekani 5, 6271 Dekani (večji)⁴

Le s prostorskim načrtovanjem nenadzorovanih izpustov nevarnih snovi v okolje in drugih oblik nesreč v obratih ni mogoče preprečiti. Lahko pa z upoštevanjem nevarnosti za pojav takšnih nesreč pri načrtovanju rabe prostora in premišljenim umeščanjem tovrstnih objektov v prostor bistveno zmanjšamo izpostavljenost ljudi industrijskim nesrečam in omilimo njihove škodljive posledice za ljudi in okolje. Navedeno lahko dosežemo predvsem z vzpostavljanjem in vzdrževanjem ustreznih odmikov potencialnih povzročiteljev nesreč od prejemnikov njihovih škodljivih posledic.

Za načrtovanje novih SEVESO obratov se v RPP določi načelno vplivno območje 1.500 m.

4.5.3 Prilagajanje na podnebne spremembe

Osnovni cilj prostorskega razvoja regije je prehod v nizkoogljično in podnebno odporno družbo. To pomeni oblikovanje kompaktne, večfunkcionalne in prometno dostopne poselitve, zmanjšanje energetske intenzivnosti grajenega okolja ter spodbujanje prehoda na obnovljive vire energije in lokalne energetske skupnosti. Prostorski razvoj mora zagotavljati pogoje za trajnostno mobilnost, učinkovitejšo rabo obstoječe infrastrukture ter ohranjanje zelene in modre infrastrukture, ki prispeva k podnebni odpornosti prostora in kakovosti bivanja.

V regiji se daje prednost ohranjanju krajinskih in okoljskih vrednot, prostorsko umeščanje OVE se obravnava premišljeno, v partnerstvu z lokalnimi skupnostmi ter skladno z regionalno energetske zasnovo. Pomembno je omogočiti postavitve sončnih elektrarn na stavbah, infrastrukturnih objektih ter nad parkirišči in prometnimi koridorji. Na ravni naselij in drugih ureditvenih območij se smiselno načrtujejo mikro-lokacije za skupnostne energetske sisteme in lokalni hranilniki energije.

⁴ Vključeno na podlagi pripombe GZ (<https://www.gov.si/podrocja/okolje-in-prostor/okolje/onesnazenje-okolja/register-obratov-seveso-obrati-manjsega-in-vecjega-tveganja-za-okolje/?start=50>)

Uresničujejo se cilji in ukrepi na področju trajnostne mobilnosti.

Urbanizacija se primarno usmerja v obstoječa naselja, kjer je že zagotovljena gospodarska javna infrastruktura, spodbuja se njihova zgostitev in notranji razvoj. Rabo kmetijskih in naravnih zemljišč za nove pozidave je treba zmanjševati, pri načrtovanju novih območij pa uveljavljati mešano rabo prostora, ki povezuje stanovanjske, poslovne in storitvene dejavnosti ter s tem zmanjšuje potrebo po vsakodnevnih prevozi. Pri načrtovanju prostorskih ureditev je potrebno upoštevati podnebna tveganja, kot so poplave, vročinski valovi in suše, ter spodbujati vključevanje zelenih površin, ki prispevajo k podnebni odpornosti naselij.

Prostorski razvoj mora omogočati razvoj okoljsko sprejemljivih gospodarskih dejavnosti, zlasti zelenih tehnologij, biogospodarstva in digitalnih storitev. Prednost je treba nameniti prenovi in ponovni uporabi obstoječih industrijskih in poslovnih con, s čimer se zmanjšuje pritisk na nova zemljišča. Posebna pozornost se namenja vzpostavitvi prostorskih pogojev za krožno gospodarstvo, vključno z razvojem centrov ponovne uporabe, zbirnih centrov in območij, kjer se spodbujajo skupni tokovi materialov in energije.

Ohranjanje in nadgradnja zelene in modre infrastrukture sta ključna elementa nizkoogljičnega razvoja regije. Varujejo in obnavljajo se zelena območja, gozdovi, kmetijska zemljišča in mokrišča kot pomembni ponori ogljika. Prav tako se krepi zelene koridorje in ekološke povezave med zaledjem in obalo ter razvija modra infrastruktura, kot so sistemi zbiranja deževnice, naravni zadrževalniki in revitalizacija vodotokov, ki prispeva k zmanjšanju ogljičnega odtisa ter povečujejo odpornost prostora na podnebne spremembe.

5. Izvajanje RPP

Tabela 3: Ukrepi za izvedbo regionalnega prostorskega plana.

Cilji	Prednostne naloge	Ukrepi
ZASNOVA PROSTORSKEGA RAZVOJA, SREDIŠČA IN POLICENTRIČNI RAZVOJ		
vzpostaviti pogoje za prehod v podnebno nevtravno družbo	uskladitev prostorskih in razvojnih potreb med obalnim in kraškim delom regije, zagotavljanje prostorske in funkcionalne uravnoteženosti med obalnim in kraškim delom regije	- Zagotoviti funkcije naselij glede na merila za dosego središča posamezne ravni. Poleg usmerjanja poselitve in razvoja dejavnosti, zagotavljanja družbene infrastrukture, dostopnosti in prometne povezanosti zagotoviti tudi razvojne in finančne vzpodbude za razvoj storitve in oskrbe. - Uskladiti raven središč (delitev funkcij med središči): - Krepitev Sežane kot urbanega središča Krasa z decentralizacijo državnih institucij ter zagotavljanje ustrezne dostopnosti storitev z državnimi podporami (zdravstveni center, športna infrastruktura,...). - Preveritev in morebitna ponovna uskladitev prioritet vrst prostorskega razvoja in usmeritev/specializacije središč po občinah (včasih se je npr. turizem in igrništvo razvijal v Portorožu, Piranu in Izoli, industrija, podjetništvo in obrt pa v Kopru in Izoli).
kakovostno življenje na urbanih območjih in na podeželju	zagotavljanje prostorsko in infrastrukturno povezanega razvoja	- Ohranjanje poseljenosti podeželja, spodbujanje lokalne zaposlenosti in izboljšanje kakovosti življenja na podeželju; zagotavlja se ustrezno in enakopravno dostopnost storitev splošnega in splošnega gospodarskega pomena - Ohranjanje odprtosti in javni dostop do morja, nove posege v priobalju omejiti na tiste, ki so vezani na morje in nimajo alternativ drugje (npr. male ribiške infrastrukture). Degradirana območja obale (morebitne opuščene industrijske površine) naj se sanirajo v rekreacijske ali zelene površine, kjer je to mogoče, s čimer se povrne krajinska vrednost obale. - Ukrepi za razvoj podeželja - "pametne vasi": - izboljšanje digitalne dostopnosti (širokopasovni internet), - pametne rešitve za vsakdanje življenje (skupni prevozi, prevozi na zahtevo, pametna raba energije - npr. skupnostne sončne elektrarne), - razvoj lokalnega gospodarstva (lokalno podjetništvo, spodbujanje turizma in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah), - povezovanje skupnosti (sodelovanje med prebivalci, občino, podjetji, lokalne pobude). - Ustrezna dostopnost (do delovnih mest, storitev) in komunalna urejenost naselij. - Krepitev partnerstva med mesti in podeželjem.
	ohranitev arhitekturne in krajinske prepoznavnosti prostora	- Ohranjanje in krepitev prostorske identitete obalno kraške regije ter varovanje tradicionalnih poselitvenih vzorcev (ozaveščanje, izobraževanje, dvig kakovosti gradnje in prenove stavb skozi načrtovanje in gradnjo): spoštovanje mediteranske in kraške identitete, arhitekture in krajine. - Vaška jedra ohranjajo značilne prostorske in arhitekturne elemente, prilagajati gabarite, tlorise in materiale/ gradnike glede na lokalno značilen poselitveni vzorec, tipologijo objektov ter umeščanja v krajino. - Na kmetijskih zemljiščih se dopusti gradnjo pomožnih kmetijsko

		gozdarskih objektov (t.i. enostavnih in nezahtevnih objektov), ki so neposredno namenjeni opravljanju kmetijske dejavnosti oz. so podpora kmetijski dejavnosti glede na vrsto kmetijske dejavnosti (pašništvo, vinogradništvo ipd.). ▪ Posebna pozornost se namenja ohranitvi robov naselij, zelenih ločitvenih pasov in preprečevanju zlivanja naselij. ▪ Omejuje se širitev posamične poselitve. ▪ Izven naselij je na stavbnih zemljiščih izjemoma možno umeščanje prostorskih ureditev, če gre za dejavnost, ki jo je primernejše umeščati izven naselij oz. jih zaradi njihove narave ni mogoče umeščati v naselja ter se lokacijo ustrezno vrednoti v fazi načrtovanja. ▪ Novi posegi se kakovostno umeščajo, z upoštevanjem lokalnih značilnosti krajine, urbanističnih značilnosti naselij in arhitekturne tipologije.
STANOVANJA		
krepitev konkurenčnosti mest in njihove vloge v širšem prostoru	zagotavljanje zadostnega obsega in kakovosti stanovanj ter v uravnotežen prostorski razvoj poselitve; uravnotežiti stanovanjsko ponudbo v skladu s policentrično strukturo poselitve	▪ Priprava regionalne stanovanjske strokovne podlage, ki bo določila prednostna območja za stanovanjsko oskrbo ter uskladila prostorski in demografski razvoj s socialnimi potrebami prebivalstva (namenska najemna stanovanja za mlade, najemna stanovanja za starejše starostne skupine). ▪ Stanovanjsko oskrbo se prednostno usmerja v urbana naselja, opredeljena kot najprimernejša PROSO. ▪ Ukrepi za alternativne stanovanjske modele (zadružna gradnja, deljeno lastništvo). ▪ Prenova degradiranih območij ter ukrepi za trajnostno rabo nepremičnin in preprečevanje razpršene gradnje. ▪ Stanovanjska gradnja se usmerja ob prometna vozlišča in v območja z javnim prevozom, delovnimi mesti ter storitvami. ▪ Vzpostavitev mehanizmov za regulacijo kratkotrajnega oddajanja stanovanj v obalnih mestih v turistične namene (v sodelovanju z državo). ▪ Spodbujanje obnove zapuščenih objektov – spodbujanje notranjega razvoja naselij in ukrepi za revitalizacijo podeželja. S spodbudami se podpira naseljevanje, ohranjanje stavbne dediščine ter trajnostna raba prostora brez dodatne pozidave. Ukrep prispeva k zmanjševanju prostorske degradacije, aktivaciji notranjih razvojnih potencialov ter celostni revitalizaciji podeželskih območij.
DRUŽBENA INFRASTRUKTURA		
ustrezna opremljenost središč s storitvami splošnega pomena	krepitev družbene infrastrukture, zdravstvenih in izobraževalnih storitev ter spodbujanje vključujoče družbe, ki temelji na kulturni raznolikosti in čezmejnem sodelovanju.	▪ Dograditev družbene infrastrukture glede omrežja središč – šole, srednje šole, vrtci, zdravstveni domovi, športni in rekreacijski objekti – zlasti v območjih priseljevanja in demografskega pritiska ali potreb po dograditvi (npr. novogradnja telovadnice ob Srednji šoli Pietro Coppo v Izoli; nov športni park s centrom vodnih športov na vzhodu naselja Izola; širitev športnega parka južno od železniške proge v Sežani ter gradnja nove/ dodatne osnovne šole v Sežani; izgradnja novega vrtca, športnega parka in doma starejših občanov/varovanih stanovanj v Kozini – Hrpeljah). Izboljšanje dostopnosti zdravstvenih domov in zdravstvenih postaj, ki so del primarnega zdravstva in zagotavljajo osnovno zdravstveno oskrbo prebivalcev v oddaljenih podeželskih naseljih. ▪ Izvede se novogradnja Zdravstvenega centra Koper in

		Zdravstvenega centra Ankaran, kjer se zagotovi dvojna raba novih objektov. V Ankaranu je predvidena širitev kompleksa Ortopedske bolnišnice Valdoltra. V Sežani se načrtuje širitev Bolnišnice Sežana in nov Zdravstveni center, ki bo vključeval Satelitski urgentni center, dejavnost zdravstvenega doma. V Splošni bolnišnici Izola je predvidena prenova in gradnja centralnega operacijskega bloka in enote intenzivne terapije. Dozidava objekta Reševalne službe slovenske Istre v Izoli, v katerem deluje reševalna služba, ki z nujnimi reševalnimi prevozi pokriva območje občin Piran, Izola, Koper in Ankaran. - Krepitev storitev socialnega varstva, natančneje strokovnih centrov in zavodov za otroke in osebe s posebnimi potrebami; storitve socialne varnosti se razvijajo po celotni regiji, tako obalni urbani osi kot kraškimi zaledjem. Izvajajo se dozidave oz. dograditve glede na potrebe (npr. dozidava Centra za usposabljanje Elvire Vatovec v Strunjanu, novogradnja doma starejših občanov v Izoli). - Umestitev in izvedba tretje medicinske fakultete: Krepitev območja ob Splošni bolnišnici Izola kot regijsko pomembnega tako z vidika zdravstvene oskrbe kot tudi z vidika izobraževalnih storitev s področja ved o zdravju (Srednja šola Izola in Fakulteta za vede o zdravju, UP).
GOSPODARSTVO		
	krepitev gospodarske strukture z razvojem malih in srednjih podjetij, podpora inovacijam, digitalni preobrazbi in zeleni rasti razvoj pristaniških in logističnih dejavnosti, predelovalnih industrij ter razvoj visokotehnoloških in storitvenih dejavnosti, povezanih s turizmom, prometom in energetiko prednostna izraba obstoječih prostorskih rezerv	- Razvoj logističnih in servisnih dejavnosti, povezanih z maritimnim sektorjem (vzdrževanje plovil, navtične storitve). - Prostorska podpora razvoju inovativnih dejavnosti, zelenih tehnologij in krožnega gospodarstva ter vzpostavitev inovacijskih in podjetniških con za zeleno in modro gospodarstvo (pomorske tehnologije, trajnostni turizem, obnovljivi viri energije). - Razvoj inkubatorjev in <i>coworking</i> prostorov za podjetništvo, zlasti za mlade in kreativne industrije. - Krepitev lokalnih podjetniških ekosistemov ter povezovanje z univerzami in raziskovalnimi institucijami. - Prednostna raba degradiranih ali slabo izkoriščenih območij za razvoj gospodarskih dejavnosti. - Revitalizacija degradiranih industrijskih in pristaniških območij za nove gospodarske dejavnosti. - Prestrukturiranje gospodarskih con, njihova tehnološka nadgradnja in oblikovanje novih razvojnih jeder, vezanih na čezmejno sodelovanje. - Podpora lokalnim verigam vrednosti (kmetijstvo-turizem-gastronomija-lokalni proizvodi). - Spodbujanje energetske učinkovitosti in razogljichenja podjetij.
TURIZEM		
	Dvig kakovosti, razpršenost ponudbe ter ohranitev prostorskih vrednot	- Razbremenjevanje, prenova in ponovna uporaba obstoječih turističnih kapacitet v smislu večanja kakovosti nastanitve, storitev in programov, zmanjševanje rabe vode in odpadkov ter izboljšanje infrastrukture za trajnostno mobilnost in dostopnost z javnimi prevoznimi sredstvi tudi za zadnji kilometer. - Ohranjanje in krepitev prostorskega potenciala obalnih mest (Koper, Piran, Izola, Lucija), v povezavi s slovensko Istro in Krasom.

		▪ Umeščajo se interpretacijski centri in vozlišča z informacijami, družabnimi prostori in podporno infrastrukturo za obiskovalce. Iskanje ustreznih finančnih sredstev za izvedbo načrtovanih centrov (npr. Vrata Krasa v Divači (poslovna cona Risnik), ki je zasnovan kot vstopna točka nastajajočega Geoparka na Krasu, z interpretacijskim centrom geološke dediščine matičnega Krasa, informacijski center za turiste, trgovina s tipičnimi lokalnimi produkti in spominki idr.). ▪ Zmanjševanje negativnih vplivov turističnih dejavnosti na okolje z ustreznim usmerjanjem turističnih dejavnosti in prostorskim načrtovanjem: ▪ Usmerjanje turističnega razvoja v obstoječa turistična območja naselja ter omejevanje širjenja na nova, okoljsko občutljiva območja. ▪ Omeji se pozidavo obale in se ohranja javno dostopnost do morja. ▪ Na turistično preobremenjenih območjih ali posebnih območjih varstva in ohranjanja je širitev turističnih kapacitet na nova območja dopustna le, če so izkoriščene možnosti prenove in nadgradnje obstoječih območij ter je zagotovljena ustrezna trajnostna prometna dostopnost. ▪ Uvede se prostorske in/ali upravljaljske mehanizme za uravnavanje kratkotrajnega najema z namenom ohranjanja dostopnosti stanovanj za lokalno prebivalstvo. ▪ Na območju obale se prenove ali revitalizira še neurejene odseke obalnega pasu z namenom povečanja in izboljšanja plažnih površin. Ob tem se ohranjajo nepozidani (naravni, neurbanizirani) deli obale. ▪ Ureja se kolesarske in pohodniške poti-povezovanje že obstoječih odsekov v celovite mreže. ▪ Nadgraditev obstoječega sistema tematskih pohodniških in kolesarskih poti po podežlju in povezava do izhodišč le-teh z javnim prevozom (zaradi višinske razlike Obala – Kras se preverijo možnosti javnega prevoza iz nižjih na višje točke. ▪ Izboljševanje dostopnosti turističnih središč z razvojem trajnostnih oblik mobilnosti. ▪ Ohranjanje in krepitev čezmejnih povezovalnih projektov z Italijo in Hrvaško. ▪ Večjo pozornost se usmeri v ekoturizem, kar vključuje sistematično spodbujanje trajnostnih oblik turizma, ki temeljijo na ohranjanju naravnega okolja, biotske raznovrstnosti in lokalnih ekosistemov. Ukrep zajema razvoj turističnih produktov z nizkim okoljskim odtisom ter uvajanje trajnostnih praks upravljanja destinacij. Poseben poudarek je na ozaveščanju turistov o pomenu varovanja narave.
PROMET		

	Razvoj javnega potniškega prometa, kolesarskih povezav ter druge oblike trajnostne mobilnosti.	- Razvoj javnega potniškega prometa v obalnem (pomorskem in celinskem) območju. - Uskladitev voznih redov med železniškim in avtobusnim javnim potniškim prometom, uvedba dodatnih avtobusnih linij, skrajšanje intervalov med vožnjami, taktni vozni redi in hitre povezave med mesti Slovenske Istre. - Mreža mobilnostnih točk, ki omogočajo prestop med različnimi vrstami prevoza (P+R, sopotništvo, izposoja koles in avtomobilov, polnilnice za e-vozila, kolesarnice, paketomati), npr.: v Kopru, Luciji, Divači in Sežani ter ob železniških postajah in postajališčih ter avtobusnih postajah. - Razvoj intermodalnega potniškega terminala v Kopru. - Urejanje lokalnih mobilnostnih točk tudi pri nakupovalnih središčih, gospodarskih conah in mestnih središčih. - Uvedba prevoza na poziv v manj poseljenih območjih – zaledje obalnih naselij in v Slovenski Istri, zaledna območja Krasa, ki bo izboljšal dostopnost in dopolnil obstoječe linije. - Urejanje varnih in povezanih kolesarskih poti ter varnih parkirnih mest za kolesa ob železniških in avtobusnih postajah in postajališčih. Na ravninskih območjih se načrtuje gradnja hitrih kolesarskih poti, ki bodo omogočale varno in tekoče kolesarjenje. - Gradnja ključnih državnih kolesarskih povezav na trasah D1 (odsek Razdrto – Divača – Kozina – Črni Kal – Koper), D7 (odsek Nova Gorica – Komen – Sežana – Divača), R4 (odsek Kobdilj – Gradišče – Komen) in R5 (odsek Črni Kal – Sočerga) ter povezav Trst–Kozina–Starod in Koper–Šalara–Dragonja. Ob preusmeritvi železniške proge Divača–Koper se bo obstoječi tir uporabil za novo državno kolesarsko pot.
	Posodobitev in nadgradnja železniških povezav	- Nadgradnja železniškega prometa in ukrepi za izboljšanje regionalne in mednarodne povezljivosti. - nadgradnja glavne proge Ljubljana - Sežana na odseku Divača-Sežana-državna meja ter na odseku Divača-Postojna. Cilji nadgradnje obsegajo doseganje ciljnih hitrosti za glavne proge, zagotovitev konkurenčnosti potniškega in tovornega prometa glede na cestni promet, posodobitev železniške povezave Divača–Koper – izgradnja II. tira z nadgradnjo v dvotirno progo. - elektrifikacija regionalne proge Nova Gorica–Sežana. - Povezava gospodarskih in industrijskih con, logističnih centrov in terminalov za pretovor blaga na železniško omrežje preko industrijskih tirov, kar bo omogočilo učinkovitejši pretok tovora.
	Izboljšanje prometne dostopnosti regije z notranjostjo države in čezmejnimi prostorom.	- krepitev prometne osi Koper–Kozina–Sežana in razvoj javnega potniškega prometa, - Povezava gospodarskih in industrijskih con, logističnih centrov in terminalov za pretovor blaga na železniško omrežje preko industrijskih tirov, kar bo omogočilo učinkovitejši pretok tovora. - obvoznice za razbremenitev naselij: - omogočiti ureditev središča kraja, - obvoznica Kobdilj, ki bo umirila promet v starem vaškemu jedru, južna obvoznica Sežana, - cestna povezava med RT Sežana-Lipica in RC Divača-Lokev-Lipica, - obvoznica Podpeč, - obvoznica Kobilarne Lipica (vzhodno od posesti); - izgradnja nove dostopne ceste iz regionalne ceste Kozina-

		Kastelec (na Kozini) do Obrtno industrijske cone Hrpelje, ki bo razbremenila občinsko središče tovornega prometa. - Izvedba okoljsko in prostorsko manj obremenjujočega prometnega povezovanja na odseku med naseljem Ankaran in mejnim preходом Lazaret. - Rekonstrukcija in posodobitev državnih in lokalnih cest, ki ne izpolnjujejo varnostnih standardov (zaradi poškodovanih vozišč, slabega odvodnjavanja ali nestabilnih brežin). - Ureditev površin za pešce in kolesarje, ter izgradnja avtobusnih postajališč in izogibališč, kar bo prispevalo k večji prometni varnosti in boljši dostopnosti javnega prometa. - Izvedba hitre ceste H5 med Koprom in Dragonjo. - Izvedba glavne ceste med Izolo in Lucijo (do leta 2026 je cesta bila opredeljena kot hitra cesta H6).
	Zračni promet	- Letališče Portorož je načrtovano za prenovo in razvoj (podaljšanje letališče steze), - Ureditev novih heliportov v Vojašnici slovenskih pomorščakov v Ankaranu, v sklopu novega Zdravstvenega centra Sežana v Sežani in v Senožecah v sklopu izgradnje novega gasilskega doma. - Vzdrževanje in posodabljanje letališča Divača in ostalih vzletišč za športno in rekreativno letalstvo.
	Vodni promet	- Ohranitev in nadgradnja plovnih koridorjev, območij ločene plovbe, sidrišč in pristanišč, pri čemer se prostorske ureditve usklajujejo z drugimi rabami morja – varstvom narave, turizmom, ribištvo in marikulturo. - Za mednarodni javni potniški promet so predvidena pristanišča Koper, Izola, Ankaran in Piran. Sidrišča v Koprskem zalivu, plovni koridorji, varnostni objekti ter območja posebnih pristanišč. Na teh območjih ima pomorski promet prednost pred dejavnostmi, kot so ribištvo, marikultura ali turizem. - Razvoj ladjedelništva in vzdrževanja plovil na obstoječih lokacijah, zlasti v manjših servisnih ladjedelnicah, ki skrbijo za čolne, manjše ladje in ribiška plovila. - Vzdržujejo in posodablajo se marine in pristaniške zmogljivosti: v Sečovljah krajevno pristanišče, v Portorožu marina in ribiško pristanišče, v Strunjanu in Izoli pristanišča za ribištvo, marikulturo in potniški promet, v Piranu ribiško in potniško pristanišče, ter v Kopru kompleksna pristaniška infrastruktura z mednarodnim potniškim terminalom. - Nadgradnja javnega potniškega pomorskega prometa ob obali
OKOLJSKA, KOMUNALNA GJI, ENERGETSKA UČINKOVITOST		
	Učinkovito ravnanje z vodo in odpadki ter spodbujanje krožnega gospodarstva	- Zagotoviti celovito oskrbo s pitno vodo, učinkovito odvajanje in čiščenje odpadnih voda ter skupno načrtovanje komunalne infrastrukture na medobčinski in regionalni ravni. - Zagotovitev dolgoročnega strateškega vodnega vira ter zanesljivega rezervnega sistema oskrbe s pripravo potrebnih korakov za ureditev lastnega vodnega vira (ureditve regionalnih vodovodnih povezav s Kraškim in Postojnsko-Pivškim vodovodom ter začetek postopkovnih korakov za izvedbo akumulacije Kubed). - Izboljšati nadzor nad transportom nevarnih tovorov na območju varstvenih pasov Rižane.

		▪ zaščita vodnega vira Klariči z vodovarstvenim pasom v Italiji, korakov za izvedbo akumulacije Kubed). ▪ Zmanjšanje današnje porabe vode najprej z vidika zmanjšanja izgub v vodovodnem omrežju in evidentiranja vse porabljene vode, predvsem za javne potrebe, ter z vidika manjše porabe pri samih porabnikih z uporabo drugih virov vode, predvsem padavinske in reciklirane vode ter s spremembo navad. ▪ Dograditev manjkajočega kanalizacijskega omrežja skladno z državnimi operativnimi programi in prioriteto na občutljivih območjih (območja vodnih virov, kopalnih voda...). ▪ Prenova dotrajanih kanalizacijskih sistemov v obalnih mestih (zaščita pred poplavljanjem morja, prilagoditev na dvig morske gladine, postopna ureditev ločenega odvajanje padavinskih vod), z ustrezno odvodnjo v bližini morja zagotovitev odvod odpadne vode tako, da ne prihaja do prelivanja onesnaženih vod v kopalne vode. Na krasu, kjer naravne značilnosti omogočajo hitro ponikanje padavinskih voda, je pri načrtovanju ključno varovanje podzemnih vodnih virov in preprečevanje njihovega onesnaženja. ▪ Hramba padavinske vode in ponovna uporaba zaradi zmanjšanja porabe vode ter uporaba za požarno in zalivalno vodo (gradnja vodnih hranilnikov ob stavbah za ponovno uporabo in zalivanje na gradbenih parcelah gradnja zaježitvenih sistemov in vodnih hranilnikov, ki se ob izrednih primerih uporabijo tudi za gašenje, zalivanje ipd. na javnih površinah). ▪ Uveljavljanje sodobnega koncepta ravnanja z odpadki (hierarhija ravnanja, prehod v krožno gospodarstvo) ter obravnava obdelave in predelave odpadkov na medobčinski ali regionalni ravni. ▪ Ureditev regijskega centra za ravnanje s komunalnimi odpadki, v katerem bi občine za svoje potrebe uredile potrebne aktivnosti do faze predaje končno obdelanih odpadkov ali kot reciklat ali kot uporabno surovino.
	raba obnovljivih virov energije ter večja energetska samooskrba in učinkovitost	▪ Izboljšanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo (DPN in pobude za DPN). ▪ Izboljšanje zanesljivosti oskrbe z električno tako z vidika kapacitet (npr. povečanje potreb zaradi elektrifikacije pomorskega prometa v pristanišču za mednarodni promet Koper, vključevanje novih OVE v omrežje...). ▪ Ureditev prenosnega kablovoda Koper-Dekani- meja z Republiko Italijo, dograditev povezav med Koprom in Izolo ter Divačo in Pivko, gradnja razdelilnih transformatorskih postaj v Izoli, Hrpeljah in koprskem pristanišču z vključitvijo v prenosni sistem (na podlagi DPN in pobud za DPN) ▪ Nadgradnja vseh 220 kV daljnovodov na 400 kV sistem, vzporedno s 400 kV daljnovodom iz RTP Beričevo do Divače in naprej v Italijo se izvede še en 400 kV daljnovod. ▪ Nadgradnja prenosnega omrežja za zemeljski, obnovljive in ogljično nevtralne pline, z namenom zmanjšanja emisij toplogrednih plinov ter zagotavljanja energetske učinkovitosti, zlasti za pristanišče Koper (Izvedba prenosnega plinovoda M6 Ajdovščina – Lucija za oskrbo območja Sežane in obalnega dela Slovenske Istre z zemeljskim plinom (sprejet državni prostorski načrt, v gradnji) in z odcepom proti Hrvaški (Izola - Dragonja) ter

		Interkonekcijo Osp za povezavo z italijanskim plinovodnim sistemom). - Postopno vključevanje obnovljivih virov, ob upoštevanju prostorskih omejitev, varstvenih zahtev in sprejemljivosti v lokalnem okolju. - Določiti je treba kriterije za umeščanje fotovoltaičnih naprav na stavbe (in v manjšem obsegu na tla) - Sončne elektrarne se prednostno umešča na stavbe in na gradbeno inženirske objekte obstoječe infrastrukture (npr. prometne infrastrukture), izjemoma pa kot nove posege, in sicer le na prostorsko in okoljsko degradirana območja, npr. na območja nekdanjih deponij, opuščena območja izkoriščanja mineralnih surovin ipd., ki so pretežno že opredeljena kot stavbna zemljišča ali druga zemljišč, - Določitev kriterijev in omejitev umeščanja vetrnih elektrarn (npr. gradnjo vetrnih elektrarn se preprečuje zaradi vizualne izpostavljenosti v turistično intenzivnem okolju) skladno s sprejemljivostjo v lokalnem okolju. - Preveritev in ukrepi za geotermalno energijo, ki se uporablja v zdraviliškem turizmu v Portorožu (izkazuje se širši potencial na celotnem obmorskem delu). - Izdelava strokovne podlage za izkoriščanje toplote morja za ogrevanje in hlajenje (toplotne črpalke). - Povečanje odpornosti infrastrukture na ekstremne vremenske pojave. - Zagotavljanje najsodobnejših elektronsko komunikacijskih povezav.
KRAJINA IN ZELENI SISTEM		
	varovanje naravnih in krajinskih vrednot; ohranjanje ravnotežja med kulturnimi prvinami in naravo za ohranjanje značilnosti kulturne krajine, identitete prostora, vitalnih mest in vitalnosti podeželja	- Ohranjanje ugodnega stanja habitatov, zlasti na območjih Natura 2000, prilagajanje na podnebne spremembe, varuje se površine za razlivanje voda in spodbuja naravno obnavljanje tal in gozdov. - Varovanje krajinske in kulturne dediščine, zlasti zgodovinskih mestnih jeder in vinogradniških ter oljčnih krajin. - Krepitev zelenega sistema regije, ki povezuje urbana območja z naravnimi in agrarnimi zaledji. - Varovanje krajinskih struktur kraškega roba, mozaične kulturne krajine, izjemnih krajin na državni ravni (Lipica, Kraški rob in Hrastovlje, Kubed, Padna, Koštabona, Sečoveljske soline in Strunjanske soline), na regionalni ravni (Slavnik, Škocjanski zatok in slani travnik Sv. Nikolaj v Ankaranu) in območij prepoznavnosti (npr. Škocjanskih jam, Lipice, Štanjela, Šavrinskega gričevja z dolino reke Dragonje, nastajajočega Geoparka ter solin, priobalnega pasu in morja) kot ključnih nosilcev identitete prostora.
	zagotavljanje večfunkcionalne rabe prostora in ohranjanje njegovih ekoloških, okoljskih in rekreacijskih funkcij	- Ukrepi za ustavitev zaraščanja in izgube odprtosti krajine, ki zahtevajo usklajeno upravljanje kmetijskih zemljišč, travišč in gozdov. - Skupno načrtovanje resorjev na biodiverzitetno pomembnih območjih (narava, kmetijstvo, upravljanje voda, prostor). - Ohranitev in ureditev javnih zelenih in rekreacijskih površin med naselji in v naseljih (urejanje vrtičkov, urbanih vrtov, mestnih zelenih površin in parkov). - Ohranjanje niza zelenih-krajinskih prebojev iz zaledja slovenske

		Istre do morske obale - zeleni klini (dolina Dragonje, Strunjanska dolina, Baredi-Izolski klif, Miljski hribi do Debelega rtiča). ▪ Ohranjanje in zaščita zelenih robov klifne obale. ▪ Ohranjanje zelenih prehodov med robovi naselij in odprto krajino (izven naselij se ohranja odprto krajino, pretežno kmetijskih in gozdnih površin; naselja na robu urbaniziranega območja se razvija vzdržno, med njimi se ohranja zelene cezure).
	Sistem prispeva k protipoplavni in protipožarni varnosti, kakovosti zraka, rekreaciji v odprtem prostoru ter ohranjanju krajinske identitete	▪ Priprava in izvedba načrtov za podnebne spremembe odporna mesta in v sklopu tega zagotovitev zelenih in drugih javnih površin (odprti prostor, ki je odporen na podnebne spremembe, ozelenjen in senčen z veliki drevesi, upošteva vidik upravljanja z vodami, dvigovanje višine morja idr.). ▪ Urejanje obalne promenade – lungomare / in urejanje Parenzane.
KMETIJSTVO		
Prehranska varnost	varstvo in zaščita kmetijskih površin	▪ Ohranjanje kmetijskih zemljišč z največjim pridelovalnim potencialom v širšem mestnem območju slovenske Istre (kjer prevladujeta predvsem vinogradništvo in oljkarstvo) in v bližini urbanih naselij, zlasti za pridelavo hrane za oskrbo mest (vrtnarstvo, poljedelstvo), ▪ Manjšanje transportnih stroškov in obremenjevanja okolja ob podpori sistema zelenega javnega naročanja; ohranjanje kmetijskih zemljišč ter določitev potencialnih območij za intenzivnejšo pridelavo in namakanje ▪ Ukrepi proti zaraščanju kmetijskih površin (npr. spodbujanje ovčjereje za vzdrževanje suhih travnišč, subvencije in spodbude za nadaljevanje urejanja in obdelave kmetijskih površin za preprečevanje zaraščanja in izginjanja kulturne krajine, ukrepi in spodbude za mlade prevzemnike kmetij), za sanacijo območij po naravnih in drugih nesrečah (požarišča idr.) ter za prenovo degradiranih območij. ▪ Ukrepi za zadrževanje vode za potrebe namakanja kmetijskih zemljišč (poseben poudarek nameniti izgradnji namakalnih sistemov, zadrževalnikov padavinske vode, pa tudi zadrževanju, tudi čiščenju in shranjevanju viškov za obdobja suše). ▪ Izdelava strokovnih podlag za kmetijstvo, na podlagi katerih se bo presojalo in dovoljevalo morebitno gradnjo pomožnih in kmetijskih objektov na kmetijskih in gozdnih zemljiščih (usmeritve za umeščanje). Preprečevanje nedovoljene gradnje t.i. turističnih »kmetijskih pomožnih objektov« (kmetijski objekti, ki se spremenijo v turistične nastanitvene objekte).
	vzpostavitev sistema »pridelava – predelava – skladiščenje – distribucija hrane«	▪ Vzpostaviti je treba celovit sistem za ustvarjanje kratkih lokalnih dobavnih verig: »pridelava – predelava – skladiščenje – distribucija hrane«, ki povezuje pridelovalce, predelovalce in lokalne trge, predvsem v okviru javnih zavodov in regijskih zadrug. Krepitev blagovnih znamk kakovostne lokalne hrane (tudi skozi gastronomski in enološki turizem, prireditve, festivale, turistične produkte ipd.).
	Krepitev družbene vloge kmetijstva in ohranjanje tradicionalnih panog	▪ Spodbuja se gospodarsko in socialno vlogo kmetijstva pri zagotavljanju vitalnosti in poseljenosti podeželja. ▪ V povezavi s sonaravnim razvojem morja se ponujajo priložnosti v trajnostnem ribištvi in ribogojništvu. ▪ Ohranja in spodbuja se lokalno značilne oblike kmetijske dejavnosti, ki so tesno povezane z naravnimi razmerami in zgodovinskim razvojem kulturnih krajin (ovčjereja- Kras,

		vinogradništvo, oljkarstvo- Istra, sadjarstvo- Brkini idr.) - Kmetijstvo se vzpodbuja tudi v drugih delih regije, npr. v Vremski dolini, Brkinih (sadjarstvo), z namenom ohranjanja kmetijske rabe, preprečevanja zaraščanja in ohranjanja krajinske raznolikosti. - Poudarek je na spodbujanju sonaravnega kmetovanja, ki predstavlja okolju prijazen način pridelave hrane. Temelji na načelih samooskrbe, kolobarjenja, kompostiranja ter večjem deležu ročnega dela. Takšen pristop podpira naravne ekološke procese, prispeva k ohranjanju rodovitnosti in zdravja tal ter spodbuja biotsko raznovrstnost, s čimer se zagotavlja dolgoročno trajnostna pridelava kakovostne in zdrave hrane. - Prilagajanje kmetijstva podnebnim spremembam. Neavtohtone kulture s specifičnimi ureditvami, ki spreminjajo podobo krajine, se ne uvajajo oziroma se uvajajo na podlagi priprave programov odpornosti na klimatske spremembe. - Krepitev povezav med kmetijstvom, gastronomijo in turizmom.
VARSTVO PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI IN PRILAGODITEV NA PODNEBNE SPREMEMBE		
Zaščita človeških življenj in premoženja	varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami	- Ukrepi za zmanjšanje škod zaradi suš in požarov. - Krepitev mednarodnega sodelovanja vseslovenskega centra za obvladovanje požarov v naravnem okolju v občini Sežana (z ITA, HR). - Ukrepi za zmanjšanje izgub vode in vodnih virov. - Zagotavljanje nemotenega delovanja zdravstvene infrastrukture (npr. bolnišnice, domovi za ostarele) v primeru več vročinskih valov (ustrezno hlajenje, načrti za oskrbo pri izpadih elektrike) in morebitnih naravnih nesreč (npr. načrti evakuacije ob požarih, zaloge vode ob suši).
Izboljšati odpornost in prilagodljivost prostora na spremembe	prilagajanje podnebnim spremembam	- Preveritev in načrtovanje ukrepov za zaščito obalnih mest pred morjem ter po potrebi gradnja sistemov za obrambo pred poplavami (npr. vrata, nasipi, črpalke) zaradi dviga morske gladine: priprava hidrološko-hidravličnih študij na ravni regije, oblikovanje sistemov za odvod in zadrževanje poplavnih voda, ter krepitev obalnih zaščitnih sistemov; priprava in sprejetje Akcijskega načrta prilagajanja rabe in dejavnosti na slovenski obali zaradi dviga morske gladine. - Prilagoditev in posodobitev komunalne infrastrukture v naseljih ob obali v slovenski Istri in na Krasu, in Brkinih (kanalizacija, drenažni sistemi) tako suši kot poplavam: v sušnih obdobjih koncentracija odplak naraste, ob nalivih pa sedanja kanalizacija pogosto ne zmore vseh meteoroloških vod, kar povzroča izlive. Prilagoditev sistemov odvajanja padavinske vode zaradi ekstremnih vremenskih dogodkov (hipni nalivi z velikimi količinami vode, potencialni prelivni odpadne vode v morje v območja kopalnih vod, prostorske in tehnološke rešitve zaradi pregrevanja tal, zaradi poplavljanja morja in dviga morske gladine - vpliv slanega okolja na GJI). - Umestitve novih gradenj in infrastrukture načrtovati izven najranljivejših območij, zagotoviti dodatne protipoplavne ukrepe in celovito prenoviti obalno zaščitno infrastrukturo. - Ozelenitev mest: na vročinske valove so bolj ozelenjena naselja bolj odporna. Preprečevanje pluvialnih (padavinskih) poplav z za vodo prepustnimi tlaki in ponikovalnicami. Zagotavljanje

		retencijskih površin. - Varovanje naravnih območij, ki delujejo kot zadrževalniki vode, preprečevanje gradnje na poplavno ogroženih območjih ter načrtovanje infrastrukture, ki zmanjšuje vplive ekstremnih vremenskih dogodkov. - V zalednih območjih Slovenske Istre in na Krasu se v kmetijskem prostoru spodbuja prilagoditvene ukrepe na sušo, povečati učinkovitost namakalnih sistemov ter vzpodbujati uvajanje kulturnih praks, odpornih na podnebne ekstreme. - Prilagoditev cestne in železniške infrastrukture ekstremnim temperaturam, prilagoditev vzdrževanja in morebitne tehnične izboljšave. - Sodelovanje pri pripravi regionalnih in državnih projektov in ukrepov za protipoplavno zaščito in zaščito pred dvigom morske vode. - Razvoj sistemov spremljanja podnebnih tveganj. Vzpostavitev sistema opozarjanja prebivalstva na izredne vremenske dogodke. Izdelava strategije evakuacije v primeru izrednih razmer zaradi vpliva podnebnih sprememb.
REGIJSKO, MEDREGIJSKO IN ČEZMEJO SODELOVANJE		
	- Povezovanje prostorskih in razvojnih politik občin, regijskih institucij in državnih nosilcev urejanja prostora. - Krepitev čezmejnega sodelovanja s Furlanijo–Julijsko krajino na italijanski strani in Istro na hrvaški strani, kjer se spodbuja skupno načrtovanje prometnih, gospodarskih in okoljskih projektov. - Povezovanje z Goriško in Notranjsko-Kraško regijo.	- Čezmejno sodelovanje se krepi v okviru mednarodnih programov (npr. Interreg Italia–Slovenia, Inter Bike III, EUSAIR in ADRION idr.), z usmeritvami v trajnostno mobilnost, modro gospodarstvo, prilagajanje na podnebne spremembe, zaščito obalnega prostora pred dvigom morske gladine idr. - Krepitev povezav z Goriško regijo preko Sežane in Vipavske doline ter z Notranjsko-Kraško regijo preko Divače in Pivke. Medregionalno sodelovanje se osredotoča na promet, turizem, energetiko in varstvo okolja. Sodeluje in se povezuje: - v okviru sistema zelene in modre infrastrukture na regionalni ravni, - v okviru razvoja družbene infrastrukture ter gospodarske javne infrastrukture na področju okolja in prometa. - Ustanovitev in upravljanje čezmejnega geoparka – Geopark Kras Carso, zaradi pomembne prisotnosti geookoljskih virov ter zavzemanja lokalnih skupnosti za ohranjanje in izboljšavo teh virov (zaščita, raziskovanje, izobraževanje ter turizem in promocija klasičnega krasa).

6. Spremljanje izvajanja RPP

Zaradi racionalnosti in primerljivosti se na področju prostorskega razvoja na regionalni ravni vrednotijo cilji opredeljeni v ReSPR50. V skladu z določili Zakona in ReSPR50 se vzpostavi pregleden in učinkovit sistem spremljanja in vrednotenja rezultatov in učinkov izvajanja regionalnega prostorskega plana.

Tabela 4: Kazalniki za spremljanje uspešnosti izvajanja RPP Obalno-Kraške razvojne regije.

CILJ	PODROČJE	KAZALNIK/ŽELENI TREND
C1: vzpostaviti pogoje za prehod v podnebno nevtrarno družbo	Gibanje števila prebivalstva in gostota poselitve	Gostota poselitve v urbanih naseljih Želeni trend: naraščanje
	Površina občin, vključenih v FUO	Površina občin, vključenih v funkcionalno urbano območje (FUO) središč (do vključno III. ravni) – obseg FUO posameznega središča Želeni trend: zmanjšanje
	Opremljenost središč s storitvami splošnega pomena	Delež prebivalcev znotraj radija dostopnosti po cestnem omrežju do središča izbrane ravni Želeni trend: ohranjanje doseženega deleža
	Raba zemljišč	Površina stavbnih zemljišč na prebivalca v občini Želeni trend: zmanjševanje
C2: krepitev konkurenčnosti mest in njihove vloge v širšem prostoru	Opremljenost središč s storitvami splošnega pomena	Število središč z ustrezno opremljenostjo (storitve splošnega gospodarskega pomena) – do IV. Ravnin in za občinska središča Ankaran, Divača, Hrpolje-Kozina in Komen Cilj: ustrezna opremljenost vseh središč
	Mednarodna vpetost Slovenije	Število mednarodnih ustanov, mednarodnih šol, sedežev mednarodnih podjetij v središčih (do I. ravni) Želeni trend: rast
	Ponudba stanovanj	Dostopnost stanovanj (število oziroma delež javnih najemnih stanovanj) Želeni trend: povečevanje deleža javnih najemnih stanovanj, stanovanjskih zadrug in drugih alternativnih oblik reševanja stanovanjskih izzivov.
	Dostopnost zemljišč za gradnjo	Razpoložljivost komunalno opremljenih zemljišč za gradnjo Cilj: povečevanje deleža komunalno opremljenih zemljišč

C3: kakovostno življenje na urbanih območjih in na podeželju	Zelene površine	Dostopnost javnih (javne dostopnih) zelenih površin (za urbana naselja): 5 min hoje (300 m) do javne zelene površine v velikosti > 0,5 ha strnjene in zaokroženega območja oziroma 15 min hoje (900 m) do javne zelene površine v velikosti > 1 ha strnjene in zaokroženega območja Cilj: ustrezna dostopnost do zelenih površin za vse prebivalce
	Javne odprte in zelene površine	Delež javnih odprtih in zelenih površin v naseljih (za večja urbana naselja) Cilj: vsaj 40% urejenega območja naselja
	Trajnostna mobilnost	Delež prebivalcev v radiju 1 km od postajališča JPP z zadovoljivo in primerno frekvenco Želeni trend: rast
	Trajnostna mobilnost	Gibanje števila osebnih vozil na 100 prebivalcev v občini Želeni trend: zmanjševanje
	Osvetljenost prostora/nočna osvetljenost	Opredelitev primerne kazalnike oziroma vključitev kazalnika v spremljanje, ko bodo na razpolago ustrezni podatki ali metodologija priprave kazalnika Cilj/trend: na osnovi kazalnika
C4: okrepiti prostorsko identiteto	Razvrednotena območja	Delež površin razvrednotenih območij po naseljih Želeni trend: zmanjševanje
	Raba zemljišč	Neto letna rast površin pozidanih zemljišč Želeni trend: zmanjševanje neto letne rasti pozidanih zemljišč do 0 % v letu 2050
	Ekološka povezanost	Opredeljeni zeleni sistemi regij v RPP Cilj: zeleni sistemi regij opredeljeni v vseh RPP
	Kulturna dediščina	Stanje kulturne dediščine (vpis enot kulturne dediščine v RKD) Cilj: kulturna dediščina je ohranjena in vključena v prostorski razvoj

C5: izboljšati odpornost in prilagodljivost prostora na spremembe	Izvajanje študij, dostopnost dobrih praks	Število študij in njihove uporabe, število razvpitih metod načrtovanja, število dobrih praks (izvajanje) Želeni trend: rast števila izvajanja
	Izvajanje študij, dostopnost dobrih praks	Število izdelanih krajinskih zasnov za krajinsko prepoznavna območja in izjemne krajine Cilj: izdelane krajinske zasnove za vsa območja
	Poplavna območja	Število in delež prebivalcev na poplavno ogroženih območjih Želeni trend: zmanjševanje števila prebivalcev
	Plazovita območja	Število in delež prebivalcev na plazovitih območjih Želeni trend: zmanjševanje števila prebivalcev